

DUHOVNO ŽIVLJENJE

XVIII.

SVETO LETO 1950

AUGUST

LA VIDA ESPIRITUAL - AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN - 1950

arodnost nam po besedi pomeni pripadnost k narodu. Sem slovenske narodnosti, pomeni, da sem Slovenec, da pripadam k slovenskemu narodu. Kaj pa je narod? Vsi vemo približno, kaj je. Toda točno opredeliti, kaj je narod, je težko. Mnenja strokovnjakov se razhajajo. Opredeljuje se narod na splošno približno takole: **NAROD JE OBČESTVO Z DOLOČENIMI SKUPNIMI ZNAKI, KI SESTAVLJAJO NEODVISNO ALI ZA NEODVISNOSTJO STREMEČO POLITIČNO ZDRUŽBO.** Med skupne znake štejejo: skupno poreklo, isti jezik, isto ozemlje, skupne tradicije, iste pravne ustanove, skupne socialne in politične težnje in tako dalje. Ne naštevajo vsi istih znakov in tudi se ne ujemajo v tem, kateri je najznačilnejši. Eni naglašajo, da je najvažnejši znak skupna kri in skupen rod, drugi, da je skupni jezik, tretji, da je pravna zgodovina, četrti spet kaj drugega.

Po gornji opredelitvi naroda je za narod bistvena politična neodvisnost ali stremiljenje za tako neodvisnostjo. Ta opredelitev ima pred očmi "državni narod". Po tej romanski opredelitvi je narod ((nación) skoro isto kot država. Argentinski državni predsednik se na primer imenuje el presidente de la Nación.

Včasih pa pri motrenju naroda ne gledamo na politično neodvisnost oziroma na stremiljenje po njej, marveč na druge znake. V tem pomenu bi mogli narod enačiti tudi z ljudstvom, čeprav ima ta beseda še druge odtenke v svojem pomenu.

Narodi imajo različne narodne značaje, kakor pravimo, in različne sposobnosti. Vsakdo izmed nas ve, da se n. pr. zelo razlikujeta med sabo nemški in italijanski narod. Različni narodi se v svojih sposobnostih in značaju med sabo lepo dopolnjujejo. Cepljenje človeštva na posamezne narode se vrši po božji volji.

VSAK NAROD IMA V SVETU POSEBNO BOŽJE POSLANSTVO. Ne v tem smislu, da bi to poslanstvo bilo utemeljeno v njegovem bistvu, pač pa v tem, da se Bog poslužuje naroda in njegovih sposobnosti za kako nalogo v zgodovini. Tako uči sv. Avguštin, začetnik krščanske filozofije zgodovine, in za njim mnogi drugi.

VERA NI NARODNA

Nekateri hočejo šteti med tiste znake, ki označujejo narod, tudi vero, celó krščansko vero. Določena vera jim je nekakšno "narodno blago". Katoličan sem, ker sem Slovenec;

CERKEV IN

bil bi pa pravoslavne vere, če bi bil Srb. To govorjenje noče ugotoviti le dejanskega stanja, marveč hoče izraziti pravilo. Reči hoče: Ker sem Slovenec, je primerno in prav, da sem katoliške vere, zakaj ta vera spada k sestavinam slovenskega naroda. Če bi pa bil Srb, bi moral biti pravoslavne vere, zakaj ta vera je prav tako sestaven del srbskega naroda, kot je katoliška sestaven del slovenskega naroda.

Kdor ve, kaj je vera, zlasti še od Boga razodeta krščanska vera, bo takoj razumel, da je tako govorjenje napačno. Vera vendar ni kakor nekakšna "narodna noža", ki je pri vsakem narodu različna.

Vera je v svojem bistvu priznanje, da biva nad nami osebni Bog in da smo odvisni od njega. Vsi ljudje morajo to dvojje priznati; za vse enako biva Bog in vsi so na isti način od njega odvisni. Razcepljenost v narode ne prihaja pri tem prav nič v poštev. Kakor slovenska matematika ne more biti drugačna kot srbska, tako tudi ni posebne slovenske ali srbske vere.

Če velja o veri, da ne more biti za različne narode različna, velja to še bolj za krščansko vero, ki je prava od Boga naravnost razodeta vera. Resnica je le ena. Bog ne more nemu narodu razodeti drugačnih resnic kot drugemu. Bogu tudi ne more biti vse eno, ali kak narod sprejme njegovo razodetje v celoti ali le deloma.

KATOLIŠKA CERKEV JE ZA VSE NARODE

V stari zavezi se je Bog razodeval judovskemu narodu. Iz tega naroda naj bi po telesu izšel Odreženik vsega sveta. Po Kristusovem prihođu na svet pa ni več "razločka med Judom in Grkom, zakaj isti je Gospod vseh", piše apostol Pavel v pismu Rimljanom (10, 12). "V enem Duhu smo bili mi vsi krščeni v eno telo, naj bo mo Judje ali Grki, sužnji ali svobodni," piše isti apostol v prvem pismu Korinčanom (12, 13). Galačanom piše: "Ni več Juda, tudi ne Grka; ni več sužnja, tudi ne prostega; ni več moškega in ženske; kajti vsi vi ste eno v Kristusu Jezusu" (3, 28). V pismu Kološanom beremo: "Tukaj ni več ne Grka ne Juda, ni obrezanega ne neobrezanega, ni divjaka ne Scita, ni sužnja ne svobodnega, ampak je vse in v vsem Kristus" (3, 11).

Vso govorniško zmožnost rabi Pavel, da bi dokazal v ozke narodne meje zaprtim Judom,

NARODNOST

da je krščanstvo univerzalno. Za Jude je bila to težko umljiva resnica. Pravi čudež je, da je Kristus napravil iz Pavla, ki je bil fanatičen Jud, prvega in glavnega apostola krščanskega univerzalizma.

Kakor vemo, je Kristus ustanovil posebno versko družbo, Cerkev, ki naj nadaljuje z njegovim odrešilnim delom. Tej Cerkvi je dal ustavo, ki ni omejena na noben narod. Neodvisna je od državnih meja. Svojim apostolom in njih naslednikom je dal oblast in naročilo, naj učijo vse narode. Imenoval jih je sol zemlje in luč sveta. Sam bo z njimi vse dni do konca sveta. Svojo Cerkev je Kristus zgradil popolnoma ločeno od judovske verske družbe kakor tudi neodvisno od tedanje države in kake poganske verske družbe.

Kristus je prišel odrešit človeštvo in Cerkev naj človeštvu oznanjuje njegov nauk in naklanja njegove milosti. Tu ni nobene omejitve ne krajevnne ne državne ne narodne ne časovne. **TU STA LE BOG IN ČLOVEK.**

Cerkev nadaljuje Kristusovo učlovečenje in odredilno delovanje kot njegovo skrivnostno Telo. Bog pa se ni učlovečil le za en narod in ni odrešil le tega ali onega naroda, marveč vse človeštvo. **CERKEV JE ZATO NUJNO ZA VSE ČLOVEŠTVO.** Torej mora biti Cerkev vesoljna, ne pa omejena na kak narod in državo. Tako je sklepal pravilno veliki ruski filozof Solovjev in zapustil narodno rusko pravoslavno cerkev in se združil s katoliško Cerkvijo.

"NARODNA CERKEV"

Večkrat so se v zgodovini pojavili poskusi ustanoviti narodne cerkve. Krščanski grški vzhod se je v enajstem stoletju ločil od katoliške Cerkve. Nato je padel v državno sužnost. Cerkev je postala državna in narodna. Narodi, ki so potem prejeli krščanstvo od odcepljenega krščanskega vzhoda, so si ustanovili svoje narodne pravoslavne cerkve. Med njimi so tudi slovanski narodi. Ker je iz krščanskega razodetja jasno, da mora biti krščanstvo enotno, imajo bogoslovni strokovnjaki iz narodnih pravoslavnih cerkva nepremostljive težave, kako zadovoljivo spraviti v sklad neodvisnost posamezne narodne Cerkve od drugih cerkva z enotnostjo krščanstva.

Tudi na zapadu so večkrat poskusili ustanoviti narodne cerkve. To so storili zaradi pretiranega nacionalizma in da bi se otresli

Ponosna kmečka hiša v Bohinju

papeškega prvenstva. Vsi ti poskusi pa se spričo jasnega evangeljskega nauka niso mogli vzdržati.

Narodno krščanstvo ali narodna cerkev v pomenu, da imej narod ali država svojo samostojno organizirano cerkev, ki naj bo neodvisna od papeža ali pa le v rahli zvezi z njim, je nesmisel. **KATOLIŠKA CERKEV JE ENA.** Zato ne more biti več narodnih cerkva, ki bi sestavljale katoličanstvo. Po Kristusovi ureditvi je papež kot naslednik apostola Petra "skala, na kateri je sezidana Kristusova Cerkev", on ima "ključe nebeškega kraljestva", on "zavezuje in razvezuje". Vse te podobice pomenijo, da ima papež popolno pravno oblast nad vso Cerkvijo in vsakim njenim delom. Zato ne morejo biti v katoliški Cerkvi "narodne cerkve", ki bi bile od papeža neodvisne, ali pa samo nekoliko odvisne od njega.

Kdor torej hoče "narodno cerkev", ta je v nasprotju s Cerkvijo, kakor jo je ustanovil Kristus.

CERKEV NE MORE BITI NARODNA; TUDI NI MEDNARODNA; MARVEČ JE NADNARODNA. Cerkev je zato, da posredu-

je človeštvu nadnaravne dobrine Kristusovega odrešenja.

CERKEV POSPEŠUJE PRAVO ZEMELJSKO BLAGINJO

Papež Leon XIII. začelja svojo znano okrožnico o krščanski ureditvi države "Immortale Dei" z dne 2. novembra 1885, z zanimivo ugotovitvijo, da nudi Cerkev, čeprav je po svoji naravi ustanovljena za nadnaravne stvari, tudi v zemeljskem redu "TOLIKO IN TAKO VELIKIH DOBRIN, DA BI JIH VEČ IN BOLJŠIH NE MOGLA, ČEPRAV BI BILA USTANOVLJENA V PRVI VRSTI ZA PROSPEVANJE ZEMELJSKE BLAGINJE".

Krščanstvo sicer nima namena pospeševati svetno kulturo in blaginjo. To je stvar države in drugih ustanov. Zakaj to spada v svetni red, Ali, po Kristusovi besedi, s katero je razložil svetne in duhovne stvari: "Dajte cesarju, kar je cesarjevega" (Mt 22, 15). Kljub temu pa je krščanstvo izmed vseh ver najbolj združljivo s kulturo in s pravo osrečujočo blaginjo.

Nepristranska zgodovina nam pripoveduje, da je katoliška Cerkev ustvarila veliko kulturo, ki je človeštvo v resnici blažila in osrečevala. Včasih, ko se država ni menila za šolstvo, socialno skrbstvo, umetnost, kulturo in znanost, jo je na teh področjih med krščanskimi narodi nadomeščala Cerkev. Katoliška Cerkev še danes pospešuje pravo notranjo kulturo, ureja življenje posameznika kakor tudi družbe.

Samo katoliška Cerkev je zmožna premostiti veliko nasprotja v moderni družbi in jo urediti v soglasju z verskimi vzori.

KATOLIŠKA CERKEV NE NASPROTUJE NOBENEMU UPRAVIČENEMU NARAVNEMU TEŽENJU LJUDSKIH MNOŽIC IN NARODOV. Krščanstvo je z naukom, da je duša neumrljiva in podoba božja, ter da ima tako dušo vsak človek, dvignila človeško osebnost, po notranje odpravila suženjstvo, oznanila v svet svobodo in enakopravnost. še današnji svet, čeprav noče biti krščanski, živi od teh krščanskih misli. "Konji še peljejo naš voz, ko je voznik že padel z voza."

CERKEV NE NASPROTUJE UPRAVIČENEMU TEŽENJU NARODOV

Tudi upravičenemu težanju posameznih narodov Cerkev ne nasprotuje. Nikdar ni protinacionalna. Med prvo svetovno vojsko je papež Benedikt XV. v letih 1915 in 1917 opozarjal vlade držav, naj modro upoštevajo težnja

narodov in ljudstev, tudi tistih, ki še nimajo samostojne države. Podobno je storil v drugi svetovni vojni papež Pij XII.

Katoliška Cerkev je postavljala narodom temelje narodne kulture, čeprav to ni bila njena svojska naloga. Grka sv. Ciril in Metod sta Slovanom izumila pisavo, jih učila po njej brati in pisati. Tako sta položila trden temelj slovanski kulturi, ki bi se bila razvila, kakor je vse kazalo, do izrednih višin, če bi ne bili nastopili svetni, necerkveni činitelji, ki so razvoj pretrgali in sam temelj podirali. Slovenec Irenej Friderik Baraga, misijonar Indijancev v Severni Ameriki, je indijanske rodove učil pisati in brati ter jim ustvarjal pravo kulturo. Skoro pri vseh krščanskih narodih je opravila Cerkev pionirsko delo pri uvajanju kulture.

CERKVENA POSREDOVANJA ZA MIR MED NARODI

V svetne spore, ki jih imajo narodi med sabo, se Cerkev ne more vtikati naravnost. Velikokrat na je posredovala in opominjala narode, naj spore poravnajo in sporne stvari urede v duhu pravičnosti. Ne smemo pozabiti, koliko je v poletju nesrečnega l. 1939, v katerem se je začela usodna druga svetovna vojna, storil papež Pij XII., da bi spopad med narodi preprečil. Res je, da ni uspel, kakor tudi ni uspel Pij X., ki si je l. 1914 kar največ prizadeval, da bi ne bilo prišlo do prve svetovne vojne. Prizadevanja za pomiritev so ostala brezuspešna; toda vsi pametni ljudje se vjemajo v sodbi, da bi bilo dosti bolje za narode, če bi bili poslužali papeške opomine in prošnje.

Mohamedanski Turki so priznali delo za mir, ki ga je opravil papež Benedikt XV., in so zato temu papežu postavili spomenik v Carigradu.

Veliki spomenik Kristusa Odreženika na čilensko-argentinski meji 4000 m visoko v Andih je lep simbol cerkvenega prizadevanja za mir med narodi in jasen dokaz, da bi narodi mogli poravnati svoje spore po objektivnem posredovanju katoliške Cerkve. Bilo bi to v veliko korist prizadetih narodov samih in vsega krščanskega sveta.

Do omenjenega kipa na čilsko-argentinski meji je prišlo takole: Ob koncu XIX. stoletja je grozila vojna med katoliškima državama Čile in Argentino. Argentinski škof Benavente in čilski škof Lara pa sta zastavila vse sile, da do vojne ni prišlo. Iz topov, ki so postali nepotrebni, so vlili v vojaškem arze-

Motiv na Slemenu z Jalovcem 2643 m — Doma ta čas hodijo v hribe...

nalu 7 m visok in 4 tone težak kip po vzorcu argentinskega kiparja Mateo Alonzo. Kip naj označuje trajen mir med obema narodoma. Kip ima na podnožju napis: "Prej se bodo zrušile te gore, kakor bodo prelomili Argentinci in Čilenci mir, ki so ga prisegli ob nogah Kristusa Odrešenika". (1) Kip so postavili v lepo visoko pokrajino obdano od venca vrhov, pokritih z večnim snegom, leta 1904.

ALI JE CERKEV PROTINARODNA?

V pretekli liberalni dobi, ki jo je označeval pretirani čeprav večkrat puhli nacionalizem, se je večkrat govorilo, da je Cerkev premalo narodna in celo protinarodna. Tako so zatrjevali v Nemčiji in pod vplivom protestantov pozivali na odcepitev od Rima. "Los von Rom," proč od Rima, je bila njihova krilatica. Tudi pri slovanskih narodih v avstrijski monarhiji so očitali Cerkvi, da je protinarodna, in sicer, da je usmerjena proti Slovanom. Nekateri od teh borcev proti Cerkvi so vabili v narodno slovansko pravoslavje. Tako je bilo zlasti pri Čehih in Slovencih. Med Slovenci se je moral s katoliške strani boriti proti tem vseslovanskim pravoslavno pobarvanim težnjam, ki so trgale vezi s papeškim Rimom, zlasti naš veliki ideolog dr. Anton Mahnič, čigar stoletnico rojstva obhajamo letos.

(1) Se desplomarán primero estas montañas antes que Argentinos y Chilenos rompan la paz jurada a los pies del Cristo Redentor."

Konkretnih očitkov proti Cerkvi s slovenske narodne strani niso vedeli povedati veliko. Hoteli so na primer liturgijo, zlasti sv. mašo v slovenskem jeziku. Ni jim šlo toliko za mašo, kolikor za to, da so našli povod za nastopanje proti Cerkvi. Liturgijo ureja Cerkev. Zelo močne razloge ima za to, da se rabi v liturgiji po vsej zapadni Cerkvi isti latinski jezik, SICER PA JE KATOLIŠKA CERKEV POPUSTILA GLEDE RABE NARODNEGA JEZIKA V LITURGIJI SLOVENCEM IN HRVATOM TOLIKO KOT NOBENEMU DRUGEMU NARODU NA SVETU. Rabiti smejo starocerkvenoslovanski jezik tam, kjer je ta običajen, in od l. 1921 dalje slovenski jezik pri vseh obredih v celoti razen pri sv. maši, pri tej pa se moreta peti berilo in evangelij v slovenskem oziroma hrvaškem jeziku.

Glede jezika v liturgiji torej ne moremo Cerkvi očitati protislovenske usmerjenosti. Očitali so v prejšnjih časih, da je sv. stolica nastavljala pri slovanskih narodih take škofe, ki niso bili slovanske narodnosti, marveč Nemci ali Madžari. Ta pritožba je bila deloma upravičena. Toda ne zadene v celoti samo sv. stolico. Saj je znano, da ta dejansko pri nastavljanju škofov in drugih cerkvenih dostojanstvenikov ni imela vedno svobodnih rok. V avstrijski monarhiji na primer je skoro vse škofe in veliko večino drugih cerkvenih dostojanstvenikov predlagal cesar. Habsburška dinastija pa Slovanom ni bila naklonjena. Zato je razumljivo, da je raje predlagala nemške

ali nemško čuteče kandidate kot pa slovansko usmerjene. **PRIZNATI PA MORAMO, DA SO KLJUB TEMU PRIHAJALI NA SLOVENSKE ŠKOFOVSE STOLICE TUDI ODLIČNI SLOVENCİ ZA ŠKOFE.** Naj omenimo le škofo Jegliča v Ljubljani, nadškofa Sedeja v Gorici, škofa Karlina v Trstu, škofa Slomška v Mariboru.

A četudi glede tega v zgodovini ni bilo, kakor bi želeli, je drugače v modernem času. **CERKEV V NAŠEM ČASU UPOŠTEVA UPRAVIČENE NARODNE TEŽNJE.** V modernih konkordatih, to je pogodbah med sv. stolico in državami, se na primer določa, da so morajo meje cerkvenih pokrajin vjemati z državnimi mejami, da morajo biti škofje in župniki državljani dotične države, da so mora v semeniščih učiti narečni jezik, da morajo vsi duhovniki, ki sodelujejo med dotičnim narodom, znati njegov jezik, da se pri javnih liturgičnih opravilih mori za državnega poglavarja.

KAJ PA V SLOVENSKI PRIMORSKI IN KOROŠKI?

Toda kaj pa Primorska in Koroška, ali niso tam v Cerkvi Slovenci zapostavljeni, ali se jim ne godi krivica? **NE TAJIMO TEGA, DA SO SE KRIVICE GOBILE IN DA SE KJE ŠE GODE.** Vsakdo mora znati razlikovati med Cerkvijo kot tako in njenim naukom na eni strani ter med posameznim škofom in duhovnikom na drugi strani. Ni vsak duhovnik ali tudi škof prežet cerkvenega duha. Pri nekaterem prevladujejo svetni interesi nad duhovnimi.

A tudi pravični moramo biti. Ni vsaka nenaklonjenost že krivica. Da tujeroden škof ali duhovnik ni naklonjen Slovincem, je lahko razumeti. Slovenci ljubimo svojo domovino in vse, kar je z njo v zvezi, in svoj rod, svoj jezik, slovenske običaje in tako dalje. Drugi narodi prav tako ljubijo svoje. Duhovnik in škof sta tudi sinova svojega naroda. Res je, da bi morala imeti pred očmi le božje interese; toda nihče ne more od nju zahtevati, da bi nehala biti Italijana, Nemca, Španca. Krivice tujemu rodu nikdar ne smeta delati; toda če sta svojim bolj naklonjena kot drugim, ne smemo zameriti.

Kjer je kraj v narodnostnem oziru mešan, je vsem težko ustreči, zlasti še, ker se navadno država vtika vmes in ukazuje, da mora imeti jezik večine ali tudi jezik državnega

naroda, četudi je tam v manjšini, razne prednosti.

Kljub vsemu temu pa moramo priznati, da ni bilo vse prav, kar se je Slovincem godilo po cerkvah na slovenskem Koroškem in v slovenskem Primerju. Marsikaj je bilo krivično. Toda toliko pa zopet ni bilo krivic, kot so nekateri zatrjevali.

A če tudi bi bile vse krivice, o katerih se govori, resnične in če bi jih bilo še več, bi s tem cerkveni nauk in splošno ravnanje Cerkve ne bila še prizadeta. Je madež na Cerkvi, če kje pokrajinska cerkvena hierarhija in tujerodna duhovščina dela krivico majhnemu narodu ali njegovim manjšinam v tujem narodu, toda celotna podoba Cerkve s tem še ni pokvarjena. Tudi to še ne skvari Cerkve, če kak papež napravi krivico s svojim disciplinskim odlokom.

Cerkvena zgodovina nam ne povedati, da so tu in tam napravili papeži kako nepravilno potezo v disciplinskih rečeh, saj papež v takih stvareh, če gre za posamezne primere, ni nezmojljiv. Da bi pa bil papež negrešljiv, pa Cerkev itak ne uči.

Krivice, bodisi v pravem ali v bolj oddaljenem pomenu, ki so se v Cerkvi našemu narodu v celoti ali njegovim drobem godile ali se še gode, nas slovenske katoličane sicer bole, a ljubezni do katoliške Cerkve in njenega poglavarja nam ne smejo skaliti, še manj vzeti. **RES DA NEKOLIKO TEŽJE LJUBIMO, ZATO PA JE NAŠA LJUBEZEN BOLJ ZASLUŽNA.** Božji in človeški element sta v Cerkvi. Oba sta po božji volji. S človeškim elementom pa so združene tudi človeške slabosti. Te niso po božji volji. Bog jih le pripusti. Katoličani pa moramo znati razlikovati med človeškimi slabostmi in med elementoma, iz katerih je Jezus Kristus hotel imeti svojo Cerkev.

CERKEV IN SLOVENSKI NAROD V PRETEKLOSTI

Slovenci smo zgodaj prišli v katoliško Cerkve. Že nad tisoč let je naš narod katoliške vere. Cerkev je našim prednikom v desetih stoletjih naklonila veliko nadnaravnih dobrin. Le večnost bo nekoč odkrila, koliko jih je bilo. V drugi polovici 16. stoletja in v prvih desetletjih naslednjega smo srečno premagali protestantsko krizo in ohranili katoliško vero. Bogu in Cerkvi moramo biti za ta dar hvala.

Po deželi žanjejo... Motiv v Planici

ležni. Z NADNARAVNIMI DOBRINAMI VRED NAM JE CERKEV NAKLONILA TUDI MARIKATERO NARAVNO DOBRINO. Tudi nam je posredovala začetke kulture kot drugim krščanskim narodom.

Teh naravnih dobrin je bil kakšen drug narod deležen od Cerkve več kot naš. Italijani na primer se morajo za naravne dobrine Cerkvi veliko bolj zahvaljevati kot mi. "Srečni Rim," ki hrani papeški prestol in zaradi njega toliko svetnikov, mora marsikaterega papeža slaviti tudi kot "očeta domovino". Cerkev je v deželi, "kjer citrone cveto", za marsikoga tudi krušna mati, ne samo duhovna.

Slovenci smo imeli v tem oziru drugačen položaj. Stisnjeni na severu in zapadu med Nemce in Italijane smo dobivali misijonarje iz italijanske Akvileje in nemškega Salzburga. Oba naroda, nemški in italijanski, pa sta tudi trgala naše narodno ozemlje! Nemškim in italijanskim misijonarjem smo za luč sv. vere hvaležni, potujčevanje pa smo morali zavracati.

Težko je reči za gotovo, kaj bi bilo z našim narodom, če bi ne bil sprejet v katoliško Cerkev ali če bi bil v protestantski krizi iz nje izstopil. TO PA MOREMO REČI, DA BI BILO V NARODNEM OZIRU NAJBREŽ PRECEJ SLABŠE Z NJIM. Saj je bila v njegovi zgodovini dolga doba, ko ga je duhovno in kulturno vzdrževala samo katoliška duhov-

ščina. Te pa ne bi bilo brez katoliške Cerkve v našem narodu. Nemškemu vplivu bi bil brez Cerkve in slovenske duhovščine dosti bolj podlegel, kot je.

CERKEV IN NAŠ NAROD DANES IN JUTRI

Francoski bogoslovni pisatelj J. Huby v svoji knjigi o Kristusu duhovito pripominja, da se skoraj dvatisočletno vprašanje: "Kaj mislite o Kristusu", ki ga je Kristus zastavil svojim učencem v Cezareji Filipovi, bolj in bolj očitno javlja v obliki: "Kaj mislite o Cerkvi". Kristusova Cerkev predstavlja njegov evangelij. Verni kristjani se vedno tesneje zbirajo okrog nje, nasprotniki Kristusovi pa se vedno bolj osredotočujejo v boju zoper Cerkev. Vprašanje o veri je danes postalo vprašanje o Cerkvi.

V šestem stoletju so se v Bizancu celo izvoščki prepirali o odnosih božjih oseb v presv. Trojici; še tisoč let na to so evropske narode zanimala različna vprašanja iz področja katoliške vere; nato so prišla na vrsto splošna verska in filozofska vprašanja. Danes pa gre za totalitarno tostransko ureditev vsega življenja, zasebnega in javnega. Bog in vera vanj nimata mesta v tej ureditvi.

V TAKEM ČASU IMA CERKEV, PREDSTAVNICA NEPOKVARJENE VERE, ŠE PRAV POSEBEN POMEN.

Kot vsak drug krščanski narod potrebuje tudi naš narod danes katoliško Cerkev še ve-

liko bolj kot kdaj poprej v svoji zgodovini. To ne samo zato, da mu obvaruje vero v razodetega Boga, brez katere bi nekoč krščanski narod ne imel več pravega smisla za obstoj, marveč tudi zato, **DA SE MU OHRANI NJEGOVA NARODNA BIT.**

Brez Cerkve in njenega blažilnega nauka bo narod, ki mu na vseh straneh vsiljujejo materialistično miselnost, podivjal, zgubil smisel za svojo krščansko tradicijo, zapadel v suženjstvo, ki je hujše od onega v starem poganskem svetu. Izginila bo iz njega toplota krščanske ljubezni; postala bo mrzla in sebična množica, kjer bosta veljala le še materija in profit.

Že danes slovenski znanstveniki v domovini, celo nekateri taki, ki so poprej izpovedovali krščanski idealistični nazor, preiskujejo našo zgodovino in njene pojave po metodi komunističnega dialektičnega materializma in hite zagotavljat, da je le ta metoda pravilna in da so z njo šele odkrili resnične rezultate. Po vseh fakultetah ljubljanskih visokih šol se obvezno predava marksizem in leninizem, tudi po tistih, kjer so včasih imeli za zločin nasilja nad svobodno znanostjo, če bi bil kdo spregovoril kakšno besedo o krščanskem svetovnem nazoru.

Za železno zaveso se podira krščanska svoboda osebe, osnove krščanske družine, na krščanskem načelu vzajemne pomoči zgrajene ustanove; majejo se temelji naroda, kakor ga pojmuje v krščanskem kulturnem krogu.

Leonova misel, da prinaša katoliška Cerkve tudi za zemeljski red "toliko in tako velikih zemeljskih dobrin, da bi jih več in boljših ne mogla, čeprav bi bila v prvi vrsti ustanovljena za prospevanje zemeljske blaginje", velja še prav posebno v krizi sedanjega časa.

Nekoč je Cerkev s svojim nadnaravnim naukom človeku in družbi svobodo priborila, danes pa jo ohranja. **POSTALA JE ZADNJE ZATOČIŠČE SVOBODE, BREZ KATERE NI ŽIVLJENJA, KI BI BILO VREDNO TE BESEDE, IN BREZ KATERE NI NARODA.**

KATOLIŠKA INTERNACIONALA

Katoliška Cerkve sama je za vse ljudi in za vse čase, ker je za vse človeštvo. Kristus je za odrešenje vseh ljudi umrl, Cerkve pa naj ljudem posreduje sadove tega splošnega odrešenja. Cerkve ima nadnaravno duhovno poslanstvo; njena skrb ni v prvi vrsti kaka svetna blaginja narodov, marveč nadnaravno zveličanje ljudi.

CERKEV JE NADČASOVNA. Zato nima na

sebi časovnih, narodnih, državnih in rasnih posebnosti. Navzlic temu pa je narodom pripomogla tudi do zemeljske blaginje.

Če pa cerkvena prizadevanja niso vedno uspela, je krivda na ljudeh, ki Cerkve niso poslušali ali ji pomagali. Katoličani bi morali nauke in načela katoliške Cerkve v svojem življenju uresničiti. Po njih bi morali živeti v svojem zasebnem, socialnem, narodnem, državnem in meddržavnem življenju.

Pretirani nacionalizem, ki postavlja korist svojega naroda za najvišje pravilo, ki pravice tujih narodov ne pozna, ki slabše narode tlači in tudi pogazi, če so mu na potu, mora katoliška Cerkve obsojati. **KATOLIČANI SE MORAJO PO TEJ OBSODBI RAVNATI IN SE TAKEGA KRIVIČNEGA NACIONALIZMA VAROVATI.** Skušnja pa kaže, da včasih katoličani na to pozabijo in začno nekatoliško oboževati svoj narod in delati krivico drugim.

LJUBITI MORAMO SVOJ NAROD, A LJUBITI MORAMO TUDI DRUGE. Svet je na splošno že prebolel nacionalistično bolezen in se je začel obračati k internacionalizmu, ki ga seveda gradi na napačnih načelih. Katoličani imamo vse pogoje, da bi oprti na nauk o Kristusu vseobči ljubezni zgradili pravo internacionalo in tako dopolnili odnose do lastnih narodov.

Pred sedemindvajsetimi leti je bil v Ljubljani peti slovenski Katoliški shod (1. 1923). Na njem je **PROFESOR DR. LAMBERT EHRlich**, ki je devetnajst let potem (1942) padel na ljubljanski cesti kot žrtev komunističnih krogel, imel znamenit govor o **KATOLIŠKI INTERNACIONALI**. Govornik je pozival katoličane, naj prestopijo ozke meje svojih narodov in se združijo v mednarodnih organizacijah, da bodo imeli vpliv v svetovnem javnem mnenju.

"Posebno pa potrebujemo — je nadaljeval katoliško internacionalo mi kot slovenski narod. Skrbeti moramo, da bo ime našega naroda zaslovelo po svetu."

"Katoliško internacionalo pa rabimo posebej, ker smo narodni torso — pohabljen narod. Mi hiramo, ker ne moremo dihati iz polnih pljuč, manjka nam morje. Mi ne moremo iz srca zapeti in zavriskati, ker nam manjka koroška narodna pesem... Ali ni Francoze bolelo, ko so petdeset let pogregali svojo Alzacijo? Ali ni Italija žalovala za svojimi neodreženimi otroki? Toda mi kot katoličani upoštevamo sedanji položaj, ne hujskamo na upor, nočemo uganjati nikake iredente. Toda v imenu krščanske morale moramo

zaklicati Italijanom in Nemcem: **PUSTITE NAŠE BRATE ŽIVETI KOT LJUDI, PUSTITE JIH MOLITI K BOGU V SVOJI DOMAČI GOVORICI.** Bolest pa nas spreletava, ko vidimo, kako se teptajo načela pravice in ljubezni...

Apeliramo na verne katoličane Italije, da dvignejo svoj glas za naše tlačene sobrate. Peščica so naši bratje, toda krivica vaša je neizmerna, tako velika, da zagrne vašo slavo.

Apeliramo na veliki nemški narod... Kaj more vam Nemcem, ki gtejete sedemdeset milijonov ljudi, škodovati, če govori ob Karavankah nekaj deset tisoč Slovencev svojo govorico, če se tam poje slovenska pesem, če je tam ljudska gola slovenska?

TAKA NARODNOST, KI OBOŽUJE SVOJ NAROD IN TEPTA DRUGE NARODE, JE HEREZIJA IN ŽELIMO SAMO, DA BI JO RIM KMALU KOT TAKO OBSODIL."

Drugi veliki slovenski delavec za katoliško internacionalo je bil **PRELAT JANEZ KALAN**, ki je umrl koncem aprila 1945. Na njegovo veliko prizadevanje so se začeli **MEDNARODNI KONGRESI KRISTUSA KRALJA**, ki naj bi zblíževali narode. Katoličani različ-

nih narodov naj bi se spoznali med sabo, se začeli spoštovati in naj bi se tako dvigala enotna katoliška zavest pri vseh katoliških narodih. Za širjenje medsebojnega spoznavanja katoličanov različnih narodov je prelat Kalan zamislil posebno mednarodno organizacijo **Regnum Christi**.

VELIKA SLOVENCA EHRLICH IN KALAN STA DOBRO ČUTILA POTREBO KATOLIŠKE INTERNACIONALE. Prerastla sta v tem marsikaterega svojega sodobnika, ki je v njunih zamislih gledal fantastične načrte, ki so odveč.

Odkar smo v tujini, kjer tolikokrat naletimo na silno nerazumevanje pri katoličanih, obenem vidimo, kako so komunisti različnih narodov med sabo povezani, se nam v bojazni stiska srce. Kako silno manjka katoliške internacionala, ki bi katoliške narode povezala v višjo enoto in jih tako napravila sposobne spustiti se v boj z idejnim nasprotnikom, ki je dobro organiziran na mednarodni osnovi.

RAZMERJE KATOLIČANOV DO LASTNEGA NARODA BO LE TAKRAT PRAVILNO, ČE GA BO SPREMLJAL KATOLIŠKI INTERNACIONALIZEM. **DR. A. ODAR**

DOMOVINA JE KAKOR MATI...

"Domovina, ti si kakor zdravje...", je zapisal velik slovenski mož. "Domovina, ti si kakor mati!" pa ji vzklika od daleč, v hrepenjenju po njej, slovenski begunec. Iz tega toplega razpoloženja slovenskega srca do domovine matere je nastalo naslednje razmišljanje. (Op. uredništva.)

MATI JE EDINA DUŠA, KI TE RAZUME

Ko ti je težko pri srcu, ni treba besedi, mati že ve, da ti ni dobro. Razume te in ti hoče pomagati. Beseda tolažbe prihaja iz njenih ust.

Domovina razume svoje otroke. Besede tolažbe in spodbude prihajajo od nje. Ker sama trpi, ve, kaj je trpljenje.

MATI JE ZAKLAD...

Mati je zaklad, kjer se rado mudi srce. Misel na mater nas tolaži. Misel nanjo nam daje upanje. Ona nas tolaži, ona nam lajša bridkosti.

Mnogokrat nam misli uhajajo domov. Ob misli na Domovino nam je mehko pri duši. Misel na Domovino nam daje moč, da lažje premagamo težave in bridkosti, ki nam jih zadaja tujina. Misel na Domovino nam daje upanje, lajša nam življenje.

MATI JE PLAMEN...

ki gori v domu. Ta plamen ogreva vse, ki

so v hiši. Če ugasne, manjka toplote. Vse je pusto, vse tuje, vse prazno. Doma ni več.

Tudi Domovina je plamen, ki nas ogreva. Po vsem svetu seže njegova toplina. Ob njem se grejejo otroci, ki tavajo po mrzli tujini.

MATI JE ŽAREK,

ki prodira skozi mrak. Ko v nas pogasnejo vse luči, ostane samo še žarek, ki sveti v našo temo — mati.

Domovina nam je tudi svetel žarek, ki nam sveti v temni tujini. Lahko pogasnejo vse luči, ki jih tujina razkošno prižiga, kajti za nas je svetlejši en sam žarek iz Domovine. Ne hrepenimo po razkošju sveta, nam je vse razkožje — Domovina.

MATERINA BESEDA — SLADKI GLAS

Prvo besedo nam je mati položila na ustnice. Prva naša beseda je bila materina — slovenska beseda. Kako smo jo negovali, kako ljubili.

Tudi v tujini nam je najdražja naša slovenska materina beseda. Ves teden lomiš jezik in razbijaš glavo s tujo govorico. Pa pride nedelja. Pred cerkvijo se zbero rojaki in oglasi se slovenska beseda. Vse gorje je pozabljeno. Tujina se pomakne nekam daleč, daleč. Tistih nekaj minut se nam zdi, da smo bili doma. Kakor iz sanj se zopet zbudimo v resnično

Marljina soha na Mariborskem trgu

življenje, ko se poslovimo in se znajdemo zopet v tujini. Slovenska beseda... Slovenska beseda nas veže, slovenska beseda nam daje upanje, slovenska beseda nas utrjuje. Pozdravljena, materina slovenska beseda!

MATI JE ZVESTOBA...

ki nikoli ne mine. Mi lahko pozabimo na mater, jo zanemarjamo in žalimo. Mati pa nas nikoli ne pozabi. Zvesto nas nosi v mislih, zvesto v besedi in zvesta nam je tudi v dejanju.

Tudi Domovina nam je zvesta. Morda mi pozabljamo nanjo, toda ona vedno misli na nas. Čaka na nas. Vabi nas. Veseli se tistega dne, ko nas bo zopet lahko sprejela, kot svoje ljubljene otroke v svoje naročje, med svoja polja in v svoje domove.

MATI JE LJUBEZEN...

Najgloblje pa je v materi zasidrana ljubezen do otroka. Ta ljubezen nikoli ne mine. Materine ljubezni otrok nikoli ne more zapraviti. Če je otrok betežen, nesrečen, morda tudi nehvaležen, mati ga vseeno ljubi. Mati je ljubezen sama.

Domovina je ljubezen. Ona ljubi svoje otroke. Mnogi so ji obrnili hrbet, ker jim je bila prerevna. V tujini so pozabili nanjo. Mladi,

krepki, so jo zapuščali, ko je potrebovala njihovih moči. Stari, slabotni, onemogli so so se vračali. Domovini le v breme. Toda ona jih je radostno sprejela zopet v svoje naročje in jim dala vsega, kar je premogla.

PRI MATERI JE MIR IN UTEHA...

Trudni, nesrečni, betežni, cel življenja strli otroci se najraje vračajo k materi. Ona jih pomiri, jih potolaži in jim streže v njihovi bolezni. Mati je mir in uteha. Mati, ki je v življenju sama mnogo trpela, ve in razume, kaj je trpljenje.

Dolga leta že tavamo po svetu. Čim dalje gremo, tem dalje nam kaže pot. Nikjer ni za nas utehe in počitka. Danes smo trudnejši kot smo bili včeraj in jutrišnji dan bo težji od današnjega. Želimo si domov v naročje Domovine. Radi bi se odpočili. V upanju na dan povratka v naročje Domovine nam raste moč in pogum, da vzdržimo vse napore, da se držimo pokonci. Vso težo odkladamo na tisti dan, ko se vrnemo in se v domovini spočijemo.

MATI JE PEVKA...

Mati je bila naša prva pevka. Pela nam je najlepše pesmi. Prvo pesem nam je zapela ob zibel. Ko smo odrasli, nas je učila lepih slovenskih pesmi. Skupaj z nami je pela in vsa slovenska domovina je bila polna lepe slovenske pesmi.

Ko smo bežali iz domovine, smo s seboj ponesli tri koščke domovine: katoliško vero, slovensko besedo in slovensko pesem.

Ko so nas pehali iz taborišča v taborišče, smo vse tri bisere vedno nosili s seboj. S seboj smo jih pa vzeli tudi čez širno morje. Tudi v tujini jih skrbno varujemo. Tujina jih ne ceni, nam pa pomenijo begastvo — pomenijo nam vse.

Kamor nas zanese pot, pokažemo te tri bisere: našo vero, ki je velika, da gore prestavlja, našo slovensko besedo in našo preleno slovensko pesem. Vse tri bisere radi pokažemo, damo jih ne. Za nobeno ceno jih ne prodamo.

V vseh prilikah nas spremlja naša slovenska pesem: zato je včasih žalostna in otožna, pa zopet vesela in prežerna, pa slovesna in veličastna.

Slovenska pesem nam odpira vrata v svet. Povsod so nas po njej spoznavali, kamorkoli nas je zanesla pot.

In ko se bomo vračali, bomo zapeli v zahvalo in za slovo Kanadi, Ameriki in Argentini. Avstraliji in Čile, Braziliji in vsem narodom, ki so nas gostoljubno sprejeli pod svojo streho.

Ko bomo pa stopili zopet na prag domovine, bo veljal prvi pozdrav naši lepi slovenski domovini. Pozdravili jo bomo z našo pesmijo:

Bodi zdrava domovina,
mili moj slovenski kraj!
Ti prekrasna, ti edina,
meni ti si zemski raj.

MATI JE VODNICA...

ki nas vodi k Bogu. Komaj smo izgovorili prve besede, že nas je mati učila moliti. Pripovedovala nam je o Bogu Očetu, ki nas je ustvaril, o Sinu, ki nas je odrešil in o Duhu Svetem, ki nam milosti deli. In pravila nam je o Mariji, ki je Jezusa za nas rodila. Poslušali smo in strmeli.

Pa smo morali od doma za kruhom. A od časa do časa smo zopet prihajali domov. Prvo materino vprašanje je bilo: "Hodiš, sin, v cerkev? Moliš kaj?" Ni bilo treba odgovora, pogledala nam je v oči in vedela vse. Potem pa nas je ali poljubila na čelo ali pa so solze orosile njeno oko.

Ko smo odhajali na tisto dolgo pot, ki jo še sedaj hodimo in ne vemo, kdaj ji bomo prišli do kraja, je mati omočila prst v blagoslovljeni vodi in nam naredila križ: "Naj te varuje Bog na vseh tvojih potih, dragi sin, ljuba hči. Naj vaju pripelje v svoji milosti tudi nazaj. V imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen."

Ta blagoslov nas spremlja, nas varuje in ohranja za tisti dan, ko nam bo mati odprla hišna vrata in nas pozdravila z besedami: "Hvala Bogu in Mariji Pomagaj, da ste se srečni in zdravi vrnili!"

MATI SE VESELI...

Mati se najbolj veseli uspehov svojega otroka. Veseli se, če je njen otrok pohvaljen. Čuti in ve, da njen trud ni bil zaman. Z otrokom se veseli. Z njim deli njegovo srečo.

Domovina se veseli uspehov svojih otrok. Veseli se hvale in časti, ki so jo deležni njeni otroci. Uspeh njenega sina je tudi uspeh Domovine. Sinova hvala in slava je tudi slava in čast njegove Domovine.

MATI SE ŽALOSTI...

Mati se najbolj žalosti ob upravičeni graji, ki jo sliši o svojem otroku. Sram jo je. Težko ji je. Sinov greh je omadeževal tudi mater. Del krivde njegove mora sprejeti tudi ona na se.

Domovina je žalostna, če svet graja njene sinove. Očitek: "Glejte, taki so Slovenci!" jo težko zadene.

MATI NIKOLI NE POZABI...

Mati nikoli ne pozabi sreče in slave svojih otrok. Ponosna je nanje. Njihova čast je tudi materina čast in njihova slava je tudi materina slava.

Domovina nikoli ne pozabi slave in uspehov svojih sinov, svojih velikih mož. Ponosna je nanje. Njihova čast je tudi njena čast, njihova slava je tudi njena slava. Postavlja jim spomenike. Prireja jim spominske dneve in proslave. Otrokom svojim jih za zgled postavlja.

Mati žaluje za svojim otrokom. Odene si črno ruto in v črno oblačilo se obleče. Žalostno

Maribor. Aleksandrova cesta z Marijino baziliko, kjer delujejo frančiškani

MATI ŽALUJE...

je njeno srce. Tihe solze vro iz njenih oči.

Domovina tudi žaluje. Danes žaluje bolj, kot je žalovala katerikoli čas svoje zgodovine. Ni ji umrl samo en sin, ne samo ena hči. Pod mečem njenih lastnih sinov so padli tisoči in deset tisoči njenih najboljših otrok. V Kočevskem Rogu, v Mozlju, v Križki jami, na Velikem Osolniku, po slovenskih gozdovih so grobovi njenih sinov.

Domovina joče in žaluje. Minula bodo desetletja, predno bodo zaceljene rane, ki nam jih je zadal satanski komunizem.

MATERI BODIMO HVALEŽNI...

Materi bodimo hvaležni za njen trud, za njeno skrb, za njeno trpljenje. Pripravljajmo ji vedno le veselje, da nas bo vesela, da bo ponosna na nas.

Domovini bodimo hvaležni za njen trud, za njeno skrb, ki jo ima za svoje otroke, za njeno dobroto. Skrbimo za njeno čast in slavo. V TRUDU IN ZNOJU. POLNEM RADOSTI. DOMU GRADIMO SLAVO IN ČAST!

SREČKO SELIVEC, USA

VODILO

ZIDARJI, vzemite šestila in kladiva v roke,
vložite sklad živih skal v temelje nove, globoke,
zvrstite stebrišča, razpnite nad njimi oboke,
postavite v sonce na naših tleh novi naš dom!
Zgradite ga trdno, da stal bo ponosno na veke,
četi bi čezenj drvele vihnih dni reke,
čepav bi ga sekale strele in stresal ga grom!

KLICARJI, denite na usta nebeške rogove,
zbudite vsa srca za sveti čas božje obnove,
pahnite s prestolov krvavih nasilja bogove,
vrnite Gospodu, Vlado vladarjev, naš rod!
Vodite ga k večnim studencem resnice, življenja,
oznánite sonce in blaženo jutro vstajenja,
povejte mu jasno za večno, kam naj gre in kod!

STRAŽARJI, zastrážite naše razmaknjene meje,
spletite se v stražna krdela tesneje, močnejše,
ne dajte, da ljuljko na naših tleh tujec še seje,
bedite nad našo posestjo, pravico, častjó, —
da varni in močni in zdravi, v razcvetu mladosti,
kot narod med narodi vzpnemo se k viškom prostosti,
rastoči v nebasa, pripeti na svojo zemljó...

Bogdan Budnik

ŽALNE STRUNE

Sklenil z domovino
v boli sem molčati,
pesmi z bolečino
nehati pisati.

Žalostinke pojem
svoji domovini,
ki jo v srcu svojem
nosim zdaj v tujini.

Dokler bo življenja
sonce mi žarelo,
bo srce vstajenja
pesmi tebi pelo.

Toda naše žrtve
dušo so ganiše,
moje strune mrtve
k petju spet zbudile.

Vstani, domovina!
kliče pesem moja,
naj nas bolečina,
žrtev reši tvoja.

Biser moje sreče
ti si, domovina,
sprejmi v dar ljubeče
žalne pesmi sina!

Gregor Mali

LAHKO NOČ

LAHKO NOČ!
Bog nam daj svojo pomoč!
Ker smo delo dokončali,
da bi tudi sladko spali!
Vsa vročina je zdaj proč,
lahko noč!

Srečen je,
kdor dopolni delo vse,
vsaki dan 'ma svoje delo,
žalostno pa tuč' veselo;
kdor dolžnosti vse stori,
lahko spi.

Vsaki dan
naj bo dobro dokončan!
Zlaj počivat zdravi gremo,
al' pa vstanemo, ne vemo,
smrtna ura, zadnji dan
je neznan.

Spravmo se,
roke si podajmo še!
Naj sovražstvo naše mine,
vsaka jeza iz srca zgine,
prej ko sonce zašlo bo
za goro.

O Gospod!
Le ne hodi nam odtod!
Ko se nam bo vse stemnilo,
nam življenje bo minilo,
Jezus ne zapusti nas
zadnji čas!

Narodna

Pastirjev glas

BOŽJA PREVIDNOST V ŽIVLJENJU NARODNEGA VODITELJA

III. POTOVANJE V SVOBODO

Izraelsko ljudstvo pod vodstvom Mojzesa je odšlo iz Egipta svobodi nasproti. Šest sto tisoč mož, žene in otroci niso šteti. Pridružilo se jim je še dosti neizraelskega ljudstva: Egipčanov, Arabcev, Hiksov. To so bili ljudje, ki so se deloma nagibali k veri Izraelcev, deloma pa so izrabili ugodno priložnost, da pridejo neopaženo iz Egipta. Pa del ljudstva je bil nezadovoljnih, nergačev in upornikov, ki so znali svojo propagando zaslepiti večino Izraelcev in jih potegniti za seboj. Kakor komunistična peta kolona dandanes v nekomunističnih udruženjih in skupinah. — Najprej so se zbrali vsi v mestu Sokotu, ki leži ob meji gesenske dežele. Vzeli so smer proti severovzhodu naravnost v kanaansko deželo, kamor so bili namenjeni. To je bila običajna karavanska pot skozi puščavo Sur na južno mejo Kanaana. Tod so trgovci privedli egiptovskega Jožefa, po tej poti se je očak Jakob s svojo družino preselil v Egipt. To bi bila najkrajša pot v obljubljeni deželo.

Mojzes je brez dvoma imel načrt čim hitreje se oddaljiti od egiptске meje in pospešeno prodirati skozi puščavo. Toda tu je Bog sam prevzel vodstvo v oblačnem stebru. Oblak v obliki ogromnega stebra, širokega in visokega, je naenkrat stal pred Izraelci in hodil pred njimi, jim kazal pot, jih pokrival pred žgočimi sončnimi žarki s svojo senco, po noči pa je ognjeno žarel in jim počitek razsvetljeval, da jih v temi nihče ne bi mogel iznenaditi. Spočetka jih je Bog v oblaku vodil dalje v prejšnjo smer, da so prišli do trdnjave Etam ob robu puščave. Tu pa je Bog spremenil smer, nanesto proč od Egipta je zavil na jugozapad nazaj v egiptsko ozemlje in dalje južno ob zapadnem bregu današnjega sueškega kanala. To je bila zopet taka poteza božja, ki

silno preizkuša človekovo vero in zaupanje. Saj je po človeški pameti bilo noro početje vračati se nazaj v egiptsko ozemlje. Kaj, če se faraon po prvem strahu zaradi smrti prvorojencev zopet premisli in jih napade s svojo dobro opremljeno vojsko?

Bog je vedel, da si bo faraon premislil in se kesal, da je Izraelce odpustil. Prav zaradi tega jih je vodil skozi egiptsko pokrajino na obalo najbolj severnega zaliva Rdečega morja. Tam je hotel Izraelcem pokazati moč in skrb, ki jo ima zanje, in korenito uničiti njihove egiptске sovražnike, da se jih ne bo treba nikdar več bati. Kako čudovito mirni smo lahko, če se z zaupanjem prepustimo božjemu vodstvu. Faraon se je res z oboroženo silo, z bojnimi vozovi in konjeniki, pognal za Izraelci, ki so bili resda v zelo obupnem položaju: pred njimi morje, za njimi faraonova vojska. Kam zdaj? Kako se rešiti? Vsi prestrašeni so napadli Mojzesa: "Ali mar ni bilo grobov v Egiptu, da si nas odvedel, da umrjemo v puščavi? Kaj si nam storil, da si nas izpeljal iz Egipta? Ali ti tega nismo že v Egiptu rekli: 'Pusti nas, da služimo Egipčanom?' — Na videz so imeli tisti prav, ki so ljudi svarili, naj ne verjamejo Mojzesu. Mojzes pa vere ni izgubil: silna stiska, v kateri se je ljudstvo nahajalo, mu je vero v božje vodstvo še bolj utrdila. Kratko in brez vsakega dvoma jim je odvrnil: "Gospod se bo za vas bojeval, vi pa bodite mirni."

Ko so se egiptski bojni vozovi — "tanki" — Izraelcem približali, "tedaj se je vzdignil angel božji, ki je hodil pred Izraelovo vojsko, in stopil za nje; vzdignil se je tudi oblačni stebel, ki je bil pred njimi, in se postavil za njimi". Nastopila je noč, Egipčani vsled oblačnega stebra niso mogli ničesar in nikamor videti, tako so bili Izraelci varni. "Tedaj je Gospod

gnal morje z močnim vzhodnim vetrom celo noč nazaj in posušil morje, tako da so se vode razdelile. In Izraelovi sinovi so šli sredi morja po suhem in vode so jim bile kakor zid na desni in levi." Zopet je Bog porabil naravne sile vetra, da je čudežno spravil toliko ljudstva čez morski zaliv, kakor je že prej v egiptovskih šibah uporabljal naravne sile in pojave. Ob jutranji zarji so Egipčani zapazili, da so Izraelci že čez morje, pred seboj pa so zagledali suho strugo preko zaliva. Takoj je bilo izdano povelje: "Za njimi!" In vsa vojska, vozovi, konji in množstvo z vsemi oficirji in vrhovnim poveljnikom so se vsuli za njimi, ki so od čnega brega gledali. Ko je bila vsa vojska na suhem morskem dnu, je Mojzes po božjem povelju stegnil roko nad morjem in "vode so se vrnile in zagrnile vozove in konjenike in vse faračnovne vojake; niti eden izmed njih ni preostal". Tedaj je Mojzes zapel zahvalno pesem Bogu. Po navdihu grozotno mogočnega prizora, ko je morje pogoltnilo številno vojsko, so mu besede sproti vrele iz srca in se vlivale v melodijo, vredno silnega doživetja, ženski zbor z njegovo sestro Marijo na čelu mu je po vsaki kitici odpeval: "Pojte Gospodu, ker je vzvišen; konja z vodnikom je pahnil v morje".

Pri eni besedi se moram ustaviti in se zarisati: "ANGEL BOŽIL KI JE HODIL PRED IZRAELOVO VOJSKO, SE JE VZDIGNIL IN STOPIL ZA NJE", ko je faračnova vojska pritiskala za njimi. Torej Izraelova vojska, to se pravi izraelski narod, je imel posebnega angela, ki je hodil pred njim. Tako je nedvoumno zapisano v tem pismu. Pa ne samo na tem mestu, tudi drugod in večkrat je v svetem pismu omenjeno, da imajo posamezni narodi oziroma države posebnega angela varuha, kakor ima vsak človek svojega. Tako moremo upravičeno verovati, da ima vsak narod in vsaka država od Boga postavljenega angela. Ta vera je zadostno utemeljena v božjem razodetju. Isto potrjuje angel, ki se je fatimskim pastirčkom predstavil, da je angel Portugalske. Če je tako — in nimamo razloga dvomiti, da ni tako — potem moram ugotoviti, da je angel slovenskega naroda zelo pozabljen, skoraj nihče ga ne časti, ne pozdravlja in ne zahvaljuje. Ne zdi se mi predrzno misliti, da ta od Boga dani

in pooblaščen spremljevalec našega naroda tudi na nas, v svet raztresene drobce, misli in da je pripravljen nas voditi v domovino nazaj, kadar pride ura od Boga že določena. Prav bo torej, da tega angela večkrat pozdravimo in njegove mu varstvu priporočamo sebe in ves slovenski narod, ki v domovini v verigah brezbožnikov ječi. In še to: Tudi tista država, v katero nas je zaneslo, ima svojega angela. Ko stopimo na tla nove države, pozdravimo v duhu njenega angela in se mu priporočimo, saj smo z naselitvijo v tuji državi prišli pod varstvo njenega angela. Kako čudovito vendar močnost in ljubezen večnega Boga za nas skrbi!

Z uničenjem egiptске vojske v Rdečem morju je bila za Izraelce doba zatiranja končana. Tedaj se je zanje začela nova zgodovinska doba, doba svobode, samostojnosti in lastne državnosti. Da si vse to v miru uredijo in se za samostojnost prevzgojijo — iz dolgoletne odvisnosti in sužnosti so prihajali — so rabili časa in miru, pa seveda tudi pašnikov in vode za svoje velike črede. V ta namen jih je Bog peljal v sinajsko pogorje z razsežnimi dolinami, kjer je bilo vode in trave dovolj. Mojzes je iz prejšnjega svojega pastirskega življenja dobro poznal to pogorje z vsemi dolinami in jarki, potmi in studenci.

Karavane prehadijo pot iz Egipta do Sinaja v enem tednu. Izraelci so hodili točno tri mesece. Zaradi mnogih otrok in starcev niso mogli hitro potovati in velike črede so jih zadrževale. Potovanje skozi puščavo s tolikšno množico ni bilo brez težav, sitnosti in raznega pomanjkanja. V njih pa ne smemo gledati samo naravnih in samoposebi razumljivih okoliščin potovanja, ampak preizkušnje, s katerimi je Bog preizkušal njihovo vero in zaupanje. Toliko čudežev so že videli, ki jih je Bog zanje storil, največjega so doživeli ob Rdečem morju, a še niso dovolj močno verovali, še niso imeli zadostnega zaupanja v vodstvo Boga, ki jih je v vidnem oblaku vodil in spremljal. Ob vsaki nevršečnosti so godrnjali in zabavljali nad vodstvom. Prav zares: narod godrnjačev. Voditelj njegov je moral imeti izredno, junaško potrpežljivost in ljubezen do ljudstva, da ga ni prepustil njihovim lastnim poželenjem.

Tri dni že hodi dolga, dolga kolona ob vzhodni obali Rdečega morja brez pitne vode. Končno pridejo do zelenice Mara, kjer so našli pitno vodo, a slanogrenko, ki je niso mogli piti. Takoj se je začelo godrnjanje zoper Mojzesa, kateremu pa je Bog pokazal les, da ga je vrgel v grenko vodo, in hipoma je postala pitna. Ljudstvo je utihnilo, pa ne za dolgo. Po enem tednu so prišli na rob puščave Sin. Živila, ki so jih vzeli iz Egipta s seboj, so začela pojemati in pomalem se je pričela stradanje. In zopet so začeli godrnjati in kratkovidno kritizirati, misli so jim uhajale v Egipt, kjer so imeli vsak dan polne lonce. Pa so tožili: "O da bi bili umrli po Gospodovi roki v egiptski deželi, ko smo sedeli pri loncih mesa, ko smo jedli kruha do sitega". Ali so ljudje kratkega spomina! Ko so bili v Egiptu, so si na vsi moč želeli svobode, samo da bi se osvobodili suženskega dela, pa bo dobro. Ko so prišli v svobodo in ni ravno ob uri obed in večerja na red, pa požirajo slino po loncih egiptskega mesa. Množica je vedno kratke pameti in se da zaslepiti od nergačev. Je že tako v življenju: Česar človek nima, to se mu zdi največje vrednosti, kar pa ima, premalo ceni. Prav jim je Mojzes z Aronom odgovoril: Ni zoper naju vaše godrnjanje, ampak zoper Gospoda".

Gospod pa, ki je s človeško slepoto in neumnostjo neskončno potrpečljiv, je Mojzesu naročil: "Slišal sem godrnjanje Izraelovih sinov; povej jim torej: Proti večeru boste jedli meso in zjutraj se boste nasitili s kruhom in spoznali boste, da sem jaz Gospod, vaš Bog." Zvečer so priletele neštete jate prepelice in se spustile na taborišče in ga vsega pokrile, da so jih ljudje z lahkoto nalovili. Vsako pomlad se selijo prepelice iz notranje Afrike proti severu v ogromnih množinah; božji čudež je bil v tem, da so prišle točno ob napovedi božji in se spustile na človeška bivališča, katerih so se sicer ogibala. — Zjutraj pa, ko je nočna rosa izhlapela, je okrog in okrog po puščavi ležala marena, bela zrna, ki so imela okus kakor meden kolač. In ta "kruh iz nebes" je padal vsako jutro, razen na sobotni dan, ter bil ljudem vsakdanji kruh vseh štiri-deset let, dokler niso prišli v obljubljeno deželo.

Čudež za čudežem so doživljali na svojem potovanju. Vsak dan znova so bili

Michelangelov Mojzes v Rimu

priče božje previdnosti in očetovske skrbnosti, ki jih je spremljala in varovala v vsaki nevarnosti ter jih rešila iz vsake zadrege. Tako se je Bog trudil, da bi jih vzgojil v močni veri in trdnem zaupanju, da bodo svojo vero ohranili brez primesi malikovalstva, ki so ga videli pri vseh drugih narodih. Toda, ali je bilo res še premalo znamenj in čudežev, da je ljudstvo vedno spej godrnjalo in ni zaupalo tolikokrat dokazani božji previdnosti? Ko so iz puščave Sin zavili že v globoke doline sirajskih planin, jim je v dolini Rafidim zmanjkalo vode. Takoj so se množice zbrale pred Mojzesom in vpile: "Daj nam vode piti." Ker jim ni mogel takoj z vodo postreči, so se ga lotile: "Zakaj si nas odpeljal iz Egipta, da z žejo pomoriš nas, naše otroke in našo živino?" Množica je mnenja, da mora biti voditelj

ljudstva skoraj vsemogočen; če česa ne zmore, ni na mestu in vsakdo ga sme r. padati ter na odgovor klicati. Mojzes je bil zares v stiski. Obrnil se je na Boga s preprosto prošnjo, vso ponižno in odkrito: "Kaj naj storim s tem ljudstvom? Še malo in kamnalo me bo." Po božjem ukazu je Mojzes udaril s palico na skalo in pritek-la je iz skale voda, da so se napili vsi, ljudje in živina.

Pomirili so se, pa ne za dolgo. Beduin-ska plemena, bivajoča na sinajskem pol-otoku, so se čutila ogrožena od množice izraelskega ljudstva, ki je vdrla v njihove pokrajine in bo popaslo vse zelenice in doline. Najbližje pleme Ameličanov je pripravilo oborožen napad na Izraelce, ki vojaško niti niso bili izvežbani niti za-dostno oboroženi; zaradi tega je vse strah prevzel. Mojzes je ukazal Jozuetu, naj or-ganizira moče in fante za borbo zoper na-padajoče Ameličane, sam pa se je z Aronom in Hurom podal na vrh hriba, od-koder je mogel pregledati bojišče, in je

borbo spremljal z molitvijo. Dvignil je ro-ke proti nebu in prosil Boga pomoči. Ko se je utrudil, je roke povesil, in v tem hipu je dobil sovražnik premoč, dokler je roke dvigal, je zmagoval Jozue. Da Moj-zes ne bi popolnoma omagal, sta mu Aron in Hur postavila kamen, da je sedel nanj in mu vsak eno roko podpirala, da jih je dvignjene držal ves dan do sonč-nega zahoda. Tedaj je Jozue premagal Amaleka in njegovo ljudstvo. Zopet se je izkazala božja moč. Vsi so spoznali in čutili, da stoji na njihovi strani nevidna moč, ki je človeško orožje ne more pre-magati, da je njihov zaveznik Bog sam, katerega so zavoljo tega v svojih molit-vah in hvalnicah imenovali: Gospod, Bog nebesnih čet. — Z molitvijo in zaupljivo prošnjo moremo podpreti vsako akcijo, ki je pravična in gre v korist naroda. Sprostiti moremo odgovornim voditeljem razsvetljenja, vsem pa poguma in vztraj-nosti, ki so neobhodni pogoji uspeha.

Škof dr. GREGORIJ ROŽMAN

PROSTOST SRCA

Med stenami razlistan je sijaj
kot roža prozorna;
v njem izba uborna
prijazna je kot ljub, svetel smehlja.

Klobuk in kovčeg, postelja in križ
kot deli so mene;
v njih družbi brez žene
trklja se k Bogu mojih dni drobiž.

Oropal sem se vseh potreb, želja;
sedaj, ko je beda
je moja soseda —
zdaj šele vem, kaj je prostost srca!

Bogdan Budnik

GROZDJE

Za njivami gozd je.
Pod oknom mi grozdje
zori.

Kot moje sree je
težko in polno
od želje brezmejne,
da se razpoči
in se raztoči
v vse žejne.

Janko

JONA

Zunaj tuli vihar,
v trupu je Jona zaspal —
bliskov in strel bo požar
zdaj zdaj ladjo razklal.

Vrgli mornarji so žreb,
ki je preroka zadel —
z morja je švignil galeb,
val je Jono objel.

Veter se je upokojil,
dan je spet jasno vzblestel —
ko bom v zemlji gnil,
gozd bo narahlo šumel.

Slavko Srebrnič

MARIJA VNEBOVZETA

Cerkveni prazniki so postavljeni v našo dušno korist. Po njih nas Cerkev uči življenja z Bogom in nas z njimi, leto za letom, vodi k globljemu spoznavanju verskega nauka. Kakor mora vsaka stvar služiti svojemu namenu, tako tudi prazniki. Ne samo, da nas uče in umu odkrivajo lepoto verskih resnic, ampak pred vsem razgibajo naša srca. Vsak praznik nas vedno znova poveže s Cerkvijo in vzbudi v nas živo vero in trdno zaupanje v božjo ljubezen in pravičnost. Živeti in resnično doživljati praznike cerkvenega leta, se pravi živeti s Cerkvijo, živeti s Cerkvijo pa je — živeti z Bogom.

In kateri prazniki nas bolj približajo božjemu Srcu, kakor Marijini? Pij XI. je zapisal v eni izmed svojih okrožnic, da je Gospod v svojo oporoko postavil željo, naj bi se širilo in poglobljalo Marijino češčenje po vsem svetu. Samo ena žena je blagoslovljena med vsemi drugimi, ker je s svojim "zgodi se" postala Mati božja in scodreženica.

Verno krščansko ljudstvo je z ljubeznijo izpolnjevalo to sveto božjo voljo. Posebno velikodušno pa je vedno proslavljalo praznik Marijinega Vnebovzetja. Vsa krščanska tradicija je slavila ta dan kot največji Marijin praznik. Prvi podatki so ohranjeni iz VI. stol., ko je bil pod papeževanjem Gregorja Velikega in pod cesarjem Mavricijem izbran 15. avgust za slovesno praznovanje. Vnebovzetje preblazene Device je praznik najpristronejšega veselja in hvalečnosti. Ta dan je človeštvo dobilo svojo Kraljico in priprošnjico na najvišjem mestu.

Slovenski delavci so izbrali Vnebovzeto za svojo posebno zaščitnico. Zato so jo izbrali, ker mora novo socialno kraljestvo imeti svojo kraljico, delavci pa svojo vzornico in zavetnico.

"...In znamenje se je prikazalo na nebu: žena obdana s soncem in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec dvanajsternih zvezd" (Raz 12, 1). Zato imamo luči dovolj. Marijino sonce in sijaj dvanajsternih zvezd nam sveti na pot. Zato gre **MARIJI VSE NAŠE ZAUPANJE**.

Čeprav smo majhni in nepomembni v svetu, čeprav smo le potikavci brez doma, nismo izgubili zaupanja do Marije. Šla je z nami v begunstvo s svojo dobroto in s svojim varstvom. Doma je kraljevala na Brezjah, tukaj

v Lujanu. Pa saj Mati je samo ena, povsod in vedno enako ljubezniva in dobrotna.

Naša srca so tudi zato vsa polna zaupanja, ker vemo, da je Marija najboljša vodnica k Bogu in srednica vseh milosti. Spet in spet se izgublamo s prave poti, enkrat smo preostri v sodbah, drugič preveč sebični zremo v življenje in mnogokrat svojemu bližnjemu delamo krivico. Marija pa rešuje, usmerja na pravo pot, saj je naša Mati, ki nas razume in je zato vredna vsega našega zaupanja.

Naša je Marija, čisto delavska je in v njej občudujemo najlepši vzor Matere-delavke. "Glej, dekla sem Gospodova" — ne enkrat, ampak vse življenje. Ljubezen in veselje sta žarela iz njenih oči, ker je mogla tudi z delom služiti svojemu Gospodu. Zakaj še mi ne posvetimo vsega svojega dela Bogu? Delo doma, v tovarnah, po službah, v društvih in organizacijah bo dobilo pravi smisel le, če bo posvečeno Bogu tako, kakor je bilo Marijino. Iz male hišice v Nazaretu nas uči Marija veselja in vestnosti pri delu, vzgaja nam čut za varčevanje in darežljivo srce.

Tri poti je Kristus izbral, po katerih naj bi ljudje hodili, da bi prav romali v večnost, Delo — molitev — trpljenje. Življenje nas je prepričalo, da se je skoro nemogoče izogniti enemu, ne da bi zadeli ob druga dva. To zahteva že naravna nujnost, a Gospod je vse troje povzdignil v nadnaravno nujnost. To se pravi, da brez uporabe teh sredstev ni možno zveličanje. Tako rode delo, trpljenje in molitev svoje sadove v prvi vrsti za našo večno srečo. Če so sadovi dobri ali slabi, je seveda odvisno od nas samih. Kristus pa ni samo izbral teh sredstev, ampak jih je tudi posvetil z življenjem in svojo smrtjo na križu. Tako je bilo odločeno od vekomaj v ekonomiji božjega odrešenja.

Marija je soodrežiteljica in zato je ona prva za svojim Sinom posvetila delo, molitev in trpljenje. Ali ni Kraljica mučencev, ker je posvetila trpljenje? Ali ni Kraljica spoznavalcev zato, ker je z molitvijo pokazala pot k vedno globljemu spoznavanju Boga. Tako je tudi Kraljica delavcev. Kakor je namreč posvetila molitev in trpljenje, tako je posvetila tudi delo. Tam v Nazaretu je gospodinjila sveti delavski družinici in darovala vse svoje preprosto delo Bogu. S Kristusom je vrnila delu njegovo veljavo. **M. LANGUS**

OČE NAŠ

Človek je na zemlji postavljen med svet in Boga. Kot potnik med tema dvema stvarnostima, naj bi dal Bogu kar je božjega in svetu kar pripada svetu. To jasno načelo pa ni vedno tudi tako lahko izvedljivo v praktičnem življenju. Kjer človek Boga postavi v središče svojega življenja, je v nevarnosti, da se za pozemske opravke ne bo dovolj brigal. Ako pa se ves preda svetnim skrbem, se pa izpostavlja v nevarnost, da bo na Boga pozabil ali se vsaj premalo brigal za zveličanje duše.

Brez pretiravanja se da reči, da se je veliko sedobnih ljudi odločno obrnilo proč od Boga, če opazujemo le poslovni svet, ki nas obdaja, vidimo, kako so oči vseh strmo vprte zgolj v tostranstvo, roke se krčevito oklepajo zemlje. Mnogi se za onostranstvo ne zmenijo, ker so se brez pridržka posvetili svetu. To je značilnost naše dobe.

Da bi krščanski človek ne zapadel v take enostranosti, ampak ostal na pravi poti med nebom in zemljo, je Gospod svojim učencem naročil, naj molijo očenaš, ki v zgoščeni obliki obsega ves odrežilni nauk. To je molitev vseh molitev, ki človeka postavlja v pravi odnos do tostranskega in zagrobnega življenja, do Boga in sveta. V vsakem času in v vsakih razmerah najde veren človek v očenašu vse tisto, kar potrebuje za dušo in telo.

O sleherni očenaševi prošnji posebej bi se dale napisati cele knjige in so stvarno tudi napisane. Tu na kratko navedemo le nekaj preprostih misli, ki se nam v današnjih razmerah porajajo ob tej najlepši in najbolj pristrčni molitvi naše vere.

OČE NAŠ

Ti o Bog si naš oče in ves svet je Tvoj dom in dom Tvojih otrok. Ko smo zapuščali rodno zemljo in nastopili pot brezdomcev, nas je tolažila vera, da si Ti povsod in bomo na vsakem kraju, kamorkoli nas zanese pot, naši Tebe, dobrega Očeta.

Samo z vero in upanjem v Tebe smo mogli prenesti izgubo domovine. Misel, da si Ti nad nami, nas je krepila v tegobah tujine,

ko smo doživljali sovražstvo rodnih bratov in krivico, prezir, brezbržnost tujcev za našo bolečino. Slutili smo Tvojo očetovsko skrb za nas. A sedaj vemo, da si bil vedno z nami in da si vedno pri nas.

Ker verujemo v Tvoje očetovstvo, verujemo v dobroto in ljubezen. Zloba in krivica ne bodeča odnesla končne zmage v svetu. Pride čas, ko se boš v svojem očetovskem usmiljenju ozrl na bedo svojega ljudstva in ga rešil.

V trpljenju in preganjanju smo stoprav izkusili, kakšna notranja moč prihaja iz vere v Boga Očeta, ki nas je ustvaril, nas ohranja in nas vodi skozi viharje, prevrate, nasilja, človeško sovražstvo, zahrbtnost in zlobo. Kaj je vse človeško početje napram vernemu zupanju, da je nad nami roka vseмогоčnega Očeta! Kolikokrat smo doživeli, in sleherni v globini duše neprestano doživlja resničnost božjega očetovstva, ki se nam na tisoč skrivnostnih načinov razodeva z dobrim varstvom med brezdanjimi prepadi, s skrito notranjo močjo sredi brezupnosti in s tiho tolažbo v zapuščeni našega srca. Da, Oče, kjerkoli smo, le Ti vedno najdeš pot do nas. Posebno v trenutkih, ko smo najbolj zapuščeni in je naše srce najbolj potrebno krepčila in tolažbe.

Veliko jih je med nami, ki so šele v sedanjem trpljenju doumeli Tvojo bližino, doživeli Tvojo očitno pomoč, pa Te zato znova našli in se Te oklenili kot svojega Očeta.

In Ti si NAŠ Oče! Med tem, ko sovražstvo koplje prepace med srci in širi nedogledne razdalje med narodi, pa vera v Tvoje očetovstvo bliža misli in združuje srca. Šele v Tebi, naš Oče, smo ena družina, ena skupnost, eno občestvo. Pot k Tebi je pot do vseh človeških src, ki verujejo, ljubijo in molijo, kakor molimo mi: Oče naš!

Misel na božje očetovstvo nam šele da slutiti našo lastno človeško vrednost in dostojanstvo. Ob tej misli se nam porodi spoštovanje do bližnjega, ki je prav tako božji otrok kakor mi in torej naš brat. Samo družba, ki priznava v svoji sredi osebnega Boga, je člo-

veka vredna in za človeka dostojna družba, ker mu priznava njegove od Boga dane in neodsvojljive pravice. Samo v krščanski družbi je svobodno in brez nasilja spoštovana avtoriteta, ki ima svoj izvor v Bogu Očetu.

KATERI SI V NEBESIH

Na onostranost malo mislimo. Premalo. In to navzlic temu, da nam je Bog zaradi nestalnosti in revnosti našega obstanka močno otežkočil, da bi se s srcem vezali na ta svet. Boleče smo izkusili na nas samih, kako klaverno se v nič sprevrže vse, kar je veliko in imenitno v očeh sveta: čast, družabni položaj, vpliv, imetje, denar, oblast... Tudi mi, ki verujemo v prihodnje življenje, praktično velikokrat nismo dosti drugače živeli kakor ostali svet.

Drugače človek, ki je zakoreninjen v onostranstvu. Za njega so nebesa prava domovina. Le takšen more najti pravi odnos do stvari, ki jih uporablja le kot sredstva in pomagala na poti v večnost, a ne kot zadnji namen in cilj. — Onostranski človek je v pravem razmerju tudi do ljudi: ni sebičen, ne samooblasten, ne brezobzirno stremuški in ne zahrbtno zvižachen. Pač pa obzirno spoštljiv, prizanesljiv, odpušča žalitve, plemenit je in dober, čuti z bližnjim in rad pomaga kjer more. — živi tudi v pravem odnosu do Boga, ki mu služi ne le iz dolžnosti in pokornosti, ampak svobodno, iz notranje življenjske potrebe.

Ni torej dovolj, da imamo vero v posmrtnost in da so nebesa naš ideal. Osební Bog je Bog življenja, tudi našega življenja že tu na zemlji. Iz onostranosti se mora urejati naše tstransko življenje. Praktično življenje se mora vrednotiti z merili iz onostranosti. Le na ta način more dati zemljan svojemu življenju pravo vsebino, namen in smoter. Le tako dobi svojo pravo vsebino to, po čemer človek hrepeni: sreča, blaženstvo, nebesa, — pa tudi ono, česar se boji in čemur se upira njegova narava: trpljenje, uničenje telesnosti in smrt.

Mnogi svetniki so že na zemlji doživljali Boga in s tem nebesa. Za nas grešne zemljane moli Cerkev, dā bi mogli vsaj "amare celestia". Da bi bili z onostranostjo povezani ne le po veri, ampak tudi s srcem, z mislimi in željami, z vsemi našimi deli, z vso našo zavestjo, "z vsemi močmi". To naj bo priprava otroka na srečanje z osebnim Bogom, s svojim Očetom, ki je v nebesih.

POSVEČENO BODI TVOJE IME

Z usliĝanjem te prošnje stoji in pade človek in človeštvo. Kjer je češčenje božje ime, stojimo trdno in rastemo; kjer pa ni ali se božje češčenje ne vzame resno, tam pademo in zatonemo.

Ni se nam treba sramovati, da je v tej resnici deloma podana razlaga tudi našega sedanjega položaja. Da bi posvečeno bilo božje ime med nami, med našim slovenskim narodom, za ta ideal smo se borili po svojih skromnih močeh. To je bila naša nevidna zastava, ki smo ji v srcu prisegli zvestobo. V veliko tolažbo nam je, da so za ta ideal padli in dali življenje naši najboljši. Z božjim imenom na ustnih so se zrušili pod smrtonosnim orožjem sovražnih bratov.

Oni so častno dokončali svoj tek, naša naloga pa še ni izpolnjena. Moliti moramo in se pošteno prizadevati, da neomadeževano ohranimo versko izročilo naših prednikov in naših plemenitih žrtev. Vsaka družba neizbežno propade, ki nima visokih idealov, ki nima nečesa, kar ji je sveto in pred čemer upogiba koleno. Tako nujna je notranja potreba človeka po priznanju svoje zavisnosti od najvišjega Bitja in po češčenju njegovega svetega Imena, da vsi tisti, ki ljudem trgajo vero iz srca v edino pravega Boga, hite segati po nadomestnih bogovih, da jih ljudstvu nudijo v češčenje. Enkrat je tak nadomestni bog razum, drugič nacija, tretjič pleme, razred, partija, proletariat..., pred katerim naj ubogo ljudstvo malikuje in mu izkazuje božjo čast. Le da so ti maliki neprimerno bolj strogi, kruti, neusmiljeni, absolutistični, vse bolj strašni kakor je živi Bog. Nič plemenitega, nič očetovskega, nič obzirnega nimajo na sebi. Nič ne vedo o spoštovanju človekove osebnosti, nič ne vpoštevajo svobodne človekove volje. Ne uporabljajo očetovskih sredstev čakajoče božje milosti in dobrotnih navdihov. Njihov odnos do človeka je sila, moč, ukaz, grožnja, uničevanje.

S to prošnjo očenaĝa prevzemamo na sebe veliko nalogo. Bilo bi premalo, ko bi le verovali v Boga in ga postavili v središče našega češčenja. Prizadevati se moramo, da bo božje ime posvečeno v nas samih. Truditi se moramo za svetost našega lastnega življenja. O, koliko nam tu še manjka! Koliko manjka celo v naši religioznosti. Molimo, da bi mogli živeti v božjem strahu in spoštovanju božjega Imena, v katerem edinem je naše rešenje!

Ta očenaševa prošnja nam pa nalaga tudi veliko odgovornost. Odgovornost namreč, da bo božje ime posvečevano v naših družinah, v naših otrocih, v vsej naši družbi. Kajti posvečevanje božjega imena in priznavanje njegovega gospostva nad nami je največji zaklad, ki ga moremo izročiti zanamcem. Je tudi največja dobrota za človeštvo sploh, ker je edina pot, ki vodi do človeške svobode in do pravega reda v družbi.

PRIDI K NAM TVOJE KRALJESTVO

Kaj je vse naše snovanje in delovanje, naša ljubezen in naša sanja drugega kakor izraz hrepenenja, da bi nekaj trajnega, dokončnega, velikega ustvarili? A kako malo je tega, kar človek zmore! Na vsak korak čutimo svojo majhnost, nepopolnost, minljivost; čutimo, da smo le uboge stvari, obdani od tesnih meja, preko katerih v svoji slabosti ne moremo.

Res slišimo bučne deklamacije enega in drugega "voditelja" in mnogo hrupa in ropota, ki ga obdaja. A to je samoprevara in prevara za druge. Vse, kar uživa toliko slavo, ni ne trajno ne dokončno ne resnično veliko. Ne redko se dogaja, — celo sami smo to doživeli v zadnjih letih —, da človek že tisti trenutek, ko misli, da drži v rokah poln vrč vrednosti, moči, zdravja, bogastva, oblasti, priljubljenosti, — nenadno opazi, da od vsega, kar naj bi pomenjalo čašo nesmrtnosti, ni ostalo drugega ko nekaj črepinj. In če sam tega ne opazi, pa opazijo drugi. Iz svojih moči človek malo premore.

Pridi k nam Tvoje kraljestvo! V tej prošnji priznavamo svojo slabost in prosimo ravno tega, da bi nam samim ne bilo treba vsega storiti, ampak da bi nam Bog pomagal s svojo nadnaravno močjo. Prosimo za božje kraljestvo v nas, ki je vladanje božje milosti v naših dušah, in za kraljestvo božje v svetu, kjer naj bi vladal božji red in bile spoštovane božje postave. Molimo za božjo moč, ki naj podpre našo slabost; za božje bogastvo, ki naj pokrije našo revščino; za božji red v naših dušah, da bodo naše misli in naša dela, posvečena z milostjo, zadobila nadnaravno vrednost. Prosimo za red v svetu, da bodo ljudstva mogla premagati zmede, ki jih razdvajajo in uničujejo. V tej prošnji je torej obseženo vse tisto, česar nam danes najbolj manjka. Božje kraljestvo je milost, je dar, zato nam je Kristus naročil, naj molimo zanj.

Večkrat pa milost božja stoji pred zaprtimi vrati in trka, ne da bi ji kdo odprl. Na dva

načina moremo ovirati božjemu kraljestvu pot med nas: Prvič s svojim osebnim življenjem in drugič z družabnim redom, ki je nasproten božjemu redu, pa ga trpimo ali celo pospešujemo.

Najmanj, kar mora človek osebno storiti, je, da svojega srca ne zapira pred Bogom, temveč ga odkrito odpre njegovi milosti. Kder pred Bogom zapira svoje srce, ga bo zapiral tudi pred ljudmi. Tak človek je brez notranjega sonca, temačen, razdvojen, v bistvu nesrečen in prinaša nesrečo tudi drugim. Kljub veliki delavnosti, ki jo morda razvija, ne more nikdar izpolniti svoje naloge. "Magna vires et cursus celerrimus, sed praeter viam," pravi sv. Avguštin (k psalmu 31). Ogromna uporaba sil in divji tempo na vseh straneh, toda voz drvi poleg prave ceste! V tem je osnovna razlika med božjim človekom in zgolj tostranskim človekom. Tako nas ta prošnja navaja k ponižni presoji in spoznanju samega sebe, k poboljšanju in iskrenemu sodelovanju z božjo milostjo.

Druga naša dolžnost, ki izvira iz te prošnje, pa je pripravljenost boriti se za božji red v družbi, to se pravi za red krščanske pravičnosti in ljubezni. Ni mogoče misliti, da je naša prošnja: Pridi k nam Tvoje kraljestvo, iskreno mišljena, če pa mirno gledamo krivico ali celo sami drugim delamo krivico. Kraljestvo božje prihaja med nas, toda po nas in po našem sodelovanju! V tej prošnji prosimo veliko, nič manj, kakor da naj Bog sam biva med nami! Uslihanje je odvisno od tega, ali je naša molitev iskrena in podprta z dejanji, ker sicer je le pobožno govorjenje.

ZGODI SE TVOJA VOLJA KAKOR V NEBESIH TAKO NA ZEMLJI

Že v tostranskem redu ne moremo govoriti o popolni človekovi neodvisnosti. Vsakdanja skušnja nas uči, da smo vezani s tisoč vezmi navzgor in navzdol, na razmere, okolico, družbo, prijatelje. Pameten človek ne bo hotel uveljavljati kakšne absolutne osebne avtar-kije, ampak bo obzirno vpošteval voljo, mnenje, nasvete drugih. Trmasto vztrajanje pri svojem, brezobzirno uveljavljanje lastnih zamisli je tisto, kar navadno najbolj ovira stvariteljsko delo v družbi.

Na nadnaravni red je pa človek vezan z nadnaravno nujo in sicer tako, da prvič izpolnjuje nravno postavo, ki jo je Bog položil v naše bistvo, katere glasnik je naša vest, in drugič da smo pokorni pozitivnim božjim po-

stavam, ki so zapisane v knjigah božjega razodetja, to je v sv. pismu in nam jih Cerkev nezmotljivo tolmači. Od pokorščine nravnim, božjim in cerkvenim postavam zavisi naše večno zveličanje.

Toda Bog je naš dobri Oče. Noče biti samo naš zapovedovalec, ampak naš ljubeznjiv pomočnik v vseh težavah življenja. On pozna naše skrbi, naš strah za sedanjost in bodočnost. Pozna stiske, boje in dvome našega srca. Ni mu neznano naše hrepenenje, naša prizadevanja, razočaranja in bridkosti. Bog ve, kako velika je naša osamelost, pozna temine, po katerih tavamo, in ve tudi to, da je celo On sam, v vsem svojem veličastvu, svetlobi in svetosti za naš ubogi razum tolikokrat le mysterium absconditum — skriti Bog.

Kar hoče, da prosimo v tej očenaževi prošnji, je, da svoje najtežje skrbi odložimo na Njegova ramena in se v popolnem zaupanju prepustimo Njegovi najsvetejši volji. Hoče da Mu zaupamo tako, kakor otrok zaupa svojim dobrim staršem. Otroci velikokrat ne doume, kaj ja zanj prav in dobro, a se prepusti očetu in materi, ker ve, da ga ljubita in mu le dobro želita. Takšno mora biti tudi naše razmerje do nebeškega Očeta. Bog hoče, da se s polnim zaupanjem Njemu prepustimo v vseh malih in velikih odločitvah našega življenja. Res je, da ni vedno lahko govoriti s popolno udanostjo: Oče, naj se zgodi Tvoja volja! Zato pa hoče, da za milost popolnega zaupanja molimo. Ne vidimo vedno konca poti, po kateri nas vodi, a tudi ne prepadov, mimo katerih drsi naša stopinja. Bog pa vse vidi in ve, pozna vsemu začetek in konec. On, ki nas je ustvaril, nas odrešil in posincvil, nas tudi neizmerno ljubi in hoče le našo največjo srečo. Oklenimo se njegove roke, da nas ona vodi! Saj bolje ve, kaj je za nas dobro, kakor pa moremo spoznati mi z našo revno pametjo.

Prvi sad predanosti božji volji je velika notranja svoboda, ki jo človek doseže šele tedaj, ko ni več suženj lastnih želja, ampak se ves prepusti Bogu in njegovi sveti volji. Iz zavesti, da smo popolnoma v božjih rokah, in da smo Njemu prepustili, da odloča o naši usodi, pa poteka drugi, še bogatejši in slajši sad: notranji mir.

Tudi v največjem viharju se mornarji ne boje, če vedo, da ladjo vodi izkušen in moder kapitan. Kdor je sebe prepustil božji volji, je Bogu izročil skrb za sebe. Česa naj se potem še boji? "Tudi sredi smrtnih senc se ne bom bal zlega, ker si Ti pri meni!" (Ps. 22).

DAJ NAM DANES NAŠ VSAKDANJI KRUH

Gospod, ki je ljudi učil moliti, je hotel, da se tudi v tostranskih zadevah Nanj obračamo kakor k svojemu Očetu. Želi, da z Njim obravnavamo tudi naša dnevna vprašanja. V naslednjih štirih prošnjah so najvažnejša našeta: vprašanje kruha, zadolženja, skušnjav in zla. Gotovo so to stvari, ki nas dnevno zajemljajo in imamo vsak čas z njimi opravka.

Krušna skrb je brez dvoma ena izmed poglavitnih človeških skrbi. Nekateri bi hoteli to prošnjo razlagati v smislu Gospodovih besedi: "Moja jed je, da izpolnjujem Očetovo voljo" (Jan 8, 29). Drugi zopet mislijo na evharistični kruh. So to lepe, pobožne misli. Vendar mislimo, da jo brez nadaljnjega pravilno razumemo, ako jo vzamemo tako kakor se dobesedno glasi: Prošnja za vsakdanji kruh.

Človek, ki je vedno živel v izobilju in ni bil nikdar lačen, ne bo znal prav ceniti pomena te očenažve prošnje. Ceniti kruh kot božji dar ve le tisti, ki je lačen. Treba je stradati kruha tedne, mesece, da se nam potem nepričakovano kos kruha zdi kot dar poslan naravnost iz nebes. Siromak ve, kaj je skrb za vsakdanji kruh, zato ima tudi spoštovanje pred kruhom.

Vsi drugi pa, ki te skrbi nimajo, pa naj bi vedeli, da je ljudem, dokler stradajo vsakdanjega kruha, zaman pridigati o nebeškem Kruhu in o nebeškem kraljestvu kakor tudi o svetnih kraljestvih. Zelo važno je zato, da pravi močje vzamejo v roke skrb za vsakdanji kruh ljudskih množic, ker sicer je krušno vprašanje bilo in bo vedno mogočno sredstvo za zapeljevanje stradajočih množic.

Nikdar ne smemo pozabiti, da je kruh iz božjih rok izročena dobrota. Brez tega spoznanja se človek zgubi v tostranosti. Kruh postane malik in trebuh bog.

Zato tudi ne prosimo za polno kaščo kruha, temveč za vsakdanji kruh. Bog tako hoče, da se naučimo zaupanja v božjo Previdnost, ki je neskončno več, kakor takozvana preskrbljenost in varnost. Koliko je "življenjska preskrbljenost" in "varnost" vredna, smo, mislimo, izkusili dovolj v zadnjih letih.

Držimo se torej resnice, do katere se mora človek včasih dokopati šele po velikih življenjskih izkušnjah: skrb za kruh je nujna in potrebna, a najtrdnjša življenjska varnost je skalno trdno zaupanje v Očeta, ki svojih otrok ne zapusti.

ODPUSTI NAM NAŠE DOLGE KAKOR TUDI MI ODPUŠČAMO SVOJIM DOLŽNIKOM

Kakor je potreba po kruhu naša vsakodnevna potreba, tako je zadolženje pojav našega dnevnega življenja. Vsi brez izjeme smo grešniki. Ne mislimo tu na podedovani greh, temveč na osebno zadolženje pred Bogom.

Imamo pred očmi tudi naše narodno zadolženje pred večnim Bogom. Kakor si posameznik more nakopati krivdo, tako so tudi narodne krivde, za katere mora ves narod plačevati. Le s to razliko, kakor pravijo, da se grehi narodov ne kaznujejo šele na onem svetu, ampak že tu na zemlji.

Prav je torej, da v tej očenaševi prognji razmišljamo ne le o osebnem zadolženju, ki ga ima vsakdo pred Bogom, in prosimo zanj odpuščanja, ampak tudi o naši kolektivni narodni krivdi. Gotovo nam bo Slovencem pred Bogom šteto v dobro, da se je večina naroda tako odločno uprla komunističnemu brezboštvu. Žal, da se tudi ostalemu zlu, ki je ogrožalo božji red med nami, nismo upirali z isto odločnostjo, kakor je n. pr. bilo sovraštvo, nevoščljivost, zavist, preklinjanje, srčna surovost, pomoč še nerojenih življenj, itd. Na tehtnici božje pravičnosti gotovo veliko odtehtajo naše nedolžno padle žrtve, pokosen cvet slovenske katoliške mladine. Gotovo tudi trpljenje pod komunizmom zaslužjenega naroda in brez dvoma tudi trpljenje beguncev, ki so v tisočih razkropljeni po svetu. Vse to je kolektivna pokora za kolektivno krivdo. V očenašu molimo, da bi nam Bog odpustil naše dolge: našo osebno in narodno krivdo, — tako, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom.

Popolnost našega odpuščanja tistim, ki so nam storili zlo, naj bo torej merilo za božje usmiljenje z nami. Tako nas je božji Sin učil moliti. Ni to lahka, ne majhna stvar. V gotovi dobi srednjega veka so ponekod izpuščali iz Očenaša to prognjo, ker se jim je zdelo pretežko, da bi odpuščali sovražnikom, pa niso hoteli z vsakim očenašem klicati nase božjega prekletstva.

A tu ni nobenega izmikanja za tistega, ki hoče biti otrok božji in živeti v prijateljstvu z Bogom. Učlovečeni Bog je na križu viseč odpustil svojim smrtnim sovražnikom in celo molil za tiste, ki so ga umorili. Z besedo in zgledom nam je naročil, da moramo tako delati tudi mi, ako hočemo biti njegovi učenci. Najprej mora biti odpuščeno naše medsebojno zadolženje, nakar bo šele izbrisan naš dolg

pred Bogom. On, ki tako velikodušno odpušča vse naše grehe, če ga skesano prosimo, zahteva od nas, da smo tudi od svoje strani širokosrčni in plëmeniti do svojih sovražnikov.

Odpuščati je božje. Opuščajmo torej iz srca vsem, tudi tistim, ki so krivi strašnega gorja, ki je prišlo nad nas in naš narod. Prepustimo Bogu maščevanje in kaznovanje. Pač pa veliko molimo za naš ubogi narod! "Molivci," je zapisal španski državnik in filozof Donoso Cortes, "store za svet več ko bojvniki."

NE VPELJI NAS V SKUŠNJAVA

Kadar govorimo o skušnjavah, navadno mislimo na tiste, ki nam jih zaradi slabosti naše narave povzročajo "poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja". Ni pa človeka, čigar volja ne bi bila od časa do časa postavljena pred odločitev, da se uda nagnjenju nižje narave ali pa sledi zahtevam višje. Nikomur te odločitve niso prihranjene, ker se mora vsakdo sam prostovoljno odločiti ali za Boga ali proti Bogu. V tem je ravno človekovo zasluženje. Pa o teh skušnjavah tu ne mislimo govoriti.

Pač pa nam prihaja v misli ona velika, "naša" skušnjava, skozi katero smo morali iti vsi brezdolci zadnjih let, in ki morda še danes ni premagana v srcu slehernika. To je skušnjava vsaj začasne popolne polomije vsega, kar smo do sedaj delali in gradili v življenju.

Kdo se ob tej misli že ni v srcu boril s svojim Bogom? Kdo ni z grozo v srcu gledal, kako se je v nekaj urah zrušilo, kar so v najboljši veri celi rodovi gradili in ustvarili na slovenski zemlji? In kdo s krvavečo dušo ne trepeta ob razdejanju, ki ga načrtno povzroča brezbožni komunizem nad našim ljudstvom? In že se pritakne misel: "Bog vsevedni in vsemogočni, zakaj se ne postaviš za svoje ljudstvo? Na tebe smo zidali, v Tebe upali, zakaj molčiš in dopuščaš, da naši in Tvoji sovražniki obhajajo tolikšna zmago-slavlja?"

V dušo, polno bolesti, kane negotovost, dvom, ki se prihuljeno plazi po človeku in hrcmi spoznanje in voljo. Dušo zagrinja mrak, iz katerega se čuje le šepet velikega skušnjavca: "Kje je tvoj veliki Bog? Ti še vedno veruješ, še vedno Vanj upaš, nespametnik!"

Ure teme in groze so to, ko od vseh strani naenkrat zabučé viharji in planejo nad trpečo dušo demonske sile, da v grozi trepeta vse naše bistvo.

Gospod je vedel, kako stragna in nevarna more biti skušnjava za človeka. Veliko trpljenje ne vodi vedno k Bogu, velikokrat tudi proč od Boga in v nevero. Zato je hotel, da molimo: ne vpelji nas v skušnjava! Vzemimo zelo resno to prošnjo in iskreno jo ponavljajmo dan za dnem. Edina možnost, da take getzemanske ure človek premaga, je božja pomoč, ki v pravem času nikdar ne izostane, ako se nismo sami prostovoljno podali v nevarnost.

Po veri smo tudi podučeni, da božja pota niso naša pota, človek božjih sklepov ne more vedno doumeti. Zato, ker jih ne razume, se on, ki je le prah, ne sme prepirati s svojim Stvarnikom. Pride čas, če ne preje, v onostranosti, ko bomo na vse, kar nam je sedaj zagonetno in nerazumljivo, gledali z drugačnim spoznanjem in občudovali božjo modrost in dobroto.

O mnogih svetnikih vemo, da so morali prestati hude skušnjave, ker jih je Bog hotel preizkusiti in utrditi. Po vsaki, z božjo pomočjo srečno premagani skušnjavi, so še prav posebno čutili bližino božjo. Njih spoznanje se je razširilo, njihova volja utrdila v dobrem.

A za nas velja, da smo slabi, in človek nikdar ne ve, kdaj i kako bo padel. Vsaka samozavestna misel glede osebne trdnosti in varnosti je varljiva in nevarna. Varni in mirni moremo biti le v božjem varstvu. Samo od Boga pride moč, da človek zmaga. Sam od

sebe pa v skušnjavah ne zmore.

Bog nas ohrani na pravi poti in v svojem varstvu!

TEMVEČ REŠI NAS HUDEGA

V tej prošnji ne prosimo, da bi bili rešeni stiske, skrbi, pomanjkanja, bolezni, krivice, nasilja in drugih križev, ki nas zadevajo v življenju. Kajti vse te nadloge niso zlo samo v sebi, temveč nam največkrat celo pomagajo do varne poti k Bogu.

V življenju krščanskega človeka je edino pravo zlo izguba božjega prijateljstva, in to je greh. V tej očenaševi prošnji prosimo torej, da bi mogli z božjo pomočjo premagovati skušnjave in se varovati greha.

Gospod nas je poučil, da je poleg zla tudi zlodej, hudič. Le-ta zalezuje človeka s svojimi zvijačami in skušnjavami, da bi ga ogoljufal za večno blaženstvo ter ga pogubil, kakor je sam pogubljen in zavržen. Satan ni sam v svojem prizadevanju, ampak ima legijon pomagačev na svetu. Tudi tega ne smemo prezreti, da bomo z vernimi očmi znali razločevati dobre in zle duhove na zemlji ter v čigavi službi je kdo.

Ni brez globokega pomena cerkvena molitev po sv. maši, v kateri prosimo nadangela Mihaela, naj z božjo pomočjo pahne v pekel satana in druge hudobne duhove, ki hodijo po svetu v pogubo duš. Amen.

DR. IVAN AHČIN

KRŠČANSTVO IN KATOLIŠTVO

RABA IMEN KRISTJAN, KATOLIČAN IN PRIDEVNIKOV KATOLIŠKI IN NEKATOLIŠKI

Na prvi pogled bi se komu zdelo, da je govorjenje o rabi gornjih nazivov odveč. Kristjan je pač kristjan; katoličan je katoličan, nekatoličan pa nekatoličan. Toda ni tako. Gornja imena morejo namreč imeti razne pomene ali vsaj odtenke v pomenih. Zato pač nastanejo večkrat nesoglasja. Nekdo rabi katero teh imen v drugačnem pomenu kot drugi, pa se ne razumeta. Včasih gre pri tem le za prazno pričkanje, vedno pa ne. Od pravilne rabe takega imena je kdaj pa kdaj odvisno, da se kaka verska resnica ali cerkvena določba razumeta prav ali ne.

Zato ne bo odveč, če si ogledamo, kako se rabijo ti nazivi v cerkvenem jeziku, ki je za to stvar edini merodajen.

PRVA IMENA ZA KRISTUSOVE VERNIKE. CERKEV

Iz apostolskih del in apostolskih listov je razvidno, da so prvi verniki sami sebe imenovali brate, učence, svete, poklicane. Nazive

je lahko umeti, Kristusovi verniki so pred Bogom bratje med sabo, so učenci Kristusovi; sveti naj bi bili in poklicani so k zveličanju. Njihova vera je bila zelo živa, da je znala tako preprosto v samih nazivih izraziti poklic Kristusovega vernika.

Za svoje verske občine so rabili grški izraz *ecclesia*, ki je prešel nepreveden v latinščino in odtod v romanske jezike (italijansko *chiesa*, francosko *église*, kasteljansko *iglesia*). V klasični grščini je ta izraz pomenil zbor vsega ljudstva. V Kristusovem času pa je ta beseda v svetopisemskem jeziku pomenila verski zbor ali versko družbo.

Za grški in latinski *ecclesia* imamo Slovani besedo *cerkev*, ki je kakor germanski izraz *Kirche* (nemško), *church* (angleško) iz grške besede *kiriaka*, kar pomeni Gospodova (namreč hiša).

Danes nam cerkev pomeni krščansko versko družbo v nasprotju z nekrščansko, pa tudi bogoslužne prostore krščanskih verskih družb.

Nekrščanski verski družbi ne pravimo cerkev. Zato ne govorimo o judovski ali mohamedanski cerkvi. Judje so svojo versko občino že ob Kristusovem času imenovali Rahal. Tako jo imenujejo še danes. V svetopisemskem grškem jeziku ustreza tej hebrejski besedi beseda ecclesia, ki so jo kristjani sprejeli za označevanje svoje verske družbe.

Beseda ecclesia ali po naše cerkev se že v svetopisemskih knjigah Nove zaveze rabi šest in osemdesetkrat v pomenu, ki ga ima danes, torej kot Kristusova cerkev. Včasih pomeni vso cerkev, včasih pa posamezne skupine Kristusovih učencev po posameznih krajih. Tako je n. pr. apostol Pavel pisal dve pismi "tesaloniški cerkvi" (1 Tes 1, 1, 2 Tes 1, 1), eno pa "cerkvam v Galaciji" (Gal 1, 2). Kristus pa je govoril Petru: "Ti si Peter — Skala — in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev" (Mt 16, 18).

V svetopisemskih knjigah se Cerkev imenuje tudi božje kraljestvo ali Kristusovo telo. Cerkev kot Kristusovo telo nazivamo danes skrivnostno telo Kristusovo. Božje kraljestvo pa v sv. pismu ne pomeni vedno cerkev; včasih se s tem izrazom označuje kraljevanje Boga v dušah, včasih pa nebeško kraljestvo v večni slavi. Vsi trije pomeni se med sabo lepo dopolnjujejo.

Judje so Kristusove vernike zaničljivo imenovali Nazarejce. Nazaret, kjer je živel sv. družina, namreč pri Judih ni bil na dobrem glasu. Kakor ima vsak narod kakšen kraj, iz katerega se rad norčuje, tako so tudi Judje imeli Nazaret in Galilejo sploh. Ko je poznejši apostol Filip, ki ga je Jezus pozval, naj hodi za njim, pripovedoval svojemu bodočemu tovarišu iz apostolskega zbora, Natanaelu (po naše Jerneju), da so našli Njega, o katerem so pisali Mozes in preroki, "Jezusa, sina Jožefovega iz Nazareta", mu je ta odgovoril: "Iz Nazareta more biti kaj dobrega?" (Jan 1, 46). Ko so farizeji hoteli zavriniti Nj. kodema, ki se je drznil zagovarjati Kristusa, so mu rekli: "Kaj si tudi ti iz Galileje?" (Jan 7, 52).

KRISTJANI

Kristusovo vero so najprej sprejemali Judje, kmalu pa so jo začeli tudi pogani. Za označevanje svojega evangelija med pogani je Kristus sam izbral na čudežen način pred vsem apostola Pavla. Verniki, ki so se spreobrnil iz judovstva, so sestavljali judovsko-krščanske verske občine ali cerkve, spreobrnjeni iz poganstva pa pogansko-krščanske. Središče judovsko-krščanskih cerkva je bil Jeruzalem; središče in matica pogansko-krščanskih cerkva pa je postala Antiohija.

Antiohija je bila tedaj glavno mesto sirske province in stolica rimskega cesarskega namestnika. Štela je pol milijona prebivalcev: Grkov, Sircev in Judov. Bila je po velikosti tretje mesto v rimski državi.

V tem mestu so Kristusovi verniki dobili ime kristjani. "Najprej so v Antiohiji učence imenovali kristjane", piše sv. Luka v Apostolskih delih (11, 26). To ime so vernikom

dali pogani. Ni pa bilo ime kristjan takrat častno, marveč predmet zasramovanja in preganjanja. "Ako (kdo izmed vas) trpi kot kristjan, naj se ne sramuje, ampak naj povelečuje Boga v tem imenu," piše apostol Peter v svojem prvem listu (4, 16). Kristusovi verniki se imenujejo v svetem pismu kristjani samo na teh dveh mestih, nikjer drugod ne.

Nazivi kristjan, krščanstvo, krščanski so z zmago Kristusovega evangelija v antičnem svetu postali častni.

Od Kristusove Cerkve pa so se začele trgati krivoverske in razkolniške ločine, ki so še hotele ostati krščanske in so se sebi tudi trdile, da so edino one pravo krščanstvo. Ime kristjan in krščanski je torej postalo mnogoznačno. Ni pomenilo samo pripadnika prave Kristusove Cerkve, marveč vsakogar, ki je imel vero v Kristusa.

Tako je tudi še danes. Pomeniti more katoličana, kakor tudi nekatoliške kristjane. Ti so pa zopet dvojne vrste: ali pripadajo kaki organizirani krščanski veroizpovedi (konfesionalno krščanstvo) ali pa so samo krščeni, ne da bi izpovedovali kako določeno krščansko veroizpoved (brezkonfesionalno krščanstvo).

Katoliška Cerkev smatra seveda za pristno krščanstvo le tisto, ki ga izpoveduje sama. Zato imenuje nekatoliške kristjane krivoverske ali ločene kristjane. Njihovih verskih družb ("cerkva") ne prizna. Kadar mora govoriti o njih, jim pravi ločine (sekte).

Zaradi jasnosti pa se v uradnih izjavah člani katoliške Cerkve navadno ne imenujejo samo kristjani, marveč katoliški kristjani ali katoličani. V cerkvenem zakoniku se, postavim, član katoliške Cerkve samo enkrat imenuje kristjan (Kan. 87), večkrat se imenuje katoličan, nekajkrat tudi (Kristusov) vernik, zvečine pa samo vernik (1).

KRŠČANSKI

Pridevnik krščanski je manj dvoumen kot pa samostalnik kristjan. Zato se more rabiti bolj brez skrbi. Cerkevni zakonik ga na primer rabi pet in tridesetkrat; v takih zvezah: krščansko ljudstvo, krščanski prebivalci (2), krščanski zakon, krščansko ime, krščanski nauk, krščansko življenje, dalje krščanska ljubezen, kateheza, vera, vljudnost, dostojnost, vzgoja, popolnost, disciplina umetnost (3). Namesto krščanski nauk stoji včasih v zakoniku katoliški nauk, namesto krščanske vzgoje parkrat katoliška vzgoja, namesto krščanska vera pa večinoma katoliška vera (4).

Iz povedanega sledi, da pomeni v zakoniku krščansko to, kar je pozitivno v skladu z vero in npravnostjo krščanstva. Jemlje pa se kljub temu v gornjih zvezah izraz krščanski v različnih odtenkih; drugače, postavim, v zvezi krščanska vera kot pa v zvezi krščanska vljudnost ali umetnost.

Rabimo pa izraz krščanski tudi v drugih zvezah. Govorimo n. pr. o krščanskem socialnem gibanju, o krščanski državi, o krščanski demokraciji, o krščanskem slovstvu, o krščanskih političnih strankah.

V teh zvezah pomeni krščanski orientacijo po naukih krščanske vere ali pa direktno le bolj to, da gre za zadevo kristjanov. V teh zvezah izraza krščanski ne moremo vedno enačiti z izrazom katoliški; tudi protestanti morejo n. pr. imeti svoje krščansko socialno gibanje, svoje krščanske politične stranke in tako dalje. Prav tako se izraz krščanski ne sme istovetiti z besedo cerkven. Politična stranka v državi n. pr. more biti krščanska, ne more pa biti cerkvena.

Nedopustna je zveza krščanski socializem, ker je socializem v pravem pomenu bistven materializem. Ta pa je v popolnem nasprotju s krščanstvom. Če kje kak socializem noče biti zgrajen na svetovnem nazoru materializma, bi bilo dobro, da bi spremenil ime.

Nihče tudi ne more govoriti o krščanskem komunizmu, če se beseda komunizem jemlje v današnjem materialističnem pomenu.

NEKRISTJANI

Bistveni znak za kristjana je krst. "S krstom postane človek v Kristusovi Cerkvi oseba z vsemi pravicami in dolžnostmi" (Kan. 87 cerkv. zak.). "Krst je zakramentom vrata in temelj" (Kan. 737 § 1).

Nekristjani so torej tisti, ki niso krščeni. Nad njimi nima Cerkev nobene pravice. Imajo pa nekristjani po božjem zakonu dolžnost, "da se pravilno nauče evangeljske resnice in vstopijo v pravo božjo Cerkev" (Kan. 1322 § 2). "Nikogar pa ni dovoljeno siliti, da bi proti svoji volji sprejel katoliško vero" (Kan. 1351).

Katehumeni, to so taki, ki so se že prijavili za krst v katoliški Cerkvi, a ga še niso prejeli, se pa pravno smatrajo v nekaterih ozirih, kakor da so že krščeni. Tako določa kan. 1239 § 2 cerkv. zak. glede cerkvenega pogoja katehumenov naslednje: "Katehumeni, ki brez svoje krivde umrjejo brez krsta, naj veljajo za krščene".

Nekristjane uradni cerkveni jezik imenuje **nevernike** ali pa tudi **nekatoličane** (5), a zadnji izraz more pomeniti tudi samo nekato- liške kristjane, kakor bomo videli pozneje.

Nekristjane delimo v **jude**, **mohamedance** in **pogane**. Beseda pogan, latinsko paganus, izhaja od latinske besede pagus, kar pomeni vas, kraj na deželi. V četrtem stoletju so se namreč rimska mesta pokristjanila, nekristjani so se ohranili le še po vaseh, zato so dobili ime pogani.

Samo po sebi so vse tri skupine nekristjanov v enakem razmerju do Cerkev. Cerkev pa motri Jude na poseben način. Judje so bili namreč nekoč izvoljen narod; iz njih sta izšla preb. Devica Marija in Jezus Kristus po telesu. Judje so Odraženika kot celoto zavrnili, križali, a se bodo pred koncem sveta spreobrnil. Cerkvena liturgija imenuje Jude **nezveste**.

Mohamedanci se omenjajo posebej, ker so izraziti enobožci in zaradi Palestine ter bližnjega Orienta prihajajo v poseben dotik s kristjani.

Pod pogani pa umevamo različne vrste nekrščanskih veroizpovedi.

Izraz **nekrščanski** ima dva odtenka v pomenu. Po prvem hočemo z njim povedati le, da kaj ni krščansko; n. pr. budizem je nekrščanska vera. Po drugem pa kaj zavračamo ali obsojamo, ker se ne vjema s krščansko vero; če rečemo n. pr. tako življenje je nekrščansko.

KATOLIŠKI IN KATOLIČAN

Po poročilu cerkvenega zgodovinarja Evzebija je bil v Antiohiji, ki smo jo že zgoraj omenili, za škofa od l. 69 mučenec sv. Ignacij. Ali ga je postavil za škofa sv. Peter sam, ko je odhajal drugam, ali pa sv. Pavel, se ne da dognati. Po prvem poročilu bi bil Ignacij prvi Petrov naslednik na škofijski stolici v Antiohiji, po drugem pa drugi in bi bil Peter kot svojega prvega naslednika postavil škofa Evodija. Sv. Ignacij je umrl mučeniške smrti v rimskem amfiteatru l. 107.

Za naše vprašanje prihaja Ignacij v poštev, ker je uvedel izraz **katoliška Cerkev**. V njegovem pismu kristjanom iz mesta Smirna stoje namreč besede "zakaj, kjer je Kristus Jezus, tam je **katoliška Cerkev**" (VIII, 2).

Beseda **katholikos** je bila znana tedanjim grškim pisateljem in je pomenila isto kot naš vesoljni. V istem pomenu jo je prevzel tudi sv. Ignacij. Katoliška Cerkev mu torej pomeni vesoljno Cerkev.

Vesoljnost se omenja že v najstarejših cerkvenih veroizpovedih kot eden izmed znakov prave Kristusove Cerkve. Po tem znaku se je ta Cerkev, ki jo še danes tako imenujemo, imenovala katoliška.

Pripadniki katoliške Cerkve pa se imenujejo **katoličani**. Katoliška Cerkev se deli danes na šest obredov. Eden je zapadni ali latinski tudi rimski, drugih pet pa je vzhodnih. Obred nam tu ne pomeni le sestava liturgičnih dejanj, marveč pravni red ne samo v liturgičnih stvareh, temveč splošen, in tudi cerkev, ki se ravna po tem pravnem redu. Zato v tej zvezi namesto obred rabimo kar besedo cerkev. Katoliška Cerkev se torej deli na **zapadno latinsko Cerkev** in **pet vzhodnih cerkev**. Vzhodne Cerkev so aleksandrijska, antiohijska, armenska, bizantinska in kaldejska. Vseh pet skupaj se večkrat imenuje **vzhodna Cerkev**. Vse te cerkve so katoliške in jih je zato treba razlikovati od razkolniških pravoslavnih cerkva.

Ker imamo torej zapadno in vzhodno katoliško Cerkev, zato imamo tudi **zapadne** (latinske, rimske) **katoličane** in **vzhodne katoličane**.

Kristus je ustanovil Cerkev, ki naj posreduje ljudem milosti, ki jih je sam zaslužil, nadaljuje njegovo delo in vodi ljudi k zveličanju. Ustanovil je samo eno Cerkev, katoliško. Katoliška Cerkev in krščanstvo bi torej morala pomeniti isto. Kristjan bi nujno moral biti katoličan.

Zloraba človekove svobode pa ruši tisti red zveličanja, ki ga je Kristus določil in nanj navezal nadaljevanje svojega zveličavnega delovanja. V njegovi Cerkvi nastajajo herezije in razkoli in od nje se ločujejo heretične in shizmatične skupine. Zato razlikujemo dejansko poleg katoliške Cerkve še druge krščanske

cerkve in poleg katoličanov še nekatoliške kristjane.

KATOLIČAN IN NEKATOLIŠKI KRISTJAN

Član katoliške Cerkve je s svojo Cerkvijo zvezan s trojno vezjo. Ta trojna vez je krst, veroizpoved in poslušnost cerkveni oblasti. Ker je krst samo eden, zato bi moral vsak, ki je krščen, sprejeti tudi katoliško veroizpoved in biti poslušen oblasti katoliške Cerkve. Po krstu se oblast Cerkve raztegne na novoga člana. S krstom je član prevzet v Cerkev in se ji podvrže. Cerkev ima za svoje člane vse tiste, ki so veljavno krščeni in ki niso na noben način izjavili, da ne sprejmejo katoliške veroizpovedi ali da odrekajo poslušnost cerkveni oblasti.

Katoličan je torej tak kristjan, ki je zvezan s Cerkvijo z gornjo trojno vezjo. Nekatoliški kristjan pa je tisti, ki je zvezan z njo le po krstu in po veroizpovedi, ali pa samo po krstu. Krst vtisne v dušo neizbrisno znamenje; zato kristjan nikdar ne more nehati biti kristjan, pač pa more pretrgati s Cerkvijo glede veroizpovedi in poslušnosti.

Kristjan, ki od krščanske vere popolnoma odpade, se imenuje **odpadnik** (apostata). Ker si krsta ne more izbrisati, ostane kljub odpadu še podložnik Cerkve in se more s Cerkvijo spraviti, kadar se spreobrne.

„Če pa kdo po prejetem krstu sicer obdrži ime kristjana, a trdovratno taji katero izmed resnic, ki jih je treba verovati z božjo in katoliško vero, ali pa o njej dvomi, je krivoverec (heretik).“

„Če noče biti papežu podložen ali se brani občeovati z udi Cerkve, ki so mu podložni, je **razkolnik** (shizmatik)“ (Kan. 1325, § 2 cerkvenega zakonika).

Tudi heretiki in razkolniki so obenem z odpadniki še podložniki katoliške Cerkve. Vežejo jih zato vsi cerkveni zakoni, razen tistih, od katerih jih Cerkev izrečno izvzame. Tako jih n. pr. izvzame izpod postave o katoliški obliki sklepanja zakonov.

Nekatoliški kristjan je torej glede na katoliško Cerkev odpadnik, krivoverec ali razkolnik.

Odpadnik more prestopiti v kako nekrščansko versko družbo ali pa ostati zunaj vsake: v tem zadnjem primeru mu pravimo, da je **brez konfesije** (brezkonfesionalec).

Heretik ali shizmatik se moreta priključiti kaki heretični ali shizmatični sekti ali pa ne.

V nekrščanski veroizpovedi more biti kdo že izza otroške dobe, zato v dobri veri, da je ta veroizpoved pravo krščanstvo, ali pa more iz katoliške Cerkve vanjo prestopiti. V tem primeru je dobra vera izključena. V dobri veri pa more biti tudi nekrščeni, ki se da krstiti od heretika ali shizmatika.

Izraz **nekatoličan** more pomeniti, kakor iz zgoraj povedanega, **nekrstjana** in **nekatoliškega kristjana**. Iz zveze je torej treba spoznati, v katerem pomenu se rabi v cerkvenem zakoniku se n. pr. rabita izraz nekatoličan in nekatoliški sedem in tridesetkrat. Vedno pomeni nekrstjana in nekatoliškega kristjana,

razen na petih mestih, kjer se govori o mešanem zakonu, to je o zakonu „med dvema krščenima osebama, od katerih je ena katoliške vere, druga pa pripada krivoverski ali razkolni ločini“ (6), kot se izraža kan. 1060 cerkv. zak. Prav tako je izraz nekatoliška verska ločina v kan. 542 št. 1 treba umeti v pomenu krivoverske ali razkolniške ločine; isti izraz pa more v kan. 1131 § 1 pomeniti vsako nekatoliško versko družbo.

VRSTE KATOLIČANOV

Za katoličana je kot člana Cerkve značilna trojna vez, ki ga veže s Cerkvijo, kot smo videli. Od teh je prva, namreč krst, pri vseh enaka. Kdor je veljavno krščen, dobi iste pravice in dolžnosti v Cerkvi. Toda glede pravic mora nastopiti ovira, „ki preprečuje vez cerkvenega občestva, ali cenzura, ki jo Cerkev naloži“ (Kan. 87). Ostali dve vezi, veroizpoved in poslušnost, sta namreč taki, da sta odvisni od delovanja krščenca. More ju pretrgati obe, tedaj postane odpadnik in krivoverec, ali pa samo eno, pokorščino, in tedaj je razkolnik.

A če tudi ostane katoličan, ker ne odpove onih dveh vezi, more živeti s Cerkvijo bolj ali manj tesno. Člani katoliške Cerkve, kot vidne družbe, niso samo za **zveličanje** določeni (predstinitirani) ali ljudje z milostjo božjo, marveč so poleg svetih tudi **grešniki**.

Med grešniki pa so nekateri veliki javni grešniki, ki povzročajo pohujšanje v Cerkvi. Zato tem Cerkev nekatere pravice odvzame, n. pr. pravico postati ali ostati član verskih društev, pravico prejemati sv. obhajilo; pravico izvrševati častna cerkvena opravila, itd.

Grešnike, ki store določena cerkvena kazniva dejanja, more Cerkev kaznovati. Te kazni so različne. Nekateri odvzamejo več pravic, druge manj. Najtežja splošna cerkvena kazen je izobčenje iz cerkvenega občestva. Izobčencev more zopet biti več vrst. Nekateri so razglašeni za take, da se jih je treba izogibati (Kan. 2258 § 1 cerkv. zak.). Ti niso več člani cerkve. Drugi pa so še. Njim je izobčenje vzelo pač članske pravice, ne pa še članstva samega.

Po vsem tem bodo razumljive naslednje delitve katoličanov.

Katoličan more biti tak, da je samó krščen, ne da bi se kaj zmenil za dolžnosti, ki jih je prevzel s krstom, pa tudi ni odpovedal vezi veroizpovedi in pokorščine. Po pravici se tak imenuje **brezbrižen**, **mlačen**, **slab katoličan**. Na drugi strani pa so **dobri**, **goreči katoličani**. Ker dejansko izvršujejo svoje dolžnosti, jim pravijo tudi **praktični katoličani**.

V modernem času je zelo važno, da katoličani sprejemajo tudi take odloke sv. stolice, ki se tičejo vere in npravnosti, ki niso izdane kot verske resnice v polnem pomenu besede. Kan. 1324 cerkv. zak. določa: „Ni zadosti varovati se krivoverske napačnosti, marveč se je treba vestno izogibati tudi tistih zmot, ki se ji bolj ali manj približujejo; zato morajo vsi upoštevati tudi konstitucije in odloke, s katerimi je sv. stolica taka zmotna mnenja obsodila in prepovedala“.

Katoličan, ki takih odlokov ne sprejme, zaradi tega še ni krivoverec ali razkolnik, pač pa greši. Ne more se šteti med popolnoma pravoverne katoličane. S Cerkvijo ne čuti. Nima katoliškega čuta.

Končno naj bodo omenjeni še takozvani **staro-katoličani**. Ko je bila l. 1870 na vaticanskem vesoljnem cerkvenem zboru razglašena verska resnica o papeževem prvenstvu in njegovi nezmotljivosti, je nekateri katoličani niso hoteli sprejeti. Začeli so se imenovati **staro-katoličane**. Ustanovili so svojo **staro-katoliško cerkev**. S stališča katoliške Cerkve spadajo med krivoverce.

KATOLIŠKI

Zgoraj smo že omenili, da se je izraz katoliški najprej rabil v zvezi s Cerkvijo. Sv. mučenec Ignacij je v začetku 2. stoletja prvi imenoval katoliško tisto Cerkev, ki ji še danes takó pravimo. V tej zvezi je izraz katoliški jasno opredeljen. Po izrazu katoliška Cerkev so potem začeli nazivati člane te Cerkve katoličane.

Danes pa se rabi beseda katoliški tudi za stvari, ki pripadajo katoliški Cerkvi, ali so v skladu z njenim naukom ali pa se nanašajo na katoličane. Zato je razumljivo, da je do bila beseda katoliški razne odtenke. V naslednjem si oglejmo rabo izraza katoliški, predvsem v uradnem cerkvenem jeziku.

Cerkveni zakonik rabi izraz katoliški v naslednjih zvezah: Katoliška Cerkev, katoliški laiki, katoliški zakonec ali katoliški del (v mešanem zakonu), katoliški otroci (v pomenu otroci katoličanov), katoliške šole, katoliška univerza ali fakulteta ali javna visoka šola, katoliška oseba (v pomenu katoličan), katoliški pisatelji, ves katoliški svet, katoliška vzgoja in pouk, katoliški nauk, katoliški ustanovitelji, katoliška oblika poroke, katoliški čut, katoliška vera, katoliške dogme, katoliški obred, katoliški prevodi sv. pisma, katoliški krst in vzgoja. (7)

Iz navedenih zvez sledi, da katoliški ni isto kot cerkven, vsaj v večini primerov ne. Pri osebah pomeni katoliški navadno to, da so katoliške vere n. pr. katoliški zakonec; včasih pa pomeni več, n. pr. v zvezi katoliški pisatelji.

V zvezi katoliški nauk, obred, oblika poliška vzgoja in pouk, katoliški čut, zaznamuje beseda katoliški orientacijo po resnicah katoliške vere in skladnost z njimi.

V zvezi katoliški nauk, obred, oblika poroke, vera, dogma pa pomeni izraz katoliški. Še stvar pripada Cerkvi. Prav isti pomen ima beseda katoliški v izrazu Katoliška akcija.

KATOLIŠKA DRUŠTVA

V modernem času se mnogo govori o katoliških društvih. Izraz je nastal v srednji Evropi v drugi polovici preteklega stoletja. Pomeni pa take **necerkvene organizacije katoličancev**, ki hočejo svoje cilje motriti in dosegati v skladu z načeli katoliške vere. Ti cilji so navadno svetni (prosvetni, vzgojni,

športni, strokovni in drugi). Teh društev Cerkev ni ustanovila in jih tudi za svoje ni sprejela. Ta društva se zelo bistveno razlikujejo od **cerkvenih** društev, ki jim tudi pravimo **verska** društva. Cerkveni zakonik pozna tri vrste cerkvenih ali verskih društev, namreč tretje redove za svetne ljudi, bratovščine in pobožne zveze (Kan. 700). Katoliška društva pa so nasprotno po svojem poreklu svetna društva. Za nje ne veljajo cerkvene pravne določbe kot za cerkvena društva.

Cerkev katoličanom katoliška društva priporoča, ker delujejo skladno z načeli katoliške vere. Svoje priporočilo pa more Cerkev navezati na še kakšen drug pogoj. Tako je ljubljanska škofijska sinoda l. 1940 ukazala za ljubljansko škofijo glede katoliških mladinskih in prosvetnih organizacij naslednje:

"V duhu papeške okrožnice o krščanski vzgoji z dne 31. decembra 1929 morajo biti dijaška (srednješolska, akademska, počitniška) in mladinska vzgojna društva, ki hočejo biti katoliška in nositi katoliško ime, v organizaciji, vzgoji in delavnosti ločena po spolih".

"Prosvetno, vzgojno ali mladinsko društvo, ki hoče biti katoliško, mora imeti duhovnika za duhovnega svetovalca" (Pastoralne inštrukcije za ljubljansko škofijo 1940, 195).

KATOLIŠKI TISK

S stališča katoliške Cerkve delimo tisk v cerkveni, nabožni, katoliški, svetni in prepovedani tisk.

Cerkveni tisk je tisti, ki ga uradno ali napol uradno izdajajo cerkvena oblastva (cerkveni uradni listi, liturgične knjige, katekizmi itd.).

Nabožni tisk se bavi z nabožno vsebino, a ga ne izdajajo uradno ali napol uradno cerkvena oblastva. Tega tiska je precej. Sem spada naše Duhovno življenje, Katoliški misijoni, Glasnik Srca Jezusovega.

Svetni tisk prinaša svetno vsebino, ki pa je ne obravnava v skladu s katoliškim naukom, ali vsaj zavestno ne. **Prepovedani tisk** je tisti, ki je zaradi verskih ali нравnih zablod prepovedan že po samem božjem pravu ali pa po cerkvenem pravu.

"Katoliški tisk pa imenujemo tisti tisk, ki nima nabožne vsebine, marveč svetno, ki jo pa obravnava v skladu z načeli katoliške vere in v pokorščini do Cerkve. Zato ga Cerkev svojim vernikom priporoča." Tako določajo zgoraj omenjene Pastoralne inštrukcije in nadaljujejo: "Če škofijski ordinariat izjavi, da sta n. pr. Slovenec (tedanji dnevnik) in Domoljub (tednik) katoliška lista, hoče s tem reči, da ta lista doslej nista pisala proti veri in нравnosti, da cerkvena oblast upa, da tudi v prihodnje ne bosta, in končno, da prinašata članke, ki morejo dobro vplivati. Odgovornosti za pisanje, zlasti za politično usmeritev listov, pa cerkvena oblast s tem ne prevzame" (str. 200).

S to izjavo je z uradne strani pojasnjeno, kako je umeti izraz katoliški tisk. Dobro je nakazana razlika med izrazoma katoliški tisk

in cerkveni tisk. Namesto katoliški bi v tej zvezi mogli rabiti tudi izraz krščanski.

KATOLIŠKI STANOVI

Če rečem: za katoliško mladino katoliške šole, pomeni izraz katoliška mladina otroke katoliških staršev, to je mladino, ki je katoliške vere. Če pa rečem: katoliška mladina n. pr. slovenska je navdušeno pokazala svoje versko prepričanje, pa beseda katoliška mladina ne omeni vseh slovenskih fantov in deklet, ki so katoliško krščeni, marveč le tiste, ki hočejo živeti v katoliški veri.

Tako ima izraz katoliški v isti zvezi dva pomena.

Beseda katoliški učitelji, katoliški zdravniki navadno pomenijo učitelje, zdravnike, ki se zavedajo, da so katoličani in hočejo taki biti; povedati pa morajo včasih le to, da gre za učitelja ali zdravnika, ki so katoliške vere; n. pr. katoliški in protestantski zdravniki v misijonih.

Katoliški znanstvenik more pomeniti znanstvenika, ki je kot znanstvenik katoličan, ali pa le znanstvenik, ki je katoliške vere. V tem drugem pomenu bi bilo bolje reči znanstvenik katoličan.

Če pa rečem katoliški škof, nočem reči, da gre za človeka, ki je katoličan po krstu ali za katoličana, ki zavestno izpoveduje svojo katoliško vero, marveč pomeni beseda katoliški škof škofa katoliške Cerkve, torej velikega duhovnika in oblastnika v katoliški Cerkvi.

Izraz katoliški v zvezi katoliški škof ima torej drugačen pomen kot v zvezi katoliški znanstvenik ali katoliški otroci.

Tudi v negativnem smislu, če namreč rečem nekatoliški škof, nekatoliški znanstvenik ali nekatoliški otroci beseda nekatoliški ne pomeni v vseh zvezah istega.

KATOLIŠKI KROGI IN KATOLIŠKA SKUPNOST

Katoliški krogi more pomeniti katoličane nasproti drugovercem, ali pa zavedne katoličane v nasprotju s pripadniki nekatoliških struj, n. pr. s socialisti, komunisti. V prvem pomenu zajame beseda katoliški krogi vse, ki so katoliško krščeni, v drugem pa ne. Če postavim v nasprotje slovenski katoliški krog in komuniste, nikakor nočem reči; do slovenski komunisti niso po krstu katoličani. Med komunisti je morda kak katoličan, ki je celó v dobri veri pri njih, ne vedoč da se komunizem po notranje ne da spraviti v sklad s katoliško vero. Tak katoličan ni izobčen za to, ker je pri komunistih, še greha za to nima, vendar pa moremo reči, da spada v katoliški krog.

Katoliška skupnost pomeni približno isto kot katoliški krog. Navadno nam zaznamuje med sabo vsaj nekoliko povezane katoličane, ki hočejo javna vprašanja reševati v skladu s katoliško vero. Kadar gre za svetne zadeve, katoliška skupnost ni cerkvena skupnost, marveč skupnost državljanov katoličanov, ki skušajo te svetne zadeve reševati tako, da ne

zadenejo ob katoliški nauk, če gre za zadeve, ki so glede na vero indiferentne, n. pr. obliko države, politične zveze, ali pa jih reševati v skladu s katoliško vero, kadar sta vera in pravnost prizadeti.

Če kdo iz razlogov, ki nimajo nič skupnega s katoliško vero in pravnostjo, noče pripadati taki katoliški skupnosti, mu zaradi tega nihče ne more očitati, da ni zaveden katoličan.

V svetnih zadevah imajo katoličani svobodo, dokler niso prizadeta vera, pravnost in Cerkev. Cerkvena oblast je to dostikrat izjavila. Za obrambo katoliških načel v zasebnem, socialnem in javnem življenju ter za njih ostvarjenje pa je koristno in večkrat naravnost potrebno, da se katoličani strnejo, ko opuste zasebne in partikularne interese, kakor sta jih resno opominjala velika papeža Leon XIII. in Pij XI. v svojih socialnih okrožnicah, prvi zlasti v Rerum novarum, drugi pa v Quadragesimo anno.

Potegovati cerkveno oblast v svetne spore katoličanov ne gre. Visoki cerkveni poglavarji morajo biti nad tem vzvišeni.

Napačno je, kakor smo že omenili, enačiti katoliško skupnost v tem pomenu s cerkveno skupnostjo ali z izključujočo skupnostjo (kliko) katoličanov.

V pojmu katoliška skupnost samem je že vključeno, da pri tem ne gre le za neko frakcijo, le za eno izmed skupin katoličanov, marveč da mora biti v množici, za katero gre, že sprejeta in taka, da se ji more priključiti vsak v pošteb prihajajoči katoličan.

Ljudje iz katoliške skupnosti morajo tvoriti svoj sistem ljudi, da rabim izraz ruskega sociologa Struveja; prevevati jih mora katoliški duh skupnosti. Brati je treba le v apostolskih delih poročila o prvotnih cerkvenih občinah in v Pavlovih pismih navodila, ki jih je pošiljal glede mišljenja in življenja v skupnosti svojim cerkvam, pa razumemo, kaj pomeni ta katoliški duh.

KATOLIŠKA POLITIČNA STRANKA

Če bi ne bilo v krščanstvu herezij in razkolov, bi krščanstvo bilo isto kot katoličanstvo; krščanski bi pomenilo isto kot katoliški. Ker pa so razkoli in ker hočejo nekateri govoriti še o nekonzefionalnem krščanstvu, zato razlikujemo med izrazom katoliški in krščanski.

Toda če kdaj ne gre za označeno razliko med katoliški in krščanski, moremo rabiti obe besedi po izberi. Če v kakšnem narodu nekatoliških kristjanov ni, bi njegovo krščansko politično stranko mogli imenovati tudi katoliško politično stranko. Rekli pa smo že, da bi bil nesmiseln izraz cerkvena politična stranka, zakaj Cerkev ne more imeti svoje politične stranke v kakem narodu, pač pa jo morejo imeti državljani katoličani. Tudi za politično življenje namreč veljajo npravne zapovedi. Če so v kakem narodu politične stranke s protikrščansko usmeritvijo, morajo pač zavedni katoličani ustanoviti svojo politično stranko, ki se bo pri svojem političnem delovanju držala zapovedi katoliške vere in pravnosti. Res

ni razloga, zakaj bi ne bila taka stranka dovoljena. Če se izkaže, da je potrebna za obrambo katoliških načel v javnem življenju in je upanje, da bo uspela, so jo katoličani naravnost dolžni ustanoviti, če tega ne brani kakšen prav poseben razlog.

Izraza katoliška politična stranka v zadnjem času navadno ne rabimo; take stranke večkrat imenujejo krščanske, kar je takrat, ko računajo samo s katoličani, isto kot katoliške stranke.

Pač pa govorimo o katoliških politikih, katoliških državnikih, katoliški državi.

NEKATOLIŠKI

Podobno kot izraz nekrščanski ima tudi beseda nekatoliški dva odtenka v pomenu. Po prvem povemo le, da kaj ni katoliško, bodisi da ni skladno s katoliškim naukom ali da ne pripada katoliški Cerkvi oziroma katoličanom kot takim. V drugem pomenu pa je obsežena že obsodba, ker ni katoliško.

V prvem pomenu rabim besedo nekatoliški. Če rečem: trditev, da papež ne more obsoditi komunizma zaradi njegove brezbožnosti, je nekatoliška; ali nekatoliški obred; ali: nekatoliško časopisje. V drugem pomenu pa jo rabim, če rečem: tako govorjenje je nekatoliško.

Včasih se govori o nekatoliškem krstu ali da je bil kdo nekatoliško krščen. Tako govorjenje je treba prav razumeti. Krst je le eden, zato je vsak veljavni krst sam po sebi katoliški. Izraz nekatoliški krst hoče le povedati, da je ta krst podelil nekatoličan, navadno nekatoliški krščanski duhovnik, ali pa kak drug nekatoliški kristjan, ali pa tudi nekristjan. Tak "nekatoliški" krst je seveda veljaven, če je krstitelj le obliži krščenca z vodo, zraven izgovoril predpisano besedilo in imel namen storiti to, kar dela Cerkev, ko krščuje.

Čeprav je tak krst veljaven, vendar katoliška Cerkev odraslega človeka, ki je prejel tak krst, nima za svojega člana, ker mu manjkata vez veroizpovedi in vez poslušnosti. Pač pa ima tako krščenega otroka za svojega člana, dokler otrok, ko pride k pameti, na kak način ne pretrga vezi veroizpovedi ali poslušnosti.

CERKVEN

Potem ko smo opredelili izraze krščanski in katoliški, oziroma nekrščanski in nekatoliški, omenimo končno še besedo cerkven.

Beseda cerkven pomeni, da oseba ali stvar, o katerima se dopoveduje, da sta cerkvena, pripadata katoliški Cerkvi, bodisi celi Cerkvi ali pa njeni posamezni pravni osebi. Tako se govori o cerkvenih predstojnikih, zakonodavcih, sodnikih, upraviteljih, službah, zakonih, itd. (8). V cerkvenopravni latinščini kot samostalni rabljen izraz cerkveni (ecclesiastici) še danes pomeni tiste Cerkvi posebej pripadajoče osebe, ki jim drugače pravimo z

grškim izrazom kleriki. Stari slovanski pravni viri n. pr. Dužanov zakonik so to prevedli z besedo cerkveni ljudje.

Izraz **cerkven** je večkrat v nasprotju z besedo **civilen**, v pomenu pripadajoč svetni družbi (državi), ali z besedo **sveten**.

Cerkven se pojmovno razlikuje od izrazov **krščanski** in **katoliški**. O imovini n. pr., ki je v lasti kake cerkvene pravne osebe, moremo pač reči, da je cerkvena, nikakor pa ne, da je krščanska ali katoliška. Dobro razlikujemo med cerkvenim tiskom in katoliškim tiskom; med cerkvenimi šolami in katoliškimi šolami; med cerkvenimi društvi in katoliškimi društvi; med cerkveno in katoliško politiko; med cerkveno državo in katoliško državo.

Včasih pa se izraza cerkven in katoliški v pojmu krijeta, zato je n. pr. isto, če rečem cerkven duh ali katoliški duh.

Razume se, da se rabi beseda cerkven tudi pri osebah in stvareh, ki pripadajo drugim krščanskim cerkvam, n. pr. protestantski, anglikanski, pravoslavni.

Izraz necerkven pa pomeni, da kaj Cerkvi ne pripada, ampak, da je svetno, n. pr. necerkvena imovina, društva, ali pa da se kaj z naukom in ravnanjem Cerkve ne vjema, n. pr. necerkveno govorjenje. Necerkveno v tem pomenu more preiti v proticerkveno.

Opombe.

(1) Katoličan petnajstkrat, (Kristusov) vernik (Christifidelis) štirikrat, vernik pa sto osem in štiridesetkrat (gl. Layer, Index verborum Codicis Iuris Canonici, pod gesli).

(2) V obeh primerih (krščansko ljudstvo in krščanski prebivalci) gre za katoličane v misijonskih pokrajinah (Kan. 250 § 1 in 305).

(3) Izraz krščanski nauk se rabi desetkrat, krščanska vera petkrat, krščanska vzgoja trikrat, krščansko življenje trikrat, krščanski zakon, krščanska ljubezen in krščansko ime po dvakrat, ostali pa po enkrat.

(4) Krščanski nauk desetkrat, katoliški nauk dvakrat; krščanska vzgoja trikrat in katoliška vzgoja dvakrat; krščanska vera petkrat in katoliška vera dvanajstkrat.

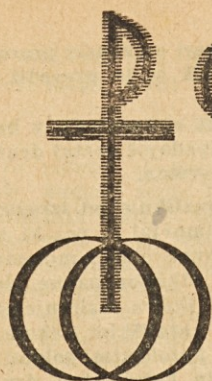
(5) Cerkevni zakonik uporablja za nekristjane izraz neverniki na desetih mestih. Ne-krščansko vero imenuje nevero (dvakrat). Zvečine pa zajame nekristjane z nekatoliškimi kristjani vred pod izraz nekatoličan (vsaj devetindvajsetkrat).

(6) Kan. 1061 § 1, št. 2; 1062; 1063 § 3; 1065 § 1 in 2319 § 1, št. 1.

(7) V celoti rabi zakonik izraz katoliški 61 krat, izraz katoličan pa 15 krat. Izraza nekatoličan in nekatoliški pa skupno 37 krat.

(8) Cerkevni zakonik rabi besedo cerkven na tridesetih mestih.

Prof. dr. Alojzij Odar

OČETOVA BESEDA ZAKONCEM

PIJ XII
NOVOPOROČENCEM
17. JUNIJA 1942

Nesebična ljubezen

LJUBEZEN ZAKONCEV NI V NASPROTJU Z LJUBEZNIJO DO NJIH STARŠEV

Dragi novoporočenci! Čeprav so časi, v katerih živimo, žalostni, so vendar vera, upanje in ljubezen tako močno prevzela naša srca, da se ni v vas prav nič zamajala, opešala ali omrznila krščanska ljubezen, ki je združila vaše življenjske poti v veselju, in veseli ste prihiteli sem v Rim, ki je srce Cerkve, da pokličete na svojo zvezo očetovski blagoslov Kristusovega namestnika, ki naj zapečati vašo posvečeno in nerazvezljivo vez.

Je to sveto veselje, ki ne pozna zadržkov in ovir. Kljub temu pa smo prepričani, da niste brez ginjenosti prestopili praga očetne hiše, ko ste se podali na skupno pot, ki vas ne bo razdružila do smrti. Gotovo je zblestela solza v vaših očeh, ko sta vas za slovo zadnjič poljubila vaš oče in vaša mati. V tem poljubu so zajokali najslajši spomini na vašo otroška in mladostna leta, v svojih prsih pa ste začutili bolečino slovesa.

Kdo bi vam mogel pri tem kaj očitati? Kateri mož ali žena bi mogla to gledati z ljubosumnostjo?

BOG SICER UKAZUJE ZAPUSTITI OČETOVO HIŠO. TODA ISTI BOG PRAV TAKO UKAZUJE, NE DA BI NASPROTOVAL PRVEMU UKAZU, LJUBITI STARŠE IN JIH SPOŠTOVATI.

V svoji vzvišeni in modri skrbi za človeški rod isti Bog, ki nalaga otrokom, da morajo ljubiti starše in biti v zvezi z njimi, ki so jim dali življenje, ukazuje tudi, da se ločijo od svojega očeta in matere ter se drže svoje žene. Prav isto ukazuje ženi, da naj hodi za možem po vseh življenjskih potih.

OBE LUBEZNI STA OD BOGA

RESNIČNO, OBE STA OD BOGA. Zato si med sabo nič ne nasprotujeta. Še več: ljubezen do staršev je najboljše poroštvo za slo-

go in srečo v zakonu. Kakšno zaupanje pač morete imeti, da bo srečen zakon tistih nesrečnikov, ki se poroče le za to, da se rešijo sladke vezi in jarma družinskega življenja ob domačem ognjišču? Zgledi uče, da tako duševno razpoloženje ni v čast fantu in dekletu. JE ŽALOSTNA NAPOVED, DA TISTI, KI DO STARŠEV NISO SPOŠTLJIVI IN LJUBEZNIVI, TUDI KOT ZAKONCI NE BODO ZVESTI IN ČEDNOSTNI. Ni jih združila ljubezen, ki bi bila močnejša kot ljubezen do domačih, marveč le samoljubje, ne želja po skupnem življenju, marveč želja živeti v zakonu vsak svoje življenje. Ta želja dobi potrdilo v tihi pogodbi, večkrat pa tudi v izrečni, da ne gre za pravo zakonsko ljubezen, marveč za medsebojno neodvisnost pod videzom navidezne, nerodovitne in preklicljive vezi. Ali so to sploh zakoni, posvečeni po zakonitem krščanskem čutu in božjem blagoslovu?

NOVOPOROČENCI SO SREČNI

Srečni ste vi, dragi novoporočenci, ki ste, pokorni božji postavi, razumeli njeno svetost in okusili njeno sladkost; ki ste pri poroki vpričo Boga in ljudi sklenili pogodbo, s katero se dajete drug drugemu za celo življenje; pogodbo ljubezni, ki vsebuje tudi žrtev in pozabo vas samih; ljubezni polno pogodbo, ki v rodovitnosti želi, da bi vzcvetela in rastle številna in blagoslovljena družina.

Z božjo postavo, ki razglaša, da je zakon nerazvezljiv, ste stopili na pot svojega novega življenja. Pri tej postavi ste prisegli, da boste vztrajno hodili po tej poti. Sprejeli ste to postavo ne kot jarem, naložen vagi ljubezni, ne kot silo nad vašo voljo, ne kot duhovno usužnjenost, marveč kot nebeško poroštvo, da bo vaša ljubezen medsebojna in nesprenjemljiva, kot vir nezlomljivega zaupanja proti vsaki nevarnosti, ki bi mogla zadeti ob skalnati temelj vaše zveze ali ji groziti.

Prav delate, če gojite v sebi to zaupanje. Toda pridružiti mu morate še ponižnost in modrost pod božjim varstvom.

TODA VSI NE OSTANEJO SREČNI

Zgodovina družin nam kaže zglede, ko so mladi zakonci stopili v zakon z istimi dobrimi nameni, ki jih imate vi danes; toda so potem sčasoma pustili, da se je v to tesno in nežno zvezo zajedel uničujoči črv, ki je glodal in uničeval dan za dnem svoje korenine. Tako glodanje je tudi tvoj delež, o lepo vesoljstvo, kot poje veliki italijanski pesnik:

Požrešni čas, sovrag usodni, te z rokó uvelo
potolče, zmelje, potepta kot klas.

On lilij, vrtnic barvo vso veselo
požanje z lice mladostno nasmejanih,
povsod nastavlja koso smrtno belo.

(Monti Lepota stvarstva). (1)

Tako so tudi oni zakonci polagoma prišli do tega, da jim je zakonska vez postala suženjsko breme, ki so si jo oskušali vsaj olažšati, če že ne pretrgati. Vsekakor ta vez za nje ni bila več vez ljubezni.

SPREJMI TE OPOZORILA, DA SI BOSTE SREČO OHRANILI

Ali naj postanete malodušni in naj se vaše veselje skali ob tako žalostnih zgledih? Nikakor ne! Spoznanje, ki ga imate o sebi, in skušnja, ki vam bo pokazala, kako je ubogo človeško srce nestalno in spremenljivo, NE SMETA ZMANJŠATI VAŠEGA ZAUPANJA; marveč naj napravita le to zaupanje bolj pazljivo, bolj budno, bolj ponižno, bolj modro, manj umišljeno, manj predrzno in manj varljivo. Odpreta naj vaše duše, da boste z otroškim duhom sprejeli Naša očetovska opozorila, katerimi vas hočemo obvarovati pred bedo takih zakonov, ko vam odkrivamo in razlagamo vzroke, zaradi katerih na tako obžalovanja vreden način propade skupno življenje; obenem pa vam govorimo, kako se obvarovati pred takim propadanjem in se zavarovati pred njim ali, kako ga, če bo treba, ustaviti še ob pravem času.

(1) "il Tempo estace
fatal nemico, colla man rugosa
ti combatte, ti vince e ti disface.
Egli il color del figlio e della rosa
toglie alle gote più ridenti, estende
dapertutto la falce ruinoso" (Monti, Belleza dell' universo). Verze je prevedel gospod Branko Rozman.

ZAKAJ SE ZAČNE RAZMERJE MED ZAKONCEMA SLABŠATI

Kje more biti, ljubljene sinovi in hčere, začetek tega slabšanja, kje se začne? Ali je morda udarilo nenadoma kakor strela z jasnega? Ali se je odkrilo, da se značaja ne skladata, kar se prej ni vedelo? Ali je bil povod kak žalosten dogodek?

Navadno srca, ki so bila pri poroki tako trdno v ljubezni odločena živeti skupaj, ne stopijo na ta način na pot "protiljubezni". Tisti nenadni udari, tista odkritja in žalostni dogodki, o katerih se zdi, da so bili začetek spremembe med zakoncema, so bili dejansko le povod, ki je odkril prelom in ga prehitel.

POD PEPELOM JE TLELA ŽERJAVICA KER NI BILO POPOLNEGA SOGLASJA

Prodrite v globine onih src in jih preiščite. Preden pride do zavestnega preloma, javnosti bolj ali manj znanega, ali pa le do skritega med domačimi stenami, ko se skrbno pazi, da na zunaj ne bi bilo kakega videza, je bilo vedno nesoglasje, ki ga v začetku nemara zakonca še opazila nista. TO NESOGLASJE JE BILO KAKOR SKRITA RAZPOKA NA LEPI MARMORNATI POSODI.

Če bi bila ljubezen celostna in popolna, če bi bila taka, ki daje samo sebe, če bi ne bila poznala drugih meja kot meje božje ljubezni, ali, bolje povedano, če bi se ta ljubezen dvignila zgolj nad čutno, in bi se oprla na božjo ljubezen, se v njej zasidrala in se z njo zllla v eno, bi noben tuj nemir ne mogel skaliti soglasja, noben udar je ne bi zrušil, noben oblak bi ne zasenčil njenega neba.

TUDI V LJUBEZNI SE MORA RAČUNATI Z BOLEČINO. Sv. Avguštín, ki se zna tako polno izraziti, pravi: "Kjer kraljuje ljubezen, tam ali bolečine ni ali pa se ljubi bolečina sama." (2)

KRIVO JE SAMOLJUBJE

Kdo je po tem takem zadal tisti ljubezni, tisti sveti zvezi duš, nevidno rano, ki je velikokrat usodna? Ni ga treba iskati daleč! Išcite ga blizu; išcite ga v srcih. Tam je neprijatelj, tam je krivec. To je tista SAMOLJUBNA LJUBEZEN, ki kakor kameleon spreminja svoje barve in pustoši na sto načinov. To je tista ljubezen, ki vidi le sebe; rodi se s človekom, živi z njim in umrje z njim.

Morda boste rekli, ali naj mar sovražimo sami sebe? Ali nas že sama narava ne nagiba, da ljubimo sebe in iščemo sebi dobro? Res je. Narava pripravlja človeka, da ljubi sam

sebe, toda za tisto dobrino, ki je po pameti njemu lastna. **TODA: PAMET NE UČI MOŽA IN ŽENE LE TO, KAR JE DOBRO ZA NJUNI OSEBI, MARVEČ TUDI, KAR JE DOBRO ZA DRUŽINO.** To dobro v zakonski zvezi in zvestobi doprinaša k sreči otrok.

Dragi novoporočenci! Z dvojno ljubeznijo morete ljubiti sami sebe, ena je dobra, druga je slaba. Slaba je tista ljubezen do samega sebe, ki je le bolj dostojen izraz za egoizem, a ni zato nič manj zla.

Moža in ženo je naredil Bog. Bog, ki je ustvaril njuno naravo, ni naredil narave pokvarjene. Pokvarjenost narave ima svoj izvor v grehu Eve in Adama. Ljubiti moramo sami sebe skladno z naravo, kot jo je ustvaril Bog, ne kakor so jo pokvarili naši prvi stargi. **LJUBITI MORAMO SVOJO DUŠO IN SVOJE TELO S TISTO NADNARAVNO LJUBEZNIJO, S KATERO LJUBIMO BOŽJE STVARI IN BOGA SAMEGA.** Ta ljubezen sebe razdaja in nas druží s tistimi, s katerimi smo v posebnih vezeh, in z našim bližnjim sploh.

PRAVA LJUBEZEN

Katera je ta ljubezen? To je ljubezen, ki rešuje naogo dušo, ki rešuje zvezo src v skupnem življenju in v družini. To je ljubezen, ki se sprevrže v sovražstvo do vsega, kar kvari dušo na tem svetu, in to zato, da jo varuje za večno življenje, kakor pravi Kristus: "Kdor ljubi svoje življenje, ga bo izgubil, in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, ga bo ohranil za večno življenje." (3)

EGOIZEM

Nasproti tej tako sveti in zveličalni ljubezni pa stoji druga, pokvarjena ljubezen. Kdor s to ljubeznijo "ljubi svoje življenje, ga bo izgubil". (4) Kakšna ljubezen je to? **TO JE LJUBEZEN POKVARJENOSTI.** To je egoizem. To je tista ljubezen do sebe, ki je vir vsega zla. Zato pravi angelski učitelj sv. Tomaž Akvinski, "da je samoljubje korenina vse krivice". (5)

To ljubezen, dragi novoporočenci, vam označujemo kot največjega sovražnika vaše zveze, kot strup za vašo posvečeno ljubezen. **EGOIZEM V DVEH SOVRAŽI MEDSEBOJNO ŽRTVOVANJE OBEH ZAKONCEV.** Takšen egoizem ne pusti, da bi se ustanovilo med zakoncema tisto trdno prijateljstvo, v katerem oba isto hočeta ali nočeta, v katerem je vse skupno: veselje in žalost, delo in podpora.

Samoljubje razdere skupno življenje. In če egoizem moža ni vedno enak ženinemu egoiz-

mu, nosita vendar večkrat egoizma obeh drug ob drugem skupno krivdo.

Samoljubje je velik zapeljivec vseh človeških strasti. Kot sredigče, okrog katerega se sučejo vse misli, vse želje in vse gibanje, postane večkrat kot nekak malik, kateremu se daje češčenje lepote, ki nasičuje pogled, skladje zvokov, ki ugaja sluhu, sladkost, ki poživilja okus, duh, ki prija vonju, mehkoša, ki je vgeč tipu, hvala in občudovanje, ki osvaja srce.

Neurejena ljubezen do samega sebe vodi misel, dejanje in življenje k lastnemu ugodju, k lastni koristi, k lastni udobnosti; bolj sledi neurejenim nagonom kot pa pameti in nagibu milosti; ne ozira se in posluša, kaj ukazuje dolžnost do Boga in do tovariša ali tovarišice v zakonu.

POTREBNO JE ŽRTVOVATI SAMOLJUBJE

Toda zakonsko življenje, nerazvezljiva zakonska vez zahteva, da se samoljubje daruje ljubezni do Boga, ki vas je dvignila in posvetila skupne utripe vaših src za ljubezen do otrok, za kar ste prejeli blagoslov duhovnikov in iz nebes.

Žene, ne zavračajte bolečine, ki bo za trenutek zgrbančila vaše čelo, saj vam bo prinesla srečo zibelke, kjer bo jok nebogljence razvnel vašo srce, kjer bodo otroške ustnice iskale vašo prsa, kjer vas bo ljubkovala nežna ročica in vas razveseljeval angelski nasmešek.

Dragi novoporočenci! Pred zibelko obnovite posvečenje svoje ljubezni; tam darujte kot žrtev vaše samoljubje z vsemi njegovimi sanjami. Vaše materinsko in očetovsko veselje naj razpodi vse oblake, kakor sonce, ko vzide, prežene in razprši meglo.

ŽRTEV ZMAGA SAMOLJUBJE

Pri tem samoljubju, čigar naravo smo danes skušali pokazati in o katerem bomo bolj podrobno govorili v prihodnji avdienci, proti temu samoljubju torej, ki zasleduje vašo nerazvezljivo vez, boste zmagali, ljubljene sinovi in hčere, z žrtvijo, ki vsak dan spremlja vaše sožitje i vašo skupost; z žrtvijo, pomešano z veseljem in delom; z žrtvijo, ki jo bosta hranila in vzdrževala molitev in božja milost, ki jo v vsej obilnosti kličemo nad vas, ko Vam iz celega srca podeljujemo Naš očetovski blagoslov.

- (2) De bono viduitatis c. 21 (Migne, P. L. 40, 448). (3) Jan 12. 25. (4) Jan 12, 25. (5) In Epist. 2 Tim 3, 2; cap. 3, lect. 1.

Prevedel dr. Al. Odar

Ti in tvoj otrok ...

Otrok naj se igra

Vidva, oče in mati, želita ohraniti svojega otroka čim dalje in čim bolj pod vplivom družinskega kroga. Upravičeno! Saj zunanji svet išče le svojo korist in to le prepogosto na hudo otrokovo škodo. A če hočeš ohraniti otroka čim bolj doma, mu moraš doma nuditi to, kar otrok po pravici išče in si želi. Igče in si želi predvsem veselja. Naj torej postane krog družine zanj v resnici žarišče iskrenega in pristranskega veselja. Vir takega veselja so za otroka zlasti veselost in iskrena ljubezen staršev ter lepo urejena, svetla družinska soba. O teh pogojih veselja v krogu družine smo govorili v prejšnji številki. Nadaljni naravni viri veselja morejo biti igra, pesem, delo, narava itd.

Igra!

Eno najvažnejših sredstev za otrokov telesni razvoj, za njegovo duševno in нравno rast je igra. Otroku je podzavestno ljubo zlasti to, kar omogoča razvoj njegovih sposobnosti. Zato je igra zanj tudi izredno bogat vir radosti, pogoj vesele mladosti. Ker je igra za mladi rod tako pomembna, naj bo to naše kramljanje posvečeno le vprašanju igre v krogu družine.

VAŽNOST IGER ZA OTROKOV TELESNI RAZVOJ

a) Igra je eno najvažnejših sredstev za zdrav telesni razvoj tvojega otroka. Gotovo sta vidva, oče in mati, nešteto krat z radostjo opazovala svojega otroka že in posebej še v njegovih prvih mesecih življenja, ko je bil še popolnoma priklenjen na zibelko. Ena najznačilnejših potez njegovega vedenja je bilo neutrudno gibanje rok in nog, vsega telesa. Ko je otrok shodil, kako neumorno je koracal ves božji dan za teboj, oče ali mati, kamor koli si šla. Ko je mogel že tekati, to je bilo veselja za vaju, pa tudi za njega! Tekal je od

zore do mraka zdaj za mačko ali kuro, zajcem ali psom; najbolj vesel je pa bil, če se je v teku mogel pomeriti s teboj. Svoje tekanje je rad spremljal z veselimi vzkliki ali s kričanjem, ki ti je često šlo na živce in skozi ušesa. Zakaj se otrok tako rad giblje in kriči? To je zahteva njegove narave, ki je zlasti še v mladosti polna energij, ki silijo otroka h gibanju, tekanju in kričanju. Stvarnik narave hoče tako s pomočjo živahnega in veselega uporabljanja vseh otrokovih udov doseči za vse otrokovo življenje izredno važen cilj: razvoj in utrjevanje vsega telesa. Otroku, ki se ne želi gibati, tekati, kričati — ni zdrav; nekaj mu manjka na duši ali telesu. In če otroku onemogočiš to gibanje, ti postane bolehen telesno, pa tudi sicer mrk, uporen, neubogljiv in nezadovoljen. Silil bo tja, kjer bo mogel dati duška zahtevi svoje narave po gibanju. Zato mu ga omogoči doma.

Najprijetneje, najživahneje in najtemeljiteje pa se more otrok razgibati prav s pomočjo igre, ki je le urejeno, smotno gibanje, s katerim hoče otrok doseči nek namen. Prav ta namen ga usposablja za večje, vztrajnejše napore tako telesa in — kar je še posebno važno — tudi duha, kar omogoča tem močnejše utrjevanje in razvoj telesa in duha. A ostanimo za enkrat pri pomenu igre za razvoj otrokovega telesa. Ob igri se ne razvijajo in ne utrjujejo le otrokove roke in noge, pljuča in srce, njegovo mišičevje in kosti, ampak tudi njegovo čutenje, n. pr. vid, sluh itd. Kajti igra zahteva od otroka tudi bistro opazovanje soigralcev, narave, okolja, zahteva često tudi napeto poslušanje, da more tako laže presoditi položaj ter se naglo in pravilno odločati. A bilo bi preobširno navedeno pojasnjevati izredno velik pomen razvoja otrokovih čutov za vse njegovo prihodnje ne le telesno, ampak še veliko bolj za njegovo bodoče duševno življenje.

IGRA POSPEŠUJE TUDI DUŠEVNO RAST

b) Igra je izredno važno sredstvo za otrokovo duševno rast, saj zahteva od njega ve-

liko pozornost duha: treba je napeto opazovati, naglo misliti, presoјati, sklepati, se odločiti. Temeljito opazovanje, presoјanje, sklepanje in hotenje pa so temelji našega duševnega življenja. In v teh osnovah duševnega življenja se uri in spopolnjuje otrok s pomočjo igre na vesel, živahen, neprisiljen način in prav zato na tembolj uspešen način. Le misli na to, kako se pri igri razbohoti otrokova domišljija: kaj vse pogrunta, kako mu vse služi za igro; iz brezpomembne palice n. pr. ti napravi konjička, ki ga veselo jaha, oslička, ki ga zaradi neubogljivosti ali lenobe tepe in zmerja itd. Čim manj izrazita je kakšna igrača, tem bolj in za tem več iger mu služi.

IGRA — VZGOJNO SREDSTVO

c) Igra more biti tudi zelo pomembno sredstvo za otrokovo нравno in socialno vzgojo. Če hočeš, da bo otrok нравno dober, skrbi, da se bo že od rane mladosti rad in vesel igral. Igra namreč tako zaposli otrokovega duha in tako izčrpa njegove telesne sile, da otrok nima niti časa niti volje za kake druge noračavosti, za kaj nedovoljenega. In čim več duševnih in telesnih sil je v otroku, tem bolj mu je živahna igra potrebna. Če ne igra in tako v igri ne izčrpa sil, ki mu jih nudi narava, jih bo izčrpal drugje, napačno; postal bo "razvraten", dostopen za vsako nerednost, postopač, pretepač, razgrajač, ki bi vse hotel prevreči v nered. Če tega ne more ali ne sme, postane neubogljiv, nezadovoljen z vsem in trmast ali pa zamišljen, otožen in skrajno občutljiv. Zato se često zgodi, da otrok, ki je doma s svojim ravnanjem povzročal veliko skrbi in jeze, postane kje drugje kakor čez noč dober, ker je našel priliko za pestro in živahno igro, ki je izčrpala njegove telesne sile in zaposlila njegovo duševnost.

Igra more biti za otroka tudi zelo važna socialna šola; budit, negovati in utrditi more v njem mnoge družabne kreposti. Mlad človek že v zgodnji mladosti nosi v sebi poleg neurejenih nagnjenj tudi mnogo lepih hotenj: biti hoče dober, plemenit, resnicoljuben, pravičen, premagati hoče vse slabo in nelepo v sebi ter biti zares tovariški z bližnjim. Ta nagnjenja ima mlada narava v sebi že takrat, ko še vsa živi le za igro. A prav pri igrah je veliko najlepših prilik za razvoj teh hotenj in nagnjenj. Otroku je le potrebno tudi v tem pametno vodstvo; starši naj skrbе, da si otrok že pri igri osvoji za poznejše družabno življenje tako važne kreposti kot so n. pr. ob-

zirnost, potrpežljivost, pravičnost, resnicoljubnost, premišljenost, čut odgovornosti in druge. Že pri igri naj se tudi nauči obvladovati svoja neurejena nagnjenja, n. pr. surovosti, zavisti, prepirljivosti, občutljivosti, zvižajnosti, oblastiželjnosti, slavohlepnosti, jeze, povržnosti itd.

Na to družabnovzgojno vrednost igre opozarjamo otroka vedno znova in znova zaradi njegove socialne vzgoje pa tudi zaradi veselja. Kajti iskreno veselje prinaša le plemenita igra, surova pa ubija vsako prisrčno radost, ker povzroča mučne napetosti v otroku in v njegovih soigralcih.

Hude napake se morejo razviti zlasti pri tekmovalnih igrah, a prav te igre nudijo otroku tem lepšo priliko za socialno vzgojo. Posebej še naj fantje med seboj le radi tekmujejo, a vedno pošteno, brez laži, zavisti, surovosti, strogo po pravilih. V soigralcu naj vidijo prijatelja, s katerim hočejo meriti ne le telesne, ampak še bolj svoje duševne sile, zlasti pa нравne, krepost. Naj se pri igri živo zavedajo, da je zmaga popolna le, če se zmaga na celi črti, če pa je kdo zmagal le v merjenju telesnih moči in bil pri igri neplemenit, naj ve, da je bil dejansko poražen, ker je bil poražen v važnejšem, v bistvenem delu tekmoovanja, in da take polovičarske zmage ne prinašajo pravega veselja in zadovoljstva, ker bude v človeku očitke vesti in zavest нравne manjvrednosti. S primerno besedo svojega otroka pouči, da je veliko več vredna izgubljenja, a častno igrana igra, kakor pa nečastna zmaga, ker sta poštenje in čast veliko več vredni kakor pa telesna zmaga sama.

Igra more torej postati eno najvažnejših sredstev za razvoj otrokovega telesnega, duševnega in нравnega življenja in zato tudi eno najodličnejših virov otrokovega veselja v krogu družine. In prav veselje je tisto, kar si mlad človek najbolj želi in išče. Zato nudi otroku doma čim več možnosti za veselo igro.

IGRAČE

Pa me boš morda zdaj vprašal, kakšne igrače naj oskrbiš in katere igre so za tvojega otroka najprimernejše. Težko je odgovoriti zadovoljivo in izčrpno. Najbolje je, da se otrok čim več igra prosto, to je brez pomočka igrač.

Glede igrač samih bi morda mogli reči tole: naj bodo čim preprostejše. Skušnja namreč uči, da se otrok najprej naveliča do podrobnosti izdelanih igrač, ker njegovi domišljiji ne nudijo dovolj možnosti, da bi jih uporabljal

za različne igre. že smo omenili, kaj vse na-
pravi otroška domigljija že iz preproste pa-
lice. Zato ne kupuj otroku dragih igrac, am-
pak preproste, zlasti take, ki nudijo možnost
različnih iger in otroški domigljiji in iznajd-
ljivosti čim večjo mero svobode (n. pr. plo-
ščice za postavljanje hiš, mostov, slik itd.;
človek ne jezi se). Igrače naj bodo tudi močne
in čimbolj enostavne, kajti zlasti vedoželjni
dečki svet hoče dognati, kakšna je kaka igra-
ča "notri", kako je sestavljena itd., zato dečki
igrače že z večjim veseljem razstavljajo in
razdirajo kakor se z njimi igrajo. Otrokom so
ljube zlasti igrače, ki so jih napravili sami
ali pa njih starši.

V prvih letih ima otrok najraje nekaj, kar
zvoni, gumi, dela ropot. Močno se zabava že
s koščkom papirja s tem, da ga trga. Ko more
tekati, mu je že tekanje samo v veliko raz-
vedrilo. Dolge ure ga more temeljito zapo-
sliti lopatica s peskom v posodi, pa tudi ko-
šček papirja, na katerega "riše" svoje prve
risbe. V šolski dobi igče zlasti tekmovalne
igre, hoče se pomeriti s soigralci; rad igra zla-
sti rcparje in orožnike, kamenčka, kroglične
igre. Bogato zbirko iger imajo Niko Kureta
knjige "Vesolja dom", Slovenčeva knjižnica
31-33.

Čim bolj pa otrok dorašča, tem bolj mora
igro nadomestovati resno delo. Igra naj bo
omejena le na čas oddiha kot razvedrilo in
priprava na nadaljnje poklicno delo. Otroci,
ki študirajo, naj čas oddiha uporabijo — če le
morejo — za igre, ki zahtevajo živahno gi-
banje. Žal mnogi starši zaradi stanovanjskih
prilik te možnosti otrokom, ki že doraščajo,
doma ne morejo nuditi. Najti je treba drugi
izhod, to je telesno delo doma, nedeljski izleti,

mladinska organizacija, ki goji izlete in sport.

O delu in pesmi kot virih veselja v krogu
družine bomo govorili prihodnjč. Tudi vpra-
žanja športa in izletov se danes dotaknimo
samo mimogrede. Ako se zlasti doraščajoči
dečki in fantje v območju družinskega stano-
vanja ne morejo veselo in živahno razgibati s
pomočjo igre, imajo še vedno na razpolago
povsod dostopno zelo temeljito sredstvo te-
lesnega gibanja v tem, da pomagajo vama,
oče in mati, z različnimi telesnimi deli. Za to
delo pa jih skušajta notranje pridobiti, da ga
bodo vržili živahno in z veseljem. Od časa do
časa jim bo pa vendarle treba nuditi tudi pri-
liko za veselo, razgibano igro, kot jo n. pr.
najdejo slovenski fantiči v Mladinskem domu
Fantovske zveze v Ramos Mejia pri Buenos
Airesu. Druga možnost pa so raznovrstni
izleti ob nedeljah. Kadar le moreta, poj-
dita skupno z vsemi svojimi otroci v naravo,
da se tam razvedrita vidva in se svobodno na-
skačejo vajini otroci. Več o pomenu družin-
skih nedeljskih izletov prihodnjč.

Kaj pa z mladino, ki je ves teden zapo-
slena telesno? Njej telesno gibanje ni tako
nujno potrebno, a živahna, vesela igra jim
bo še vedno zelo koristna. Mladini, zaposleni
med tednom s telesnim delom, nudimo doma
zlasti igre, ki jo bodo dugevnno veselo zaposli-
le. Kako prav pride n. pr. šah, domino, človek
ne jezi se, a tudi prijetno berivo.

Naj za danes končam. Oče, mati! Igro v
krogu družine smo doslej premalo upoštevali.
Zato je bilo često tako težko obdržati otroke
doma. Storimo za možnost igre v krogu dru-
žine v bodoče čim več, veliko veliko več!

DR. RUDOLF HANŽELIČ

P O D L A S I C A

Nikdar nisem vprašal, odkod je prišel v
našo vas. Nekega jutra smo zapazili, da je
stara, zapuščena sosedna hiša dobila stano-
valce. Bil je rod krojačev: oče in dva fanta
so poganjali šivalne stroje od zore pozno v
noč, mati in hčer sta pomagali pri podrobnem
dodelavanju. Kadar je primanjkovalo dela po
naročilu, so se vrgli na izdelovanje "storjenih
oblek", s katerimi so potem pohajali od se-
ma do sejma. Vsi so bili delavni in resni, ra-
zen mlajšega fanta Tončka, ki smo mu kmalu
kar vsi rekli Podlasica. Ta priimek mu je dal
stari nočni čuvaj Bernard. Kadar so fantini
ponoči razgrajali in uganjali nerodnosti, je bil
Tonček vedno zraven. In policaj Bernard je
živo čutil, kako so se povečale njegove težave,
odkar se je pojavil pod nočnim nebom Ton-

ček. Do živega pa mu ni mogel; tako rad bi
ga dobil včasih v pest in mu naložil nekaj
gorkih na grbo, pa se mu je vedno izmuznil.
Bernard je bil policaj stare šole. Imel je sicer
velikanski revolver za pasom, strelivo pa je iz
previdnosti pustil doma. Bi ga včasih zlomek
morda le premotil, da bi v jezi streljal in koga
zadel. Potem pa imaš sitnosti: žandarji zapi-
šejo vse natanko, kako in kaj je bilo, glavar
ob uradnem dnevu hoče zvedeti vse podrob-
nosti in sodnik te pod prisego izprašuje, če
in zakaj si moral uporabljati "gorko orožje".
Zato je sklenil, da bo uporabljal le "mrzlo
orožje", to se pravi krepko gorjačo, ki si jo
je bil urezal iz brinja in katere udarec je ne-
znansko pogrel. Kadar je zasačil grešnika, je
izvršil kazen na licu mesta. Tonček mu ni

prigel nikdar v roke. "Le odkod se je vzela ta podlasica," je večkrat robantil. "Je bila pa že spet podlasica zraven," je zaključil svoja ugotavljanja, kadar so fantini kako novo užagali. In tako se je Tončka prišlo ime Podlasica. Pa je bil res tak: polizan in jeguljast kakor pravi gosposki sinek. Lepo oblečen, gladko počesan, v robcu par kapljic cenenega parfuma, ki ga je za dva solka kupil pri Dalmatincu, tak se je repenčil zlasti ob nedeljah pred cerkvijo, do kamor je prišel, saj notri tako ni šel. Šivanka in gumbi mu niso dišali. Oče je zmerjal, rotil, včasih udaril, pa vse zastonj. Počasi so se ga privadili tudi v domači hiši kot nekake pokore, ki jo morajo prenašati.

Policaj Bernard in vsa vas z njim se je oddahnila, ko je bil Podlasica potrjen k vojakom, k "zibcenarjem", kranjskim Janezom. Tiste mesece med naborom in odhodom k vojakom je Podlasica pil, če je imel denar, če ga ni imel, se je pa delal pijanega, da je tako rečil fantovsko čast. Noč za nočjo je aufbiksals po vasi in do hripavosti ponavljal, da je "taublih". Končno je prišel dan, ko je s kovčgom na rami odrinil proti kolodvoru. Vas se je pomirila.

Dobro leto pozneje, za novo leto, je bil na dopustu. Zlikan je bil, kot bi ga vzel iz škatljice, in eno zvezdo je imel na vsaki strani avratnika: bil je "frajtar". Ta čin je obstojal menda le v stari avstrijski vojski, drugod se vojaški čini začenjajo s "kaplarjem". "Frajtar" ni bil ne tič ne miš: ni bil ne prostak ne podoficir, vsekakor pa prva stopnja do generala. Ne vem, če se je kdaj kak general čutil tako počaščenega, ko so mu prišli generalske znake na uniformo, kot se je počutil marsikak kranjski Janez, ko so mu prišli dve šesterokraki zvezdici iz celuloida pod vrat.

Skupaj s Podlasico smo se dan po novem letu sešli v kolodvorski čakalnici naše postaje: on, cesarski vojščak na poti do generalskega čina, mi pa navihani študenti z zavojem brašna pod pazduho, vračajoč se v Ljubljano v šolo.

Pri okencu je seveda oborožena sila imela prednost. Študenti in branjevke smo v gobjem redu čakali, da pridemo na vrsto. "Lai-boh, Grinperk, pite zer!" Podlasica je hotel dati svoji vojaški stopnji posebno veljavo s tem, da je zahteval vozovnico v "pukeltajču". Dobrodušni postajenačelnik, z lepo rdečo kapo in velikanskimi brki, ga pomilovalno pogleda in pravi: "Torej v Ljubljano, na dolenski kolodvor hočete?" "Jawohl," prikima podlasica. To se je zgodilo tisto leto, ko smo slovenski študenti priredili veliko stavko kot protest proti zatiranju slovenskega jezika na Koroškem in štajerskem, zlasti na železnicah, kjer Slovenec na slovensko zahtevo ni dobil vozovnice. Študenti smo se spogledali. Puhloglavec je onečastil eno najdražjih svetinj: materino besedo.

Prišla je prva svetovna vojna. Podlasica je imel srečo: Bil je kmalu ranjen; ne v boju, ampak ko je deval s kože kravico, ki so jo zaplenili gališkemu kmetiču. Roka se je zastru-

pila in morali so mu odrezati tri prste. Postal je "invalid". Poslali so ga h kadru v Judenburg in ga porabili za vse mogoče: sedaj je šaril okrog kuhinje, sedaj je bil v skladiščih, sedaj vodja straže pri vojaških zaporih. Nazadnje so mu prišli še po eno zvezdo na ovratnik in ga postavili za inštruktorja rekrutov. Tam je lahko pokazal svojo moč in oblast nad 18 letnimi fantiči. Kletev, psovka in kvanta je bila slovenska, vse drugo nemško. Celo odlikovanje je dobil: železen križec, s katerimi je zasul zadnji avstrijski cesar vojake tako, da se je bilo treba pošteno truditi, da ti ga niso pripeli na hrabra prsa. Podlasica je bil na ta križec neznanško ponosen. Še po končani vojski se je rad pobahal, da je v vojni postal invalid in bil za hrabrost odlikovan, seveda, kadar ni bilo blizu kakega njegovega tovariša.

Po vojski je takoj napravil načrt za bodočnost. Temeljil je na načelu, da delal ne bo. Postal je politik, politik, ki je iskal krivce svetovnega klanja. In jih je dobil: duhovne. Ti so krivi vsega zla. Redili so doma svoje trebuhe in molili za Avstrijo, med tem ko je on in toliko drugih trpel za Jugoslavijo. Pobiti jih je treba vse; najboljši ni nič prida. Par let pozneje je spremenil svojo politično linijo. Postal je republikanec. Da bo v Jugoslaviji tako kot v Ameriki, kjer vsak lahko prezidentu reče you — ti in mu seže v roko. Par let pozneje se je zopet preorientiral. Zagovarjal je močno roko, ki bo napravila red, in kričal, da je treba izdatalske duhovne vsaj zapreti; če že ne postreliti. Potem se je vrgel na "socialno delo za narod". Postal je agent ene izmed slavnoznanih "Samopomoči", ki so v letih gospodarske krize začele piti kri našemu malemu človeku. Preklinjal in psoval je na žive in mrtve duhovnike, ki so ljudi opozarjali pred zločinskim početjem brezvestnežev, češ, glejte jih, ne privoščijo revežu nekaj tisočakov, ki jih tako krvavo potrebuje. Ko so propadle samopomoči, je postal zavarovalni botnik neke tuje zavarovalnice. Žandarji so nekaj stikali za njim, ker so se požari v njegovem raionu vrstili eden za drugim, a mu niso mogli ničesar dokazati.

Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, je postal pristaž Nemcev, ki da bodo naredili red.

Navdušen je pozdravil prihod Nemcev v deželo. To navdušenje je bilo kratko. Nekaj mesecev ozneje so ga videli velikokrat v družbi z laškimi karabinierji. Še nekaj mesecev pozneje pa je že hodil po Suhi Krajini z rdečo ruto za vratom in grozil, da bo noklal vse duhovne, ker nočejo liudj priganjati v osvobodilno vojsko — in bratomorno klanje.

Ne vem, če še živi Podlasica, ali ne, če je še živ, je lahko danes volivna osebnost. Ima vse lastnosti za to: je brez značaja, surov, suženjski, in kar je glavno: sovražnik Cerkve in duhovnikov.

Je bil le dober psiholog stari policaj Bernard, Bog mu daj dobro, ki je že davno prav ocenil tega moža: piti kri lastnemu narodu, pod kakršnokoli firmo in pretvezo. Kaj menite, ali se zadnja desetletja ta rod ni preveč razmnožil med Slovenci? Kk

RAZŠIRJENJE KOMUNIZMA PO SVETU

KATOLIŠKI MISIJONIS

VODITELJEVA BESEDA

Gornji zemljevid nam v glavnih obrisih označuje (s črnim) dežele, v katerih je svetovni komunizem po dobrih 30 letih obstoja že prišel do popolne oblasti. Vse drugod po svetu pa ima tudi bolj ali manj velik vpliv. Malo je bilo voditeljev narodov, ki so hitro širjenje komunistične akcije pravilno ocenili kot silno nevarnost, kateri nasproti je treba postaviti čim bolj krepko, univerzalno katoliška akcijo, misijonsko akcijo za razširjenje krščanstva, Cerkve, božjega kraljestva na zemlji. Med temi redkimi voditelji je bil tudi slovenski narodni voditelj dr. Miha Krek, ki je že leta 1935 na Misijonskem kongresu v Grobljah o misijonski akciji katoličanov spregovoril med drugim tudi besede, ki jih tu objavljamo v premislek zlasti tistim, ki smatrajo misijonstvo za neaktualno:

“Kristusova Cerkev je vesoljna. Nauk Kristusov je namenjen tudi onim tisoč milijonom ljudi, ki so še danes pogani.

Vsak živ ud Kristusove Cerkve, ki ne izvrši misijonske dolžnosti po svojih močnostih, je kriv za milijarde duš tistih, ki niso mogli spoznati resnice sv. vere in so kot pogani umrli.

Te resnice se vedno premalo zavedamo.

Tudi takozvani prepričani in v verskih rečeh izobraženi katoličani redno na misijone sploh ne mislimo. Celo kadar nas misijonski praznik ali pridigar na to opozori, imamo pri roki kopico izgovorov in ugovorov, da le misijonstvo zapostavljamo.

Stražna odgovornost! še bolj pa stražna naša malomarnost, da se tako malo spomnimo na to bistveno svojo dolžnost!”

Položaj Cerkve na Kitajskem

Na Kitajskem danes kljub komunistični zasedbi dežele vztraja na svojih mestih in naprej dela za Cerkve 14.000 katoliških misijonarjev — duhovnikov, sester in redovnih bratov. Čeprav so nekateri katoličani pod silnim pritiskom od strani komunistov zatajili svojo vero, pa je na drugi strani vera večine katoličanov postala vse bolj živa in goreča. Tako se je n. pr. zelo dvignilo število podeljenih zakramentov in tudi obiskovanje nedeljske službe božje. Med preprostim ljudstvom so se spreobrnjenja res zmanjšala, a so zato med dijaštvom in izobraženstvom številnejša.

Kakor je razvidno iz poročil, ki prihajajo iz misijonov notranje Kitajske, je položaj katoliške Cerkve na Kitajskem — izvzemši Mandžurijo, približno takle:

VERSKA SVOBODA v pravem pomenu besede na Kitajskem pod komunistično vlado ni, čeprav po drugi strani tudi ni odkritega in zagrizenega preganjanja vere. Vlada povdarja, da je "verska svoboda zagotovljena" vsake-mu, a da je pod tem pojmovati samo izvrševanje zasebne pobožnosti. Verska propaganda ni dovoljena, zaščitena pa je vsaka kritika in napad na vero. Vlada odkrito kaže, da smatra vero kot "opij za ljudstvo"; še več ovir in težav pa stavijo Cerkvi na pot posamezne krajevne oblasti.

Nedavno je komunistični časopis v Pekingu objavil govor Mao-tse-tunga, v katerem izjavlja, da je katoliška Cerkve na Kitajskem napravila veliko dobrega, zaradi česar se mora spoštovati. Na isti strani pa časopis objavlja strupen članek proti Cerkvi in jo imenuje "grd pes ameriških imperialistov" ter ponavlja še druge klasične očitke proti katoliški veri. V podrobnem pa bi bil položaj naslednji:

SVOBODA MIŠLJENJA. — V tem pogledu so v prvi vrsti prizadeti katoliški študentje in uradniki. Eni kot drugi morajo obiskovati poselne, nalašč zanje pripravljene tečaje, kjer se predava in govori o marksizmu. Ti tečaji so obvezni in se jim danes na Kitajskem nihče ne more izogniti. Učinki tega nasilnega vplivanja na mišljenje so seveda različni. Eni se dajo vplivati in se polagoma navzamejo materialističnega mišljenja, v drugih pa to vzbudi odpor in sovraštvo do marksističnega nauka.

SVOBODA BOGOSLUŽJA. — Kljub temu, da zlasti severne pokrajine, ki so še dalje časa pod komunizmom, živijo v morečem vzdušju strahovanja, katoličani lahko še vedno svobodno hodijo v cerkev. Obisk je mnogo-kje celo znatno večji kot prej. Na severu, kjer je položaj komunizma že bolj utrjen, večkrat čez dan prepovedo službo božjo, pod pretvezo, da je treba pohiteti s produkcijo in jo pomnožiti. Spet drugje pa Cerkve pri bogoslužju naleti na težje ovire.

SVOBODA POUČEVANJA. — Katoliški univerzi "Fu-yen" v Pekingu in "La Aurora" v Šanghaju še delujeta s predavanji nekaj profesorjev-redovnikov, a pod pogojem, da se predava tudi materializem. Sicer pa jih še precej pri miru puste. Katoliška univerza "Tsin-ku" v Tientsinu pa se bori z velikimi težavami in se je bati, da v kratkem preide v druge roke.

Po vseh javnih in privatnih šolah so uvedeni začetni marksistični tečaji. Komunistične oblasti polagoma prevzemajo vse šole. V Mandžuriji so razen ene višje in ene nižje v Mukdenu že vse prevzeli v svojo upravo. Podobno v severni Kitajski, kjer so razen kakih desetih šolskih zavodov vse ostale že prevzeli komunisti. Tudi v srednji in južni Kitajski so že pričeli z istimi metodami. Šole tako postajajo propagandna središča komunizma po vsej veliki deželi. Res je, da se v katoliških šolah še naprej lahko poučuje verouk, toda samo izven šolskih ur in največkrat tudi le v izvenšolskih prostorih. Kjer so še ostali učitelji in profesorji misijonarji in misijonarke, ki so jih komunistične oblasti marsikje še prisiljene trpeti, kajti brez njih bi šole propadle, tam imajo še zelo lepo poslanstvo in še znaten vpliv.

SVOBODA TISKA. — V celi Kitajski in v Mandžuriji danes ne izhaja niti en sam časopis, ki ne bi sledil smernicam in ukazom komunistične stranke. Tako je na Kitajskem popolnoma izginilo pred nedavnim tako razcvetajoče se katoliško časopisje. Tu pa tam se še pojavi kaka nova katoliška brošura, ki jo katoličani željno sprejmejo.

CERKVE IN DRUGE CERKVENE STAVBE. — Po mestih imajo oblasti še nekaj občira do cerkva, po vaseh in po deželi pa jih zasedajo in porabljajo za komunistične mitinge. Ker verniki nimajo na razpolago kakih drugih stavb in prostorov, so primorani kljub temu še vedno v njih prisostvovati službi božji. Ponekod so oblasti po nekaj letih uporabe cerkve vrnili misijonom, iz česar se vidi, da jih včasih zasedajo tudi zgolj iz potrebe, kar se je dogajalo zlasti, ko je še trajala vojna.

SEMENIŠČA. — Dosedaj še nobeno semenišče ni bilo zaprto naravnost radi pritiska komunistov ali rdeče oblasti. Nekatera semenišča so se preselila izven Kitajske, da so se tako izognila verjetnemu nasilju in nadlegovanju. Vseh kitajskih bogoslovcev je danes kakih 900, malih semeniščnikov pa okrog 2.500.

BOLNIŠNICE. — Komunistične oblasti so doedaj zasegle še malo katoliških bolnišnic, a vse brez izjeme pa so preživele ali še preživljajo svoje težke dni. Komunistične oblasti izročajo upravo bolnišnic posebnim odborom, v

katerih beseda katoličanov in katoliških uslužbencev nima veljave. Drugim so zopet naložili izredno visoke dajatve.

DISPANZERJI. — Ti na splošno dosedaj nadaljujejo s svojim blagodejnim delovanjem skoro brez vsake težave. Mnogokrat so misijoni prav radi teh tako izrazito dobrodelnih ustanov še posebno tolerirani.

KRŠČANSKA KARITAS. — "Catholic Welfare Committee" za Kitajsko deluje kljub gmotnim težavam preko svojih krajevnih odborov še naprej. V zadnjem času je njegova pisarna v Šanghaju razdelila med bolnišnice in sirotišča desetih kitajskih pokrajin podpor v vrednosti 27.000 ameriških dolarjev.

DAVKI. — Vsem katoliškim ustanovam, kakor tudi vsem zasebnim podjetjem, so naloženi silno visoki davki. Ne more se trditi, da bi bile katoliške ustanove s tem bolj prizadete kot ostale, a oblasti se prav nič ne ozirajo na versko, vzgojno in dobrodelno poslanstvo teh ustanov.

OVIRE SVOBODNEGA KRETANJA. — Tujerodni misijonarji so pri delovanju bolj ovirani kot domači. Komunisti se prav nič ne ozirajo na posebne okoliščine misijonarjevega duhovniškega poslanstva, da mora n. pr. kar nenadoma napraviti nepredvideno potovanje k umirajočemu. Po večjih mestih imajo še precej svobodega gibanja. Težje pa je v tem oziru po deželi, kjer jih na vse načine ovirajo. Za vsako daljšo pot je namreč potrebno posebno oblastveno dovoljenje, katerega pa je mogoče dobiti le v primeru, ako je namen potovanja "produktivnega značaja". Ker je po komunističnem nauku vera nekaj "neproduktivnega", je naravno, da morajo misijonarji verski namen svojih potovanj previdno prikriti s še drugimi opralki povsem svetnega značaja.

Tujerodnim misijonarjem oblasti kaj rade dovolijo, da zapuste Kitajsko, ne dajo pa v nobenem primeru dovoljenja za vstop kakemu novemu misijonarju.

ŽIVLJENJE MISIJONARJEV. — Tujerodni misijonarji kakor tudi domači duhovniki preživljajo težke dni, kajti živijo v neprestani negotovosti in nemiru. Vsak trenutek jih komunistične oblasti pod to ali ono pretvezo lahko postavijo pred "ljudsko sodišče" in obsodijo. Mnogi so morali ponrijeti za ročno delo, da se morejo preživljati in opravičiti svoje bivanje v deželi. Razume se, da ta telesna zaposlitev pomeni silno škodo za pravo apostolsko delo, ker misijonar pri niem izgublja dragoceni čas in si izčrpa telesne sile.

V Mandžuriji je življenje Cerkve praktično zatrto. V severni Kitajski so težave velike; misijoni v srednji in južni Kitajski, ki sta razmeroma še malo časa pod komunistično oblastjo, so dosedaj razmeroma še malo trpeli.

ODPORNOST LJUDSTVA. — Kakor trdijo poznavalci današnjih razmer na Kitajskem, se

komunizmu doslej še ni posrečilo pridobiti si zaupanje kitajskega ljudstva. Mnogi, ki so si sicer preje želeli spremembe oblasti in so polni upov pričakovali nove oblastnike, so se hitro ohladili. Komunisti so pri narodu sedaj neprijubljeni in osovraženi, radi prevelikih davkov, zaradi protinaravne vzgoje in radi usužnjevanja dežele Rusiji. Pokazalo pa se je prav kmalu, da tudi komunisti, dasi jim zmožnih ljudi ne manjka, niso in ne bodo kos gospodarskim problemom Kitajske, ki so v tej deželi še posebno veliki.

IN JUTRI...? Čeprav komunisti verjetno v bodočnosti nameravajo nastopiti z odkritim bojem na celi črti proti Cerkvi na Kitajskem, vendar po mnenju poznavalcev današnjih kitajskih razmer si tega tako hitro ne bodo privoščili, in sicer iz naslednjih dveh razlogov: Prvič morajo sedaj komunisti najprej nujno rešiti nekatere druge probleme, ki so zanje veliko večje važnosti kot pa versko vprašanje. Drugič je pa kitajskih katoličanov po številu veliko več kot pa članov kitajske komunistične stranke, pa ne samo številčno, tudi sicer je komunistično v kitajski narod pognalo že vse globlje korenine kot si mislimo, dočim mu je komunistična ideja že po naravi tuja in odbijajoča. Trdnost in življenjska sila kat. Cerkve na Kitajskem sta zlasti v zadnjih mesecih tako prišli do izraza in se tako izpričali, da katoliški svet kljub vsemu z upanjem gleda v bodočnost Cerkve na Kitajskem.

Neki misijonar je splošno stanje Cerkve na Kitajskem izrazil v naslednjih tolažiljivih in upanja polnih besedah: "Še nikdar življenjska sila in čilost kitajskega katolicizma nista tako zacveteli kakor prav pod pritiskom komunizma."

Op. ur. — Gornji sestavek je povzetek poročila, ki je bilo podano na Mednarodnem kongresu katoliškega tiska v Rimu v prvi polovici letošnjega leta. Razmere se od tedaj niso bistveno spremenile.

Doktor Janež piše

Čaotung, 7. junija 1950

Spoštovani gospod urednik!

Vse gre počasi na svetu, tudi pošta. Iz Vaše dežele dobivam te dni lanske božične pozdrave. Mi smo Božič in Veliko noč lepo v miru preživeli, čeprav smo v novih razmerah že več kot pol leta. Sprememba se je izvedla povsem mirno, kot sem Vam že enkrat poročal.

Kako je danes z nami? Zaenkrat še vse po starem. Resnici na ljubo je treba povedati, da doslej še nismo doživeli v bolnišnici nikake krivice od strani novih oblastnikov. Toda kitajski pregovor pravi: Danes imaš vino, danes pij; če boš jutri imel denar, ga boš že jutri lahko porabil... Novi so nas pridno obiska-

VSE SLOVENCE

V ARGENTINI

VABIMO NA

MISIJONSKO PRIREDITEV

DR. JANEŽEVEGA RENTGEN- SKEGA SKLADA

MOLITVENA URA

IGRA

FILMI

SREČOLOV

ČAJANKA

GLASBA

NA BELGRANO

20. VIII. od 15 do 21

VSTOPNINA SAMO 1 PESO

SLOVENSKI

DUŠNOPASTIRSKI MIS. ODSEK

vali, a brez pikrih ali žaljivih besed. Pač pa vedno bolj čutimo gmotne težave nad seboj. A v bolnišnici še kar vozimo, ker nas še niso tako neznosno obdavalili. Drugače je z monsignorjem Kerecem! Nima miru, vedno so nad njim in mora dajati riž in spet riž. — Ljudje so se precej spremenili, trgovine ni, denarja ni in še marsičesa ni. Nekaj časa so imeli uslužbenci bolnišnice precej ur rdeče šole, a sedaj je kar prenehala, ne vem zakaj. Govor je bil tudi o opicah, da smo bili v davnini vsi od njih rojeni, da se sedaj spet moramo vrniti nazaj k naravi... tako nekako. Zabave in šal ne manjka, vse vkup je pa precej pomešano z grenčico. O vsem tem ne bom pisaril.

Gotovo Vas bolj zanima, kako je z nami in našim delom. Kakšnih direktnih ovir delovanja doslej še ni opaziti, pač pa je v rabi modernejši način: zasedba lastnine in dajatve. Pred nekaj dnevi sem bral pismo kitajskega duhovnika, ki se je moral umakniti v gore, ker ni mogel izpolniti dajatve v rižu. Pravi: Če bi me iskali radi vere, sem takoj pripravljen na mučeništvo... a radi riža biti "mu-

čenik", se mi ne zdi mučeništvo, zato sem se umaknil. — Nedavno sem bral tudi knjigo o sodobni rdeči kugi in našel v njej tole navodilo za ravnanje s "črnimi": Ne morite jih, ker s tem postavljate svetnike na oltar in ustvarjate najučinkovitejšo propagando za našega največjega sovražnika.

Že po osvoboditvi smo prejeli več številik "Duhovnega življenja" s "Katoliškimi misijoni". Prav lepa hvala! Ob sprejemu tega pisma boste verjetno že pri koncu z Rentgensko akcijo. Naj se v imenu sester, bolnišnice in osebno vsem, ki pri njej sodelujejo, toplo zahvalim! Naš rentgen že nad pol leta odlično opravlja svojo nalogo ter je že marsikomu pomagal do zdravja ter je bolnišnici v teh težkih časih v veliko pomoč. Daleč naokrog vedo zanj in nikdar nam ne manjka bolnikov za pregled. Tudi novodošli "rdeči" se pridejo radi pregledat... Ko bo akcija končno zaključena, nam pošljite sezname darovalcev, da njih imena tu ovekovečimo in v njih tisto pristno krščansko ljubezen, ki ne vpraša, kdo, odkod in kakšen si, ampak v svoji iznajdljivosti pomaga povsod, kamor jo božja previdnost usmeri, tudi tistim, ki niso naše krvi, ki jih ne poznamo, ki še v temi blodijo... Tudi v "Katoliških misijonih" objavite končno poročilo o akciji, da bo v bodrilo tistim, ki naj bi nekoč semkaj za nami prišli, kajti v veliko upanje jim bo misel, da bodo v lepših časih našli za svoje delo veliko prijateljev in sodelavcev, če smo jih že mi v tako težkih.

Še tole naj Vam povem, da ne boste mislili, da samo za silo životarimo: Že kar so "rdeči" tukaj, smo uredili izolirni oddelek v bolnišnici, kajti infekcije so zelo številne. Tudi smo prizidali poslopje za domačo elektrarno, poslopje za šolo, in drugo. Tistih zdravil iz USA, ki smo jih pričakovali za 2000 dolarjev, kakor sem Vam pisal, je bilo pa samo za petsto dolarjev in še ta večinoma le malo rabna. Bili smo pošteno razočarani. Hvala Bogu, da nad rojaki nismo. Kar ste nam z rentgensko akcijo obljubili k rentgenu prispevati, to ste storili!

Sporočite vsem znancem in prijateljem ter dobrotnikom naše iskrene pozdrave, vsem hvala za ves trud in skrb in vse žrtve!

Vaš dr. Janez Janež

V prihodnji številki našega lista objavimo celotno poročilo o poteku in sadovih akcije za Dr. Janežev rentgenski sklad. Zato vljudno prosimo vse, ki so obljubili svoje prispevke, pa jih še niso dokončno vplačali, pa tudi one, ki bi se akciji zadnji trenutek častno pridružili, da nam denar pošljejo ali vsaj njega pošiljatev zagotove do 15. avgusta. Seveda bomo tudi naknadno došle prispevke z veseljem in hvaležnostjo sprejeli, zlasti one iz Kanade in pa iz USA, kjer so se doslej šele trije prijatelji dr. Janeža in misijonov pridružili Dr. Janeževemu rentgenskemu skladu.

KATOLIŠKA CERKEV NA KOREJI

ZGODOVINSKI OKVIR DEŽELE

Koreja, gorati in gosto naseljeni polotok velikega strateškega pomena, privlači pozornost vsega sveta. Čigava bo, pod katero vplivno področje bo padla?

Ni prvič Koreja pozorišče bojev. Ko bi mogli brati v arhivih kitajskih cesarjev, bi morda našli letnico, kdaj so Korejci padli pod kitajsko nadoblast. Leta 1592 so prišli tja "na obisk" Japonci, a so se po treh letih, leta 1595 morali umakniti pred Kitajci, ki so znova postali gospodarji dežele. Vendar pa kitajsko gospodstvo ni bilo hudo. Dežela, ki je že po naravi nekoliko odmaknjena od kitajskega sveta, je uživala precejšnje samoupravo. Vladali so ji domači vladarji, a vsako leto je moralo iti na kitajski cesarski dvor v Peking posebno poslanstvo, ki je poleg mnogih priklonov in daril moralo odšteti tudi gotovo vsoto denarja — davkov.

Kitajska oblast pa se je čutila zlasti na kulturnem področju. Kitajska literatura je prodrla v deželo in celo korejski literati in izobraženci so pisali še do nedavnega v kitajščini, čeprav so govorili, kot tudi preprosto ljudstvo, v korejščini. Podobno tudi korejsko slikarstvo in kiparstvo posnema kitajsko umetnost. V verskem pogledu je isto: kot Kitajci so tudi Korejci budisti in taoisti ter zelo spoštujejo nauke kitajskega filozofa in prepoveditelja Konfuceja.

V letih 1894 in 1895 je divjala krvava vojna med Japonci in Kitajci, v kateri je zmagała dežela vzhajajočega sonca, Japonska. Koreja je postala samostojna, a morala je odpreti vrata japonskemu vplivu in trgovini. V rusko-japonski vojni 1. 1905 so Japonci iz strateških razlogov zasedli Korejo z namenom, da se več ne umaknejo. Koreja je ostala japonski protektorat, a že čez pet let je Mikado s posebnim odlokom vključil deželo v japonski imperij kot navadno kolonijo. Japonci so v deželo prinesli precejšnji gospodarski napredek, dvignili ljudsko izobrazbo in skušali uveljaviti svoj vpliv. Priselilo se je okrog milijon Japoncev, japonsčino so uvedli v urade, poučevali so jo na vseh, tudi ljudskih šolah.

Zadnja vojna je Koreji spet prinesla svobodo, a na žalost so jo dejansko razdelili v severni in južni del in tako ustvarili dve Koreji namesto ene. Korejci severno in južno od 38° vzporednika vedo, da tako ne sme in ne more biti. Edinost dežele in svobodo hočejo vsi, a žal to ni odvisno od njih, ampak tudi od tistih, ki so si za zeleno mizo razdelili njihovo domovino v vplivna področja.

Taka je usoda malih narodov. Življenjsko pot začrtavajo Koreji kot prej v zgodovini tako tudi danes njeni veliki sosedje.

PRVI ŽARKI

Cerkev ima nalogo osvojiti ves svet za Kristusa, tudi Korejo. Vendar pa je krščanstvo posijalo na polotok precej pozno. Prve žarke

vere so prinesli japonski vojaki leta 1592, med katerimi je bilo tudi precej katoličanov. Ko so se čez tri leta umaknili, so vzeli s seboj tudi ujetе Korejce. Nekaj ujetnikov je sprejelo krščanstvo, in ko je na Japonskem zadirjalo hudo preganjanje, so sinovi Koreje na japonskih tleh izpričali zvestobo Kristusu. Za tem pa je na Korejo spet legel mrak. Morda se je tja zatekel kak kristjan z Japonske ali Kitajske v času preganjanj ali iz kakih drugih razlogov, a gotovih vesti o tem nimamo.

NOVA SETEV

Med člani korejskega odposlanstva, ki se je leta 1777 šlo poklonit v imenu dežele kitajskemu cesarju, je bilo tudi nekaj literatov. Razumljivo je, da so se zanimali, kaj so Kitajci novega napisali. Bog pa je njihovo razodjalost izrabil tako, da so pri tem poizvedovanju odkrili tudi katekizem in druge katoliške knjige, pisane v kitajščini, ki so se jim tako prikupile, da so jih prinesli domov in širili med ropaki. Tako so postale knjige prve širiteljice krščanskega nauka in pripravljale tla za božjo setev. Prvi je sprejel krščanstvo neki pisatelj Ly, ki je leta 1783 ponovno šel v oddaljeni Peking samo zato, da bi ga krstili. Pri krstu je dobil ime prvaka apostolov — Peter. Res se je skazal vrednega tega imena. Postal je apostol in organizator Cerkve na Koreji. Verniki so si v navdušenju in zaradi premajhnega znanja verouka kar sami postavili škofa in duhovnike, a ko so sprevideli, da nimajo te pravice in oblasti, so prosili pekinškega škofa, naj jim pošlje duhovnikov.

PREGANJANJA

Ker so bili katoličani zlasti številni v vrstah izobražencev, je vera postala hitro znana tudi boncem in kralju, ki so sklenili v kali zadušiti "tujo vero". Tako je že v letih 1791 do 1792 prvič v zgodovini korejske Cerkve tekla mučeniška kri. Peganjanje je očistilo krščanske vrste plev in potrdilo prave kristjane.

Kmalu nato je pekinški škof msgr. Goue poslal preskušanim kristjanom prvega duhovnika, Kitaica Jožeta Tsu-ja, ki je našel ob svojem prihodu 4000 vernikov. V šestih letih gorečega prizadevanja in s podporo kristjanov je dvignil število vernikov na 10.000. Toda že leta 1807 je nastalo novo preganjanje. Mučeniško palmo so prejeli mnogi verniki, med njimi tudi edini duhovnik Jože Tsu. Tako so Korejci ostali spet brez duhovnika 35 let.

GANLJIVO PISMO

Večina kristjanov je v tem času živela v skrivališčih po težko dostopnih korejskih gorah, kjer so mnogo trpeli od mraza in lakote. Kako so si v tem času želeli vsaj duhovne opore in tolažbe, razvidimo iz pisma, ki so ga skrbno skritega poslali v Peking po kristjanu Janezu Ni-ju, ki mu je uspelo, da ga je vlada imenovala za člana poslanstva leta 1811.

Kristjani so v tem pismu prosili duhovnikov, "da bi po njih mogli uživati vsaj srečo Najsvetejše daritve in svete odveze... Tudi če bi morali takoj nato umreti, bi bili zadovoljni in vsi veseli."

Eno izmed pismen je bilo tudi za svetega očeta, ki je med drugim vsebovalo tole pretresljivo tožbo:

"Usmiliti se toliko duš, ki pričakujejo smrti brez sredstev za zveličanje, če se nas nihče iz Evrope ne usmili, če nam ne prihitite na pomoč ali od tam ali vsaj iz Pekinga, bomo obupali in vsega bo konec... Če ne bomo doživeli srečnega trenutka, da pristane pri nas ladja z božjimi poslanci, se nam bo zapoved Kristusova, učiti in krščevati vse narode, zadela kakor ponošen klobuk, istotako besede svetega evangelija o ljubezni do bližnjega in o gorečnosti za rešitev duš... Izgubili bomo vsako upanje, podobno kot človek, ki je padel v vodo in se v začetku na vse načine trudi, da se ohrani na površini, upajoč, da mu prihiti kdo na pomoč, a končno strahoma spozna, da se je varal v svojem upanju."

Pij VII. je bil tedaj ietnik v Fontenebleau; zgodovina pravi, da se je ob prejemu tega pisma bridko razjokal.

APOSTOLSKI VIKARIJAT

Dolgo, dolgo so morali čakati korejski katoličani na trenutek, ko so videli izpolnjene svoje želje in prošnje.

Leta 1831 je sveta stolica ustanovila apostolski vikariat Koreja in ga zaupala Pariški misijonski družbi za zunanje misijone, ki je takoj poslala na pot četico pogumnih misijonarjev. Toda še preden so dosegli svoj cilj, je leta 1835 na poti skozi Mongolijo umrl prvi apostolski vikar. Že naslednje leto pa so stopili na korejska tla P. Moubant, Chatan in novi apostolski vikar, škof msgr. Imbert, vsi trije člani Pariške misijonske družbe. Z velikim veseljem so jih sprejeli kristjani, a že po treh letih gorečega dela so vsi trije umrli mučeniške mrti skupaj s številnimi domačini.

PRVENCA KOREJSKE DOMAČE DUHOVŠČINE

Omenjeni misijonarji pa so zapustili lepo seme. Še leta 1837, torej prvo leto po prihodu, so skrivaj odposlali tri mladeniče, ki so hoteli postati duhovniki, v semenišče v Makao na južnem Kitajskem, da bi se mogli mirno pripraviti na misijonsko delo v domovini.

Prvi član trojke, Andrej Kim, je po diakonatu dobil nalogo prepeljati čez mejo prvega škofa, novega apostolskega vikarja Koreje msgr. Fereola skupaj z nekaterimi evropskimi misijonarji. Ker po dveh letih niso uspeli po suhem priti neopaženo na Korejo, so sklenili kupiti majhno ladjico in pokusiti srečo po morju. Še preden pa so odjadrali, je škof v Shanghai 17. avgusta 1845 posvetil v duhovnika vrlega diakona, ki je tako postal prvi korejski domači duhovnik. Nato so odrinili. Po nekaj tednih je imel novomašnik čast izkrcati na domači obali svojega škofa in še enega francoskega misijonarja. Naslednje leto je znova odplul z dvema rojakoma proti Shang-

haju po ostale misijonarje, a so ga zajele korejske straže. Nekaj časa so ga pretepali v ječi, a kmalu je zaključil misijonsko pot na isti način kot sv. Pavel: z obglavljenjem.

Več časa je mogel delovati drugi ubežnik iz leta 1837 Tomaž T"sol, ki je bil posvečen prav tako v Shanghai leta 1849, tri leta po mučeniški smrti Andreja Kima. Uspelo mu je priti na Korejo, kjer se je trudil za rast božjega kraljestva med svojim narodom 11 let.

Tretji duhovniški kandidat pa je umrl, še preden je bil posvečen.

NOVI UDARCI

Vedno ponavljajoča se preganjanja so krčila število kristjanov. Misijonarji so morali večkrat bežati, se umikati, a so se vedno znova vračali skrivaj k svojim vernikom, čim je malo ponehala najhujša vihra. V času, ko je prvi domači duhovnik "kontrobrantil" s škofom in misijonarji, je bilo le še 4000 kristjanov. Vendar pa se je s prihodom misijonarjev kljub ponovnim preganjanjem njih število znatno dvignilo na 18 tisoč leta 1866. Zanje sta skrbela dva škofa in 10 duhovnikov. Toda še isto leto je izbruhnilo najhujše preganjanje v zgodovini korejske Cerkve in je trajalo štiri leta. Mučeniške smrti sta umrla oba škofa, sedem duhovnikov in 8000 kristjanov. Po človeško rečeno, je bil to nopolen poraz. A hvala Bogu, bila je to zadnja nevihta poganske noči pred lepšimi dnevi.

Iz mučeniške krvi so počasi vstajali novi kristjani. Vendar ura verske svobode še ni prišla. Misijonarji so morali še vedno delovati prikriti, kristjani niso bili varni življenja.

ZARJA SVOBODE

Leto 1876 je prineslo prvo ugodno spremembo za tuje misijonarje. Istega leta so namreč odkrili in zaprli korejskega škofa, po rodu Francoza. Čim je francoski konzul v Peking zvedel za dogodek, je takoj vložil protestno noto na cesarskem dvoru in zahteval takojšnjo izpustitev. Prav tako so protestirali Japonci, ne sicer iz kake ljubezni do misijonarjev, ampak ker so upali tako dobiti priliko za vmešavanje v korejske notranje zadeve in si pridobiti kako korist. V strahu pred tujim vmešavanjem so škofa izpustili in pregnali v Peking. Od tega leta dalje tujih misijonarjev niso več zapirali, pač pa jim niso dovolili vstopa v deželo oziroma so jih izganjali. Zato so se morali še naprej skrivati, če so hoteli ostati na Koreji.

Cerkev so sovražili in le strah pred tujci je zadrževal nova preganjanja. Kralj sam je 12. junija 1881 izdal poseben razglas na narod, v katerem je napadal in sramotil katoliško vero in opozarjal ljudstvo, da je edina pot za Korejce budizem in Konfucsejev nauk.

Nekoliko več svobode so prinesle Cerkvi trgovske pogodbe Združenih držav, Japonske in evropskih velesil s Korejo leta 1852. Misijonarji so smeli delovati v Seulu in pristaniščih, kjer so po omenjenih pogodbah trgovali pripadniki teh narodov, a le kot dušni pastirji belih. Pogodbe so omogočile misijo-

narjem miren prihod na Korejo. Pričeli so prihajati v večjem številu in leta 1888 so se izkrcale tudi prve sestre sv. Pavla iz Char- tresa. Pri svojem delu pa se niso omejili le na Evropece in Amerikance, ampak so že od vsega početka misijonarili tudi med doma- čimi. Kajti ni pogodbe, ki bi imela pravico omejevat in prepovedovati, kar je ukazal Kristus: "Pojdite in učite vse narode..." Tudi korejski misijonarji so vedeli kot sv. Peter, da je Boga treba bolj poslužati kot ljudi in čutili so s sv. Pavlom, ki pravi: "Gor- je mi, če ne bi evangelija oznanjal".

Število kristjanov je naraščalo in leta 1890, ob smrti škofa Blanca, je bilo že 17.577 ka- toličanov in 500 odraslih novokrščencev. Na delu je bilo v tistem času 17 duhovnikov Pa- riške misijske družbe. Naslednje leto so odprli v Ryongsan-u prvo semenišče s 40 se- menišniki prav na kraju, kjer so bili mučeni mnogi kristjani. V Seulu so začeli zidati prvo stolnico. Med novokrščenci leta 1893 je bila tudi žena regenta, ki je bil eden glavnih povzročiteljev preganjanja v letih 1866 do 1870.

Japonsko-kitajska vojna v letih 1894-95 je v političnem oziru prinesla Koreji samostoj- nost, v verskem oziru pa ni bilo nobenih sprememb. Nekateri misijonarji so šli tudi na deželo, kjer so kmalu začele rasti majhne cerkvene občine in kapele. Uradno jih tudi tam niso zasledovali zaradi zunanjepolitičnih razlogov, a so opravljali isto nalogo roparji in tolpe, ki so jih proti tujcem in kristjanom organizirali razni korejski velikaši. Japonci pa so napade proti nekaterim svojim držav- ljanom izrabili in v njihovo "varstvo" poslali na Korejo vojake. Vojaki in zlasti japonski protektorat nad Korejo leta 1905, so napravili konec tudi tem zahrbtnostim. Tako leto 1905 pomeni za Korejo konec krvavih preganjanj, odkritih ali prikritih, ki so tako trdo preizku- šala stanovitnost kristjanov. Preganjanja so nam dala krasnih zgledov pogumnih misijo- narjev, ki so se od vsake človeške pomoči za- puščeni prebijali skozi nešteto težav in na- sprotnost. Namesto mrtvih so prihajali novi, čeprav so vedeli, da tudi nje najbrž čaka iz- gnanstvo, zapor ali celo mučeniška smrt. Sa- mo da Kristusova Cerkev raste, je bilo njho- vo geslo. Dala so nam preganjanja tudi potr- dilo o božji moči krščanskega nauka zlasti med domačini. Brez duhovnika so bili, pa so že krvaveli. Komaj so nekaj vedeli o Kri- stusu, so že umirali zanj, ki ga niso niti imeli časa bolj spoznati. Po človeško je to težko razložiti. Če se ozremo v zgodovino, vidimo, kako so se množice navduševale za rimske cesarje, za Napoleona in kralje preteklih sto- letij. Tisoči so umirali zanje, a danes so po- zabljeni, ker je njihova privlačna moč bila le človeška in kot taka preminila z njihovo smrtjo. Koliko Nemcev je še pripravljenih umreti za svojega Fuehrerja in koliko jih bo čez sto ali tisoč osemsto let? Kristusov nauk, nauk Križanega pa je v oddaljeni Koreji še po tisoč osemsto letih imel tako moč, da je vzgajal prav take apostole kot so bili prvi

Gornji zemljevid nam kaže ozemlje, na ka- terega je danes obrnjena pozornost vsega sveta. Zgoraj SOVJETSKA PROVINCA Vosok in KITAJSKA MANDŽURIJA, ki predstavlja- ta neizčrpno zaledje KOREJI, ki je kot most z azijske komunistične celine na JAPONSKO OTTOČJE. Zemljevid nam kaže tudi OBAL- NI DEL KITAJSKE, ki je že vsa komuni- stična, razen razmeroma malega otoka FOR- MOSA, kjer se še drže protikomunistične ki- tajske čete s čangkajškom na čelu, ki vsak čas pričakuje napada rdečih armad s celine. Nedaleč spodaj južno od Formose pa so FILI- PINI, ki nič manj kot Japonska trepetajo pred ogromnim komunističnim kolosom azijske celine.

apostoli in take vernike kot so bili oni, ki so se skrivali v rimskih katakombah in umi- rali v arenah. Nimamo lepšega dokaza za božjo moč Kristusovega nauka. Kristus živi, umira in zmaguje v svojih vernikih. S tisoči mučencev se lahko ponaša korejska Cerkev. Izmed njih jih je leta 1925 papež Pij XI. pet in sedemdeset proglasil za blažene. Med bla- ženimi je bil tudi Andrej Kim, prvi korejski domači duhovnik.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)
JANEZ ARH CM

BARAGO-NA-OLTAR!

Pogovor o svetnikih

Z nekim Baskom mi je tekla beseda in ne vem, kako in kdaj naju je zaneslo na svetniško polje, na sveto leto in proglašenje blaženih. Občudovala sva življenjsko silo Cerkve, neizprosno natančnost svetniških postopkov, prešla na priljubljenost posameznih svetnikov.

Bask je bil pobožen mož, a preprost in neumakljiv v svojem prepričanju, kot vsi njegovi. Že se nama nit ni več vzporedno pletla in pogovor je postajal vedno bolj razgret.

Tedaj sva segla med knjige...

V tekstu Rimskega koncila iz leta 993, pod papeževanjem Janeza XV., stoji: "...po skupnem preudarku smo določili, da je treba spomin svetega škofa Uldarika z najvdanejšimi čustvi in kar najzvestejšo pobožnostjo častiti: ostanke mučencev in spoznavalcev častimo namreč tako, da tistega častimo, čigar priče in izpovedovalci so bili. Služabnike slavimo, da gre slava Gospodu, kajti dejal je: "Kdor vas sprejme, mene sprejme" (Mt 10, 40), častimo jih tudi zato, da za nas, ki zaupanja v lastno pravičnost nimamo, prosijo pri dobrotnem Bogu s svojimi molitvami in zaslužanjem..." Gre za konkretno kanonizacijo sičev, a iz nje lepo razberemo, s kakšnim duhom zre sveta Cerkve na svetnike.

Tridentinski cerkveni zbor (1545 do 1563) odločno dodaja: "Kdor pravi, da je prevara, maževati svetnikom v čast in v priprošnjo njihove naklonjenosti do nas pri Bogu, kakor je Cerkve vedno delala, bodi izobčen." In obenem skrbno naroča škofom, "naj vernike marljivo uče, da svetniki, ki s Kristusom kraljujejo, darujejo svoje molitve Bogu za ljudi; da jih je dobro in koristno s ponižnim srcem prositi, naj nam prihajajo na pomoč z izprošenimi milostmi." Končno postavlja v veroizpoved (tako imenovano tridentinsko veroizpoved): "Trdno priznavam, da je treba podobe Kristusa, Božje Porodnice Marije in ostalih svetnikov vedno imeti in hraniti ter jim izkazovati dolžno čast in hvalo."

Dobrih sto let po tem vesoljnem koncilu

je španec Mihael Molinos padel v dolgo vrsto zmot (68). Med obsojenimi stavki najdemo: "Ni primerno, da bi popolne duše častile Marijo, svetnike" "Nobeno ustvarjeno bitje ne sme biti zasidrano v naših srcih, niti Marija, niti svetniki..." Ker je to obsojeno, je torej znova jasno naznačena dolžnost čiščenja svetnikov in dušna korist, ki jo imamo od tega.

Cerkveni zakonik v kánonu 1276 z besedami Tridentinskega zbora prav tako izjavlja, da je "dobro in koristno ponižno klicati božje služabnike, ki obenem s Kristusom kraljujejo."

Tako govore uradne izjave svete Cerkve.

"Da gre tako zares!" je vzkliknil prijatelj in začel svoje staligče počasi umikati, kar me je zelo presenetilo. Le to mu ni šlo v račun, zakaj je tu toliko ljudi, ki se za Najsvetejše prav nič ne zmenijo, a svetnike obležejo od prvega do zadnjega. Pa je bil že mehak in mu ni bilo težko razložiti, da to ravnanje ni pretirano, kar se svetnikov tiče, pač pa pomanjkljivo, v kolikor gre za Najsvetejše.

Pogovor se je zavlekel v mrak. Ni kazalo drugega, žrtvoval sem še preostanek časa. Sedeva. V bojazni, da bi prijateljeve npravi spet ne vzburl, sem v previdnem molku segel v drugo polico, kjer se knjige niso držale tako znanstveno kot v prvi:

"Smem? Tothovih "Desed zapovedi" je, po glavje o svetnikih."

"Kar."

Namizna luč, somrak v sobi, po zraku se je vlekel cigaretni dim. In iz svetlega kroga pod svetilko so spregovorili beli listi.

...Katoličani molimo edino le Boga. Imamo pa pravico častiti tudi vse tiste, ki so v življenju uresničili krščanski ideal, čiščenje Marije in svetnikov ni prav nobena ovira za trčno versko življenje — nasprotno, vzpodbuda je. Saj so svetniki le zvezde, ki svoj žar od enega Sonca dobé od našega Gospoda Jezusa.

Taki smo, da vsepovsod ljubimo višine. V duhovnem redu so te višine svetniki. Kot alpski vrhovi so, ki kipe iz položne ravnine vsakdanjega življenja in nam ponujajo nepokvarjen in oživljajoč zrak in sončno svetlobo izžarevajo in odpirajo nam pred očmi nova, neizmerna obzorja junaškega življenja. Človeka iz velikega mesta po težki vsakdnevni službi, ki melje njegove živce, vse sili v gore, ker ve, da jih je potreben. Stori prav. Naj se ne straši gorskih vrhov: kdor po svetnikovi sledi stopa, bo kmalu čutil v sebi, kako se krepi njegovo versko življenje, kako se prebija vedno bolj v osrčje katolicizma: videl bo, da po zgledu svetnikov prihaja do večnega vzora — našega Gospoda Jezusa.

Nebesa so muzej umetnin, umetniki svetniki. Ti ne delajo z marmorjem in bronom, niti z barvami in mrtvim platnom: uporabljajo pri delu prvino ustvarjenega sveta — živo dušo.

Svetniki so junaki. Krhki ljudje kakor mi, umrljivi, a z veliko mislijo prevzeti: z mislijo večnega življenja. Nikdar ne puste te misli. Njena luč jih je osvetljevala v nedeljah in med tednom tudi, pri molitvi kakor pri zabavi. Junaki so, ljudje z eno dušo, značajni.

Svetniki so nam zgled na duhovni poti.

So poezija naše vere.

Svetišče katoliške vere in morale je postavljeno iz granitnih skladov načel, tako orjaških kakor pritiskajočih. Zvižena zgradba, ki se dviguje do neba... ali nas ne bi z nemirom ali bojznijo, če ne z gržo navdajala, ako bi to veličastje ne bilo omiljeno s tisoč svetniki, vseh prijaznih, ljudi kakor smo ljudje mi, zlomljivih, nam podobnih, v greh nagnjenih, ki nam vzklikajo: "Ne bojte se, bratje! Vsi tisoči vam zagotavljamo da vse, kar je treba, tudi vam ne bo pretežko in preutrudljivo storiti. Pot ni dolgočasna in mrka!"

In ta poezija v bel kamen vklesana! če bi odstranili vse kipe in podobe iz starih katedral in drugih svetišč, bi stene ostale mrzle, izginila bi toplota iz kupol in domača prijaznost stebrov.

V stoletnih evropskih mestih je čegčenje svetnikov storilo še ulice privlačne in vse vsakdanje življenje. Na stene so obežali svete podobe in pred njimi prižigali lučke: pri mestnih vratih, v trgovinah, v delavnicah. Kdor je takrat te slike gledal, je začutil novo silo v sebi, stresel je za nekaj hipov s sebe prah vsakdanjosti. Kdor gleda moderno ulico danes, čuti, kako mu duša otopeva, in težko

loči, ali ga imajo, ko mu to ponujajo, še za človeka, ali le za plén nagonov.

Čegčenje svetnikov posreduje toplino našemu duhovnemu življenju, privlačnost naši sveti veri. Daje poleg poezije našemu verskemu prizadevanju tudi ideal.

Človek je junake vselej častil. Vendar so junaki in junaki. Od posameznika je odvisno, kako izbira predmet svojega junaštva. Čegčenje pravih junakov je znak narodovega zdravlja, navdušenje za navidezne junake pa znamenje propada.

Klonimo pred Dantajem, Murillom, Beethovenom... ali še mnogo globlje se moramo uklanjati brezimnim borcem v vsakdanjem življenju, nimim junakom, ki so pošteni, čeprav v stiski, čisti, dasi v močvirju velemest, neomajavi sredi skušnjav. Današnji svet govori samo o junakih filma, plesa in športa. To ni prav.

"Bratje, vrh vseh športov in rekordov so junaštva duha!" če več velja za vas mišičevje kot duh, če znanje več kot dobrota in surova sila več kot duša — tedaj je vaša kultura izgubljena, človeka vredno življenje izginja.

Čegčenje svetnikov je zagotovilo nadvlade duha materiji.

Še nismo izčrpali: čegčenje svetnikov nam vliiva moč in vztrajanje v posnemanju Kristusa.

Ob obletnicah narodnih zgodovinskih dogodkov se zbiramo, posluhamo, govorimo, gledamo strunne mimohode, se navdužujemo. Tako rod rodu predaja in oživlja domovinsko ljubezen. Prav je, da tudi mi katoličani na ta način krepimo svojo ljubezen do večne domovine.

Skrajni cilj našega duhovnega razvoja je Jezus Kristus. Višina njegovega zgleda nas pa zna prestrašiti. Ali bi morebiti ne sodili, da nam je nemogoče slediti, če bi ne imeli prednikov, ljudi vseh narodov, vseh dob, vseh poklicev, vseh značajev, ki nas s svojim zgledom navdušujejo?

Dober planinec pravi, da je "višinska bolezen" vrh, ki ves prevzame duha, ga privlači in sili kvišku, kvišku brez prestanka, do cilja. Svetnik je tak vrh. Kogar pravo čegčenje prevzame, ga ne izpusti, ga sili kvišku, kvišku — do Kristusa. Premisli nekaj svetniških zgledov in boš razumel, da čegčenje svetnikov resnično daje moč in vztrajnost za življenje po Kristusu.

S kakšnim namenom torej častimo svetnike? Ne le ker imamo to pravico in to dolžnost. Imamo tudi razloge: svetniki nam mi-

losti prošijo, odevajo v poezijo našo, vlivajo ideal našemu hrepenenju, posredujejo nam trdnost in vztrajnost v življenjskih bojih...

Prijatelj Bask je prvi pretrgal tišino, nastalo, ko je izzvenela brana beseda:

"Zdi se mi, da sedaj bolje razumem, zakaj postavlja sveti Ignacij Lojolski čęščenje svetnikov med znake "čutenja s Cerkvijo"."

"Odkod pa to veste? Ste morda prebirali njegove "Duhovne vaje"?"

"Zakaj pa ne! No, po pravici povedano: bi jih ne, če bi ne bil sveti Ignacij naš svetnik."

"Vaš? Kako?"

"Preprosto: Bask je bil. Zdi se mi, da sem vaše branje nekam z dušo sprejemal prav ob misli nanj. In vaš svetnik? Gotovo ste ob tem branju mislili nanj?"

Takrat je zapel hišni zvončec že četrtič.

"Oprostite."

Vstal sem odpirat potrpečljivemu neznancu, ki naju je zmotil.

Razšla sva se. Od tistega pogovora sva si bolj blizu drug drugemu, dasi mu na zadnje vprašanje nisem nikdar odgovoril. In odgovoril nisem, ker mi je bilo težko; ker nisem hotel proglašati svetega Cirila in Metoda za našega, niti svetega Modesta, ne svete Eme, tujcev, ki so med nami in za nas delali. Težko je, ker Slovenci proglašene svetnika iz svojih vrst še nimamo.

Baski so majhen narod, ne kaj pride večji od našega. Imajo le dva svetnika, a sta ta dva sveti Ignacij Loyola in sveti Frančisek Ksaverij.

"In vaš svetnik?"

Postavil sem tisti večer Baragovo sliko na pisalno mizo. VALERIJAN GORENC

V zaupanju nisem bil varan

Eđen izmed novih naseljencev v Argentini nam je poslal v objavo že leta 1947 sledeči opis dveh izrednih posredovanj Baragovih, ki jih tu sedaj objavljamo obenem z izjavo njegove, ki sporoča:

Rim, 3. julija 1947

Z ozirom na poziv v knjižici o svetniškem škofu Ireneju Frideriku Bāragu smatram za svojo dolžnost, da Vam sporočim dve najznačilnejši izmed mojih uslišanj, ki sem jih bil zadnja leta deležen na njegovo priprošnjo.

Ne vem sicer, ali gre tu za "izredna" uslišanja, katera Vi iščete, ali ne. Vem pa, da mi je svetniški škof v opisanih in še mnogih drugih primerih uspešno pomagal. Niti ena moja prošnja k njemu ni ostala neuslišana. čim večja je bila sila, tem hitrejša je bila vedno njegova pomoč.

J. M.

Za Božič 1945 leta je Pontificia Commissione di Assistenza nameravala obdariti slovenske begunske otroke v Avstriji. Za to obdaritev je rabila njihove seznane, ki jih pa v Rimu takrat še ni bilo. Zato sem bil v začetku novembra 1945 naprošen, naj grem iz Rima v Avstrijo po te seznane.

Poštna zveza med Italijo in Avstrijo takrat še ni bila obnovljena. Legalno dovoljenje za prehod meje je bilo nemogoče dobiti. Preostajala je samo ilegalna pot. Na ilegalnem prehodu meje pa je bilo v poslednjih mesecih mnogo Slovencev zajetih in bili so obsojeni od 3 do 6 mesecev zapore.

V Avstriji sem poverjeno mi nalogo razmeroma hitro opravil. 25. novembra sem bil že na poti nazaj v Rim. Z menoj je bil prijatelj J. J. Omenjenega dne, približno ob 16 sva bila s prijateljem po nesreči zajeta od nekega avstrijskega orožnika. On naju je aretiraj in odvedel na najbližjo orožniško postajo. Ta je bila v Abfalttsbachu pri Silianu.

V času, ko naju je orožnik gnal iz mesta aretacije na orožniško postajo in ko sem že premišljal, v katerem zaporu bom odsedel kazni, sem se spomnil svetniškega škofa Baraga. Prosil sem ga, naj izprosi od Boga rešitev, zlasti ako bi nameravana obdaritev izostala, ako seznami ne pridejo v Rim.

Po par urah čakanja na orožniški postaji, ko sta naju z orožnikom preiskala in legitimirala in ko sva pokopala že skoro poslednje upanje, da bi to pot srečno videla Italijo, je prišel poveljnik straže, ki naju je kratko zadržal in — izpustil.

Prepričan sem, da je pomagala Baragova priprošnja.

Ko sem se 31. oktobra 1943 oženil, nisem vsled velike stanovanjske stiske v Ljubljani, nikjer mogel dobiti stanovanja. Vsa iskanja stanovanja so ostala brezuspešna. Nato sem prosil za pomoč Baraga.

že par dni potem me je tedanji predsednik Delavske zbornice v Ljubljani dr. B. A. vprašal sam od sebe, ali sem že dobil stanovanje. Na moj negativni odgovor mi je dejal, da naj

napravim prošnjo za dodelitev prostorov v I. nadstropju zbornične palače. Stvar je bila toliko bolj čudna, ker sem istega dr. A. že prej parkrat bač za iste prostore brezuspešno prosil in ker je bil dr. A. strokovničar, ki je pripadal drugi svetovnonazorski delavski organizaciji, kakor jaz in predstavnikom organizacije, kateri sem jaz pripadal, ni bil vajen izkazovati uslug. Zaprošeno stanovanje sem

nato tekom naslednjih dveh dni tudi dobil.

Ko sem Baraga prosil za pomoč v tej zadevi, sem mu obljubil, da bo dete, ki je bilo tedaj na poti, nosilo njegovo ime. Toda dete žal ni bilo živorojeno. Vsled tega sem obljubo prenesel na naslednjega otroka, ki je bil rojen 20. junija 1945. Bila je punčka, ki jo je žena dala krstiti na ime Ireneja Friderika Baraga.

"BOG TE NESI, FRIC POBOŽNI!"

Pomlad je spet zarajala po vrtovih in poljih in drevju po šmartinski gori. Vrabčki so se jeli potikati po strehah in dimnikih, uganja-joč prežerna pobalinstva.

"Ježeš, ježeš," hiti dopovedovati farovška kuharica Mica, ko nese s kuhalnico v usta požirek juhe. "Pri nas je vsak dan porcijunkula." V lonec vrže pest soli, obriše dlan ob predpasnik in žlobudra: "Gospod Friderik so res bogaboječ mož. Hlače se jim na kolenih kar svetijo, toliko prekleče."

Neža, ki je bila prinesla veliko sito, je že odprla nabrana usta, pa ji Mica ne da do besede.

"Spijo gospod Friderik kar na deskah, pa jih nič kosti ne bolijo. Pa — saj malo spe. Prenekaterikrat že ob dveh ponoči ljudje sitnarijo za spoved. Tako so pa tečni! In potem se tiščejo celo dopoldne okrog spovednice kot čebele okrog panja."

"Radi imajo gospoda Friderika."

"Radi pa, radi. Od Kranja jo pritolčejo prav sem do šmartina samo zaradi njega." Mica porine na ogenj močno poleno.

"Oni dan so jo gospod kaplan kar bosil pri-mahali domov."

"Jedeta— Neža bi se skoro sesedla zaradi tolikega pohujšanja."

"Čevlje so kar na poti sezuli in jih podarili beraču."

Neža še ne more prav do sape. Mica pokuka skozi priprte duri po veži, jih tiho zapre in stopi prav k Neži.

"Pospravijo pa precej gospod kaplan," nadaljuje v šepetu, dopovedujoč z ogromno kuhalnico. "Kar jim po kosilu postavim na mizo, zavijejo kar v kos papirja, pa hajdi v svojo sobo."

"Pa so suhi."

"Suhi, suhi, kot naša hruška. Garajo."

"Garajo!" ponavlja Neža in strmi, kot da ne razume.

"Še nekaj! A drži jezik za zobmi kot sveti

Krištof na steni! Gospod župnik jih ne morejo, pa tudi gospod kaplan Jaka nos vihajo. Sama ne vem, kaj imajo."

Kaplan Friderik Baraga kleči pred tabernakljem. Oči mu vise na oltarni podobi, kjer jaha sv. Martin na močnem belcu na poti pod njim se pa trese ves strgan berač.

"Sveti Martin, ti nisi več moderen svetnik," tako misli. "Usmiljen si bil z reveži. Danes bi ti slaba predla." Friderik misli na mrzle janzenistične obraze, ki ubijajo veselje za vse božje. Med trdimi besedami loputajo z vratci spovednic, z lece grme o Bogu kot hladnem sodniku, kruha življenja nočejo lomiti sestr-danim ovcam. Prav v zadnji kot cerkva je zalezal ta mraz.

Potem se Friderik pogovarja z Bogom. Roti ga in prosi, zahvaljuje in časti. Vrne se v župnišče. Tu kuje načrte. Po kosilu bo nesel kos pogače čevljarjevim in starki na koncu vasi. K mlinarjevim bo treba z dobro besedo. Pod večer se bodo otroci natepli v njegovo sobo. Učiti jih bo treba branja in pisanja, pa zraven pravega veselja in ljubezni.

Saj res, sestri Malki je še dolžan odgovora. Sede za mizo in piše: "...Radovedna si, če sta mi srajci, ki si mi jih poslala, prav. Hočeš reči: še kakšno lahko dobiš! Oh, ljuba Malka, čisto prav sta mi, popolnoma prav."

Pa jih bo spet nekaj odblečenih, se smehlja Friderik ob topli misli, ko zapira pismo.

Da pečene klobase lepše diše kot kuhano zelje, to je Micin nos sijajno pogodil, saj je bila izvrstna kuharica. A njen nos je bil vse sposobnejši. Ni se zmotil, ko je pred nekaj dnevi dognal, da med gospodi v župnišču ni vse tako, kakor bi moralo biti. Nekaj se kuha, to Mica čuti. Kaj, pa njen nos še ne more zaznati. Koncem maja je zavrelo.

Nekaj pred poldne, ko se že kade v v kuhinji na mizi zavaljeni cmoki in kuharica vsa rdeča praži drobtine, se začuje iz nasprotne sobe nizek glas: "Gospod Friderik!"

“Želite, gospod župnik?”

“Stopite malo k meni. Ta-le odlok je prišel s škofije.” Mici je zastala sapa. Vedela je, koliko ura bije.

“Prestavljeni ste zaradi širjenja bratovščine presv. Srca Jezusovega in pobožnosti k Materi božji, s slavo in častjo kronani...”

“In zaradi župnikovega priporočila,” je ježno dodala kuharica, ko so se vrata župnikove sobe zaprla.

Čez nekaj dni se je Baraga poslovil. Zamisljen je odhajal iz kraja, saj se mu je srce v dobrih treh letih močno navezalo na te ljudi.

Enakomerno cvili prvo kolo lojtrnega voza skozi Trebnje. Frideriku ni ne za razbeljeno sonce ne za mehke smrekove gozdove, kot da se pelje skozi svojo mladost, tako mu je. Saj je tu rasel.

Onstran Gorjancev čepi vesela Metlika kot zidanica sredi vinogradov. Tu bo odslej Friderikov vinograd.

Krepko mu seže v dlan dekan Marko Der-ganc. Potem se pozdravi s kaplanom Tonetom in Janezem. Tistih nekaj kosov pohištva je kaj hitro raztovorjenih. Friderik jih razmesti po svoji sobi.

“Tako, gospod dekan, jaz sem nared za delo.”

Prve dni Friderik opazuje, pa brž opazi, kje bo treba prijeti. Po dušah cvete plevel, vinograd je zanemarjen. Globoko ga bo treba prekopati, trte zalivati in obrezovati, puliti plevel in zasajati nove mladike. Podružnih cerkva je šestnajst, dela ne bo zmanjkalo.

Noče mu v glavo, kako da se boje ti veseli Belokranjci spovednice kot cigan vode. Poučiti jih mora o dobroti božji, ki je v svoji vseodpuščajoči ljubezni zamislila tako čudovit zakrament. Pa jim razklada s prižnice, da je Bog Ljubezen, da nas ima tako rad kot nihče na vsem ljubem božjem svetu. Le čaka kdaj se bo spet kak izgubljeni sin vrnil v njegov objem. Pa jim še pove, da je človek zares vesel, ko je brez greha in da je treba perilo posušeno oprati, ko je umazano. Počasi klonejo srea, možka še bolj počasi kot ženska.

Kaplanu Baragi so revni otroci posebno pri srcu. Nihče jih ne uči črk. Friderik jo mahne po hišah in jih zlobna v svojo sobo te kuštravce. “Tako. Tu bo odslej šola. Tudi za vas je Bog učenost ustvaril.” Kupi jim abecednike, da bodo imeli iz česa brati. Vsak dan se mu te in one otroške oči z iskrenim pogledom zahvalijo za kos kruha in veliko jabolko.

Frideriku se zdi, da se zadnje čase dobri sveti Miklavž v glavnem oltarju nekam pusto drži. Seveda, barva se lušči, jabolka, ki jih dobrotni starček v roki drži, so že čisto rjava. Kaplan kar sam najame delavce, da prebarvajo glavni oltar, potem pa še stranska. In k novim oltarjem spada nova mašna obleka. V Friderikovem žepu je še nekaj denarja. Kmalu se Metličani smehljajo nad novimi plašči.

Iz Ljubljane dobi pismo, da bo “Dušna paša” kmalu dotiskana. Saj je že čas, si misli

Baraga. Odslej se ne bodo fantini več ozirali po ženski strani, pa tudi Kovačevki ne bo treba zehati med sv. daritvijo.

Po mnogem trudu in molitvi počasi vinograd dobro kaže. A Frideriku vedno močnejše gloje v srcu. Dekan in kaplana so neodkriti do njega. Zavirajo njegovo delo in na vsak korak mu groze s škofijo. Postaja mu tesno, tako čudno tesno. Saj hoče biti ljubezen vsem vse. Dobrota ne more zdržati sama, do konca se razda. Ne da se ukleniti.

Po štirih mesecih je prišlo do končnega preloma. Baraga je kupil križev pot, ki ga do tedaj v cerkvi še ni bilo. Ljudje so jokali od veselja, dekan je pa pošteno zameril. Tako je Friderik ostal ob prihodu novih dveh kaplanov novomašnikov tretji kaplan.

Koncem oktobra 1830 je jelo po Metliki vršati.

Tolsti krčmar Pipa škili izza okna po cesti, kaplana sušljata na vrtu, dekan živčno koraka po pisarni. Kaj neki Friderik namerava? Po hišah hodi in prodaja svojo ropotijo: omaro, mizo, stol in obežalniki.

“Novo bo kupil,” se čehlja Pipa po bradi.

“Zmešalo se mu je,” se krohotata kaplana.

“Od nas gre,” ve dekan.

Vsa soseska stika glave: “Od nas gre-do!” Ljudje povešajo glave, ni jim do dela ob tej novici. Le v župnišču je praznik.

Friderik je bil že pred letom dobil v roke knjižico “Očrt zgodovine cincinatske škofije v Severni Ameriki.” Z Dunaja je dospela. Misel, da bo lahko neovirano nesel ljubezen med Indijance, ga je zagrabila. Mnogo ur je preklečal, potem se je odločil. Sedaj ima vse papirje urejene in jutri gre.

Vse črno je pred župniščem. Tisoč oči je solznih in tu in tam je čuti glasen jok. Friderik podaja roko še zadnjim znancem, potem hoče na voz. Hudo mu je, posebno zaradi otrok, ki neutrolajljivo hlipe v dlani kot ob smrti očeta.

Med množico se prerine do voza gospod dekan. Ves zelen je v obraz in nemirno mežika. Ljudje za trenutek utihnejo.

“Prosim, Friderik, kdaj boste plačali še ves dolg za mašne plašče in oltarje?”

Baraga pogleda v tla, potem pa zajoče kot otrok. “Ničesar nimam, gospod dekan. Tole suknjo vam pustim,” jame slačiti novo črno suknjo. Dekan povese glavo od sramu. Obrne se in odkoraka proti župnišču. Pa podviza korak, ker mu prihaja na uho sumljivo rohnenje ljudi.

Ljudje spet jočejo, pozdravljajo, prosijo Friderika za molitev in se mu zahvaljujejo. Vsevprek govore in kriče. Friderik na vozu vstane, in naredi čez množico velik križ:

“Blagoslovi vas Bog oče...”

Voznik požene. Tedaj je ihtenje še močnejše. “Ostanite pri nas, molite za nas, kaj bomo počeli brez vas?” Možje drže kolesa, ustavljajo konja, otroci vlečejo voz nazaj.

Skozi okno kaplanove sobe se začuje pozdrav: “Bog Te nesi, Fric pobožni!”

Voz izgine v oblaku prahu.

JANEZ

PO KATOLISKEM SVETU

SV. OČE O POMENU VATIKANSKEGA RADIA

Holandski katoličani so podarili papežu nov močan oddajnik za kratke valove. Sv. oče je z odposlanstvom, ki mu je dar prineslo, sprejel še 1300 holandskih romarjev in jim v nemškem jeziku govoril o **nalogah vatičanskega radia**. Vsi verniki naj bi sodelovali pri tem važnem apostolatu besede, ki si prizadeva, da v službi večne resnice rešuje duše iz temin modernih zmot. Sodelovanje pri tem delu pomeni deleženje pri apostolatu ljubezni, ki se bojuje proti demonski oblasti sovraštva. Zmota in sovraštvo sta že zadala globoke rane človeštvu in ne smeta več ogražati človeka z novim trpljenjem in mukami. Sodelovanje pri tem delu pomeni včlanjenje v zbor pravih prijateljev miru in pomoč tistim, ki so pripravljani, da v resnici slede Kristusa v vseh mehkih osebne, družbenega in javnega življenja, da s tem znova pritegnejo svet k Njemu, ki je pot, resnica in življenje."

O SOCIALNEM VPRAŠANJU

3. junija je sv. oče sprejel udeležence mednarodnega zborovanja za socialni študij. V daljšem govoru je opozoril na najbolj boleče pomanikljivosti v sodobni družbi in pozval katoliške sociologe in javne delavce k njih rešitvi. — V začetku govora se papež nada, da bo tudi to zborovajne pospešilo dozorenje sradov, ki naj jih rodi leto povratka k Bogu, tako n. pr. duha pravičnosti, bratstva in miru. "Gotovo je pomanjkanje tega duha eden glavnih vzrokov zla, ki stiska milijone bitij v moderni družbi." Med temi je nepregledna množica brezposelnih. Njihovo obupanost izrablja hudobni duh, "da jih tira v materialistične in brezbožne tokove in jih vključi v mehanizem neupogljive socialne organizacije."

CERKEV V BOJU ZA MIR

Pot, ki vodi v nebo, je tudi edina pot k miru na zemlji. Zanj si sv. oče prizadeva ves čas svojega vladanja. Posebni naporji so potrebni danes. Dne 1. julija je papež dvakrat izrekel željo, da bi Gospod ne dopustil biča vojske in da bi ljudem vdihnil duha miru. Vernikom je pri tem potrebna srčnost, kot jo je v vseh nasprotovanjih kazal pred kratkim za svetnika proglašeni Vincencij Strambi. Le srčne duše bodo privedle svet do krščanske prenovitve sveta in pravosti; kar je najbolj goreča želja božjega namestnika za sveto leto. V mednarodnem življenju mora zmagati težnja po edinosti. Članom mednarodnega zboro-

vanja zasebnega prava je papež 15. junija prikazal panevropsko idejo kot izraz te težnje, potem pa jih pozval, naj imajo vedno pred očmi tri točke: 1. učinkovita zaščita pregananih in bednih; 2. poenostavljenje odredb za tiste, ki morajo večkrat potovati iz države v državo; priznanje in uresničenje človeku vrojenih pravic. Ker so te pravice nujno povezane s človeško naravo, so vedno v skladu z občo blaginjo in jih država nikdar ne sme žrtvovati za kako svojo itak vedno le navidežno korist.

V boju za mir v skladu z božjo voljo in resnično blaginjo človeštva, je sv. Cerkev izdala **odlok o izobčenju tistih, ki napadajo cerkveno avtoriteto**. Odlok je proglasila sveta koncilska kongregacija, podpisal ga je papež. Izobčenju, pridržanemu sv. stolici, zapadejo tri vrste ljudi: 1. tisti, ki kujejo zaroto proti zakoniti avtoriteti škofa in se skušajo polastiti njegove oblasti; 2. tisti, ki brez ozira na določbe kanoničnega prava prevzamejo kako cerkveno čast, službo, beneficij, ali ki dovolijo, da jih za navedeno imenujejo; 3. tisti, ki na kakršen koli način sodelujejo pri teh zločinih proti cerkveni oblasti.

Ta stroga odločba je naperjena posebej proti poskusom novih razkolov za železno zaveso. Zločinski napadi proti Cerkvi so tam postali kar običajni. Zato dosedanje uredbe kanoničnega prava ne zadostujejo več, saj so računale le s posameznimi primeri. Vsak tak primer je prej Cerkev posebej obravnavala in sodila, z novim odlokom pa kazni izobčenja kar sama po sebi deluje.

Boj za pravi mir se bje na vseh področjih. V UNESCO — vzgojni, znanstveni in kulturni organizaciji Združenih narodov —, kjer se je pred kratkim odpovedal svojemu mestu predsednik Jaime Torres Bodet zaradi neprestanih kritik, kako ta organizacija rešuje vprašanja vere in človeških svoboščin. Ob zaključku skupščine je govoril uradni vatičanski opazovalec msgr. Francesco Borgongini Duca. Pozval je vse **vzgojne ustanove, naj svoje delo gradijo na ideji Boga**. Brez te ideje izgube tudi najbolj vzvišene besede vsak pomen. Neznatna manjšina med vzgojitelji vara sama sebe, če misli, da se da vzgajati brez Boga, ki vendar vanj verujejo vsa ljudstva in ki vera vanj živi v srcu vsakega človeka. Če spoznajo mladi in stari, kdo je njihov oče, bodo spoznali, da so drugi ljudje njihovi bratje in vsi bodo ena družina.

PO SVETU

V Argentini preseneča moč in sijaj verskih prireditel. V juliju so bili dnevi zborovanj

Katoliško akcije. Njeno geslo za obdobje 1951-52 je: **Živimo s Cerkvijo!** V okviru tega se pripravlja nadškofijski kongres za duhovniške poklice. Pripravi naj duže in razvname voljo za 1.narodni kongres za duhovniške poklice, ob oktobrskem evharističnem kongresu. — Nemci so imeli julija v Frankfurtu liturgični kongres. Udeležilo se ga je preko 800 duhovnikov iz Nemčije, Francije, Španije, Severne in Južne Amerike. — Rim bo prizorišče 1. mednarodnega kongresa katoliških umetnikov. Pobudila sta ga Mednarodno gibanje katoliških izobražencev Pax Romana in Združenje italijanskih katoliških umetnikov. V času od 1. do 5. septembra imajo na dnevnem redu množična vprašanja. N. pr. Kriza kulture brez upanja. Umetnost — vir novega upanja. Današnja upodabljalna umetnost v duhu katolicizma. Poklicno vprašanje umetnika v sodobni družbi. — Na umetniških razstavah, ki bodo ob tej priliki, bo nas Slovence zastopal mojster France Gorše.

RDEČI ZA RDEČI MIR

Sveto leto torej poganja bogate srlove milosti, spoznanja, delavnosti. Tudi rdeča gospoda po svoje pripomore k temu. Najbolj viden škandal, ki so ga zagrešili v teh tednih, je bil izgon papeževega nuncija msgr. O' Hora Geralda Patricka, njegovega oskrbnika in tajnika, iz Bukarešte. Predpisali so jim rok 3 dni. Uradno so obtoženi zlorabe svoje diplomatske službe za vmešavanje v notranje zadeve Ljudske Republike Rumunije. V Vatikanu se niso začudili. "Il Quotidiano" je dejal: "Metoda preganjanja Cerkve se vseh 2000 let ponavlja. Zlasti komunistične metode se ponavljajo dan za dnem z brezupno enoličnostjo."

Sicer se boj proti Bogu, Cerkvi, duhovnikom in vernikom z vso strogostjo nadaljuje na vsem ozemlju, ki ga vladajo rdeči. Omeniti bi bilo, kako so našli sredstvo, da izprazni cerkev, ne da bi jo bilo treba zapreti. Praška cerkev sv. Ignacija je bila prej v rokah jezuitov in volno polna. Zdaj jezuiti živijo kje v Sibiriji, če še živijo, oblastniki so pa cerkev izročili odpadniku Konasu. Kadar mašuje ta nesrečni ali pa njegov tovariš Jan Mara, ni v cerkvi živje duše, vsaj katoliške ne. Ljudje prihajajo molit, kadar obeh prodancev v cerkvi ni.

MOLITEV SVETEGA LETA — PREPOVEDANA

Molitev svetega leta, ki jo je sestavil Pij XII., so za železno zaveso prepovedali. Srečni uživatelji progresivne demokracije je ne smejo ne poznati ne širiti. "L'Osservatore Romano" vidi edini razlog prepovedi v tem, ker molitev ves čas prosi Boga miru. Kako se to sklada s podobo, ki so jo o papežu napakali učitelji rdeče resnice od novih Goebbelsov do rajonskih komisarjev? Papež je vendar vojni hujskač, zaveznik zapadnih imperialistov in kapitalistov. V svetoletni molitvi pr prosil nebeškega Očeta miru za vse ljudi, brez ozira na raso, narodnost, vero, družbeni položaj. Niti besedice ni v nji, ki bi jo lahko obtožili bojnega duha. Tudi ko molijo za bra-

ki trpe preganjanje zaradi vere, ne uide najmanjša grenkoba proti preganjalcem. Samo zato je molitev svetega leta grožnja in več kot grožnja za tiste, ki mečejo v papeža najbolj divje obtožbe; zato jo hočejo potlačiti, z vsemi drugimi svobožčinami.

VZGOJA

Ne papež, ne Cerkev, ne molitev, ne Bog — pravijo rdeči vzgojitelji. Kaj pa? Saj "moramo po vsej sili rešiti duše (!) otrok," je dejal komunistični vzgojni minister Zdenek Nejedlý v eni nedeljskih praških oddaj. Za koga? I, za boga Pepeta. Tista tako neverjetno klavirna zgodba, ki smo jo brali že v prvih poročilih Poljakov, rešenih iz sovjetskega pekla, se ponavlja po učilnicah novo osvobojenih dežel. Učitelj zahteva, naj malčki zmoliijo očenaš. (Kaj hoče ubogi učitelj, ko je dobil od staršev otroke, ki znajo očenaš?) Potem pa pravi: "Poglejmo, dragi otroci, če Bog v resnici biva in če vam bo dal kruha, ki ga v molitvi prosimo." Kruha ni v razred! Učitelj počaka še 10 sekund, 20 sekund, potem pa golči: "Zdaj vidite, da Boga ni. Bomo pa pomolili k papačku Stalinu in boste spoznali, kako čuje naše prošnje." Niti dobro ne odmolijo, ali se ti ne odpro vrata, skoznje stopita dva junosa in šolska soba zadiši po slaščicah. "Vidite, otroci, kako smo vso hvalo dolžni voditelju delovnega ljudstva!"

V srednjih šolah gre včasih malo teže. Tako se je po čeških gimnazijah dogajalo, da niso študentje podpisali čestitke bogu Stalinu za njegov rojstni dan — božič za komuniste.

UNIČENJE REDOV NA SLOVAŠKEM

Noč na 13. april je bila noč nasilja za samostane na Slovaškem. Policija je obkolila jezuitske, frančiškanske, salezijanske hiše in hiše redemptoristov. Hrabri policaji so si s puškinimi kopiti in bajoneti izsilili vdor v postojanke. Iz mnogih samostanov je bilo slišati vpitje mučenih menihov. Potem so jih kot živino odpeljali proti Rusiji ali pa v "koncentracijske samostane". Koliko je bilo teh žrtev, se da sklepati iz teh nekaj podatkov: Kongregacija božje Besede je imela v zavodu v Nitri 15 duhovnikov, 40 študentov teologije in filozofije, 50 novincev, 30 bratov in 150 nižjih seminaristov. Vse te so 5. maja na kamionih z vojaškim spremstvom odvekli v Sovjetijo. Salezijanskega inšpektorata ni več. Z inšpektoriem vred so zaprli 260 salezijancev. Vse njihove hiše so zaplenili. Kakor običajno so s policaji izginili tudi kelihi, obleke in druge dragocenosti. Možje oblasti so svojo moč pokazali v božjih hramih. Nekateri trezni, drugi pijani so počenjali po svetih krajih bogoskrunstva kot povesod, kadar božji sovražniki pridejo v cerkev. Naslednje dni je bilo videti ganljive prizore. Prebivalci so se zbirali, da popravijo škodo in da zadoščujejo za bogoskrunstva. Osem dni kasneje so doživeli podobno usodo kapucini. — Kongregacija božje Besede je imela v zavodu časno materno del menihov, so prave ječe z mučilnimi napravami.

V vzhodni Slovaški močno pritiskajo na ka-

toličane bizantijskega obreda. Njihove duhovnike — kolikor jih je še — zapirajo, pošiljajo pa jim pravoslavne. — Komunistična partija je dvignila gonjo proti duhovnikom in redovnikom. Med sredstvi se poslužujejo n. pr. fotografij oltarjev, v katerih so bistro umno skrite zaloge orožja, ali pa fotografije vlačug, ki krožijo okoli duhovskega stanovanja itd.

BOJ KLERIKALNI REAKCIJI NA MADŽARSKEM

Na Madžarskem imajo učenega ministra za ljudsko prosveto. Piše se za ožeta Revala. Ta Jože Reval je 6. junija možko povedal: "Odločeni smo, da likvidiramo peto kolono imperialistov, to je klerikalno reakcijo v državi." Učeni minister za ljudsko prosveto Jože Reval predlaga v ta namen: 1. Vatikan mora pristati na to, da madžarska vlada odobri imenovanja katoliških škofov; 2. razne katoliške organizacije kot Katoliška akcija, Družba otrok presvetega Srca, Rožnovenska bratovščina, pogrebna društva, itd. morejo priti pod državno nadzorstvo; 3. skrečiti je število redov; 4. konča naj se s katekizmom po šolah; minister za ljudsko prosveto bi ga nekako pustil le še na ljudskih šolah, a seveda le fakultativno.

RUMUNIJA BREZ CERKVENEGA POGLAVARJA

V Rumuniji so zaprli zadnjega cerkvenega dostojanstvenika. To je mons. Boga, generalni vikar Albe Julie. Ta škofija in škofija fija v Jassuju sta bili edini katoliški škofiji v Jassuju, je umrl pred nekaj dnevi.

VERSKO GIBANJE NA RUSKEM

Take vesti prihajajo iz vseh koncev rdečega cesarstva teme. A vse satansko prizadevanje je zaman. "Collegamento", mesečnik italijanske Katoliške akcije, javlja, da je bilo v prvih mesecih tega leta likvidiranih kakih 1000 ljudi zaradi verskega prepričanja. V zapadni Rusiji se širi tajno krščansko gibanje — katoličanov in pravoslavcev — ki šteje baje že več milijonov pristažev. Ponavlja se torej zgodovina prvih stoletij Cerkve. Tudi poganški Rim je z vsemi izumi in močmi poskušal uničiti delo sv. Duha. Verniki so padli pod zversko silo mučilcev in s tem moralno zmagovali — Cerkve je zrasla, temelji poganstva so bili spodkopani. Prav tam, kjer naj bi Kristusov križ za vedno padel, se je zmagovalno dvignil. Ne moremo soditi, koliko v globine sega versko gibanje v Rusiji, gotovo pa je, da je tudi tam božja Previdnost določila uro, ko se bo Održenikov križ postavil na mesto srpa in klavira.

NEKAJ Z ANGLEŠKEGA

V delavskem kraju Heaton Norris, ki spada v industrijsko področje Manchestra, je neka deklica kronala Marijin kip s preprostimi poljskimi cveticami — prvič maja leta 1947. Nato spet maja naslednji dve leti. Vsi trije

venci so tako sveži kot prvi dan, niti en rožni list ni odpadel. V cerkvico Naše Gospe sv. rožnega venca, ki v njej stoji kip, romajo tisoči. Dali so napraviti venec iz zlata, a župnik pravi, da ostanejo venci iz rož na svojem mestu, dokler bodo ostali sveži. Cerkvena oblast se o tem pojavu še ni izrekla, pač pa so marsikaj vedeli povedati razni dnevniki. Nekaterim je vse skupaj zvijača, drugi pa vlačijo za lase raznovrstne "znanstvene" razlage. — Med romarji je bilo že več spreobrnjenj. O prestopih v katolicizem poročajo tudi iz drugega konca Anglije. V Leedsu v Yorkshire so se namreč vržili tečajji verouka za nekato-ličane. 14 od teh jih je že prestopilo v katol. Cerkve, 13 drugih si želi še temeljitejšega pouka, preden se odločijo. — V kraju Poole v Dorsetshire so posvetili prvo cerkev na Angleškem fatimski Mariji v čast.

KATOLIŠKA FILMSKA DRUŽBA

V Madridu se je pod pokroviteljstvom škofa Alcalá in mons. Eljo Garaya ustanovila kinematografska družba "ASPA", ki ima namen izdelovati samo katoliške filme. Prvo njeno delo je film "Balarrasa". Obravnava misijonski poklic, dejanje pa se vrši povečini na Alaski.

9. MEDNARODNI MISIJONSKI KONGRES

Dunaj se pripravlja, da bo po 26 letih nudil gostoljubje mednarodnemu misijonskemu zborovanju. Bo to 9. kongres. Glavno vprašanje: svetovna kriza in misijoni. Druge snovi: Cerkve in začetek nove dobe, pogani v vojni, socialni problemi v misijonskih deželah, domača duhovščina, karitativnost in medicina v misijonskem delu, misijoni in sloga med narodi.

NOVI SVETNIKI

Tretja kanonizacija svetega leta se je vršila 18. maja. Za svetniki sta bili proglašeni Jerneja Capitanic in Vincencija Gerosa. Obe sta se posvetili skrbi za dekleta brez varstva, sirotam in bolnikom. Ustanovili sta kongregacijo Sestra ljubezni v Loveru, ki šteje danes 650 zavodov z 8.500 redovnicami po vsem svetu.

SV. MARIJA GORETTI

Kanonizacija Marije Goretti je bila izreden dogodek v zgodovini Cerkve in za naš razbičani čas. Španska revija "Ecclesia" ugotavlja: "Česar v dolgi vrsti stoletij niso dosegle kraljice, modri učenjaki, misijonarji, mučniki, je dosegla preprosta deklica, ki ni imela več učenosti kot katekizem, ki se ga je naučila v župnišču: da so se razbile stroge rimske tradicije in da se je njena kanonizacija vršila v soboto ob sedmih zvečer na prostem v neizmernem odprtem templju trga sv. Petra." Še nikdar niso proglasili svetnika pred toliko množico in še nobena mati ni imela te sreče, da bi bila pri tem navzoča, kot je bila 85 letna Asunta Goretti. Vse, kar se je vršilo na trgu sv. Petra, je gledala skozi okno

v papeževi palači. Poleg nje sta sedeli dve hčeri, sinova pa sta v slavnostnem sprevedu nosila velikansko bandero s sliko njune sestre.

Obred je potekal po običaju. Ko se je dnevni svetloba umaknila mraku, je v krasnem sijaju zablestela slika nove svetnice. Vsi zvonovi po Rimu so se oglasili in zadoneli preko radija po vsem svetu. Sveti oče to pot ni govoril v latinščini, temveč v materinem jeziku svetnice slavil ljubeznivo in malo mučenico čistosti. Sam je povdaril, da se po ljubezni polni določbi Previdnosti ta obred vrši s slovesnostjo brez primere. Spraševal je prisotne, zakaj so prišli v taki množini in zakaj se jim je Marija tako priljubila. To je znamenje, je odgovoril, da danes v tem svetu, ki navidez gine v neurejeni uživanjaželjnosti, ni le peščica izvoljenih, ki išče čistega zraka, ampak cele množice, neštivilne množice, ki jih nadnaravni vonj krščanske čistosti privlači in opaja, da se mu ne morejo upirati." Poleg čistosti so polnile Marijo Goretti druge kreposti: popolno gospodstvo duhovnosti nad stvarjo; nežna in poslušna ljubezen do staršev; neprestano žrtvovanje v težkih vsakodnevnih opravilih: evangeljsko prenašanje revščine z zaupanjem v Previdnost; izpovedovanje vere z globokim prepričanjem in željo, da jo vedno bolj razume, vere, ki ji je bila verski zaklad in ki jo je hranila

z molitvijo. Njeno srce je stalno goreče hrepelo po Jezusu v Hostiji in končno je Marija vse to kronala z ljubeznijo, z junaškim odpuščanjem morilec.

Ob sijaju mučeništva pa navadno naletimo na senco kake hudobije. Ob Marijinem mučeništvu so se ljudje spričo te sence zgražali in pohujševali. A od tedaj "se nenravnost zarotniško poslužuje knjig in podob, gledališča in radia, mode, zabavišč in društev, hoteč spodkopavati v družbi in v družinah avtoriteto tistih, ki so naravni čuvarji čistosti. Žrtev te zarote so že otroci. Mladina, ljubljeni dečki in deklice, punčica v Jezusovih in naših očeh: recite: Ali ste trdno odločeni, da se uprete vsemu, kar bi grozilo vaši čistosti? Očetje in matere, ali boste spolnili slovesno obljubo čuvati nad sinovi in hčerami? In vi vsi, ki me poslušate, kvišku srca, kajti nad izdajalskimi mlakužami sveta se dviga nebo neizmerne lepote. To nebo je privlačilo malo Marijo, vanj se je hotela povzpeti po edini poti, ki vanj vodi: po poti vere, po poti strahu božjega, po ljubezni do Kristusa, po izpolnjevanju njegovih zapovedi do junaštva." Za zaključek je sv. oče sebe in svet priporočil svetnici in ji predvsem zaupal v varstvo vse otroke sv. Cerkve.

IZ ZASUŽNJENE DOMOVINE

Obnovljena cerkev v Strugah na Dolenjskem

Birno so imeli v Strugah na Dolenjskem. Za to priilko so popravili in olepšali cerkev, ki je bila požgana l. 1945. Na dan škofovega prihoda se je zbrala fara v velikem številu k sprejemu in naslednji dan so cerkev napolnili in skoro vsi pristopili k zakramentom. Škof s tajnikom je spovedoval 4 ure. Na dan sv. birme se je zbralo 11 duhovnikov. Cerkev se iz zelenja skoro ni videla, tako pravijo pisma, pa jo je tudi čistilo in krasilo 100 deklet. To je bilo vesetje pomožnega škofa msgr. Vovka, ki nosi težko skrb vodstva škofije. — Poroke so v večini tudi še cerkvene, je pa tudi že več samo civilnih in tudi nekateri starši otrok ne dajo več krstiti.

Veliko pomankanje duhovnikov vlada doma, saj jih je zaprtih še vedno okrog 60. Nove maše letos ne bo nobene. Stari duhovniki umirajo, lani jih je v Ljubljanski škofiji umrlo 10, naraščaja pa ni. V nekaj letih bodo kar brez duhovnikov.

Kresovi so goreli v velikem številu na velikonočno soboto zvečer, tako da je nebo kar žarelo. Bili so kresovi, zakurjeni v različnih oblikah, mnogi v lepi obliki križa. Ljudje so položili v to svoje upanje in izrazili s tem svojo vero v življenje.

Petdesetletnik

Ljubljanski pomožni škof msgr. Anton Vovk — petdesetletnik. Kar čudno se sliši. Šele petdeset let je spolnil, pa že toliko let opravlja tako vidne službe v škofiji. Rodil se je kot sorodnik slovenskega pesnika dr. Fr. Prežerna 19. maja 1900 na Vrbi v župniji Breznica na Gorenjskem. Ljudsko šolo in gimnazijo je obiskoval v Kranju, nato stopil v ljubljansko bogoslovje ter bil 1. 1923 na sv. Petra in Pavla posvečen v duhovnika. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v belokranjski Metliki, kjer je lepo deloval kot spovednik, pridigar in voditelj Marijinih družb za mladino. Ni bil dolgo tam, pa so ga prestavili za kaplana v Trzin, kot sodelavca msgr. Matija Škerbca, takratnega trziškega župnika. Ko je ta 1. 1928 odšel za župnika v Kranj, je škof dr. Jeglič podelil trziško župnijo osemindvajsetletnemu kaplanu Vovku. Z vso mladostno gorečnostjo se je lotil dela in bil res župnik-dušni pastir. Takoj je pokazal poleg duhovniške gorečnosti velike upravne zmožnosti in resnični gosodarski talent, kar je znal povezati z umetniškim čutom, vse skupaj pa posvetiti lepoti cerkve in dobrobiti cerkvenih ustanov. Solidno zgrajeno versko življenje župnije je še izboljšal in utrjeval, lepo poskrbel zlasti za sakramentalno življenje župljanov, redno obiskoval bolnike in uredil župnijsko dobrodelnost. — Štiridesetletnega je škof dr. Rožman imenoval za kanonika "ad baculum". Kar je prej delal v mejah župnije, je nadaljeval v osrednjih ustanovah pri škofiji. Že takoj v začetku je prevzel nedeljske pridige v stolnici in spovednico, delal v duhovniških organizacijah in bil zlasti gosodarski svetovalec v težkih cerkveno-imovinskih vprašanjih. Eno najlepših njegovih del od takrat pa se je začelo, ko je z zlomom Jugoslavije 1. 1941 nemški okupator pregnal skoro vse duhovnike iz severnega dela škofije, ti so se kasneje preko Hrvaške in Srbije vrnili v Ljubljano, njim pa pridružili duhovniki begunci z ozemlja, zavzetega po Italijanih. Takrat je msgr. Vovk pokazal svoje dobro srce in gosodarsko sposobnost. Nobena pot ni bila pretežka, nobeno vprašanje presitno, da bi ga on ne prevzel. Tega dela mu duhovniki begunci ne bodo mogli nikdar razabiti, kakor se mu nikdar ne morejo zadosti zahvaliti.

Ko je proš g. Ign. Nadrah zaradi starosti pustil mesto rektorja ljubljanskega semenišča, je bil na njegovo mesto 1. 1944 imenovan

Vovk, ki je tako blizu mogel porabiti svoje izkušnje iz dušnega pastirstva pri vzgoji mladih duhovnikov. Eno polje več, prav tako pa tudi ena skrb več in kmalu tudi velika bolečina. V 1. 1945 je v nadomestovanju odsotnega škofa dr. Rožmana nasledil kot generalni vikar ljubljanske škofije prošta Nadraha in stolnega dekana Kimoveca. L. 1946 je bil imenovan za naslovnega škofa v Sardiki. In od takrat neprekinjeno nosi skrb vodstva škofije na svojih ramah v teh izrednih in težkih razmerah. Ostal je to, kar je bil vse življenje: dušni pastir, ki vidi in pomaga, kjer je sploh mogoče. Težko je popisati življenje človeka, ki živi daleč in v povsem drugih razmerah. Voditi škofijo, ki je napol prazna duhovnikov, ko ne delujejo več ustanove, ki so desetletja nosile delavnost katoličanov, ko moderno življenje in zlasti sila organiziranega brezboštva trga od Cerkve zlasti mladino in otroke, to je delo, ki ga bo znala oceniti šele zgodovina. Ljubljanska škofija mora prositi Boga, naj ji ohrani v zdravju in delu škofanamestnika, če že mora ostati toliko let ločena od svojega pastirja. Ko gen. vikarju in pomožnemu škofu msgr. Vovku častitamo za njegov življenjski jubilej, se mu za vse delo lepo zahvalimo in zanj molimo. — Spodaj objavljamo grb škofa Vovka.

Vsebinsko grba razlagajo nekako takole: Napisa v latinščini, ki pomeni škofsko geslo, se v slovenščini glasi: **V Gospoda zaupam.** — **Sredina grba:** Predstavlja podružnico cerkev sv. Marka na Vrbi, župnija Breznica. Pod zvonom te cerkvice je bil škof Vovk rojen, prav v isti hiši, kakor njegov sorodnik pesnik France Prešeren, ki je v enem izmed svojih sonetov lepo omenil patrona Vrbe: sv. Marka. — **Vitki zvonik in visoko drevo** kažeta v nebo. — **Zgoraj na desni:** Nad valovi ribiška mreža z ribo, kar ima dvojni pomen. Namreč: Rojstna hiša škofa Vovka se imenuje "Pri Ribiču"; Gospod pa ga je poklical v svoj vinograd kot višjega pastirja, kakor nekoč apostola: "Odslej boš ljudi lovil" (Lk 5, 10). — **Zgoraj na levi:** Brezmadežno Srce Marijino, prebodeno z mečem bolečin. Označuje posebno pobožnost škofa do Brezmadežnega Srca Marijinega.

Objavljamo slike cerkva v Buenos Airesu in okolici, v katerih se vrši redna ali vsaj izredna slovenska služba božja. Karel g. Hladnika v Lanusu smo že zadnjič objavili. Gornja slika kaže cerkev v San Martinu

Umrl je msgr. dr. Ivan Knific, ravnatelj škofijske gimnazije sv. Stanislava. Dijakom je poznan kot izvrsten matematik, splošno vsem Slovincem pa zlasti kot vnet potnik po svetu. Morda do dni begunstva zlepa ni bilo Slovence, ki bi videl toliko sveta, kakor ga je videl umrli gospod ravnatelj. Večino svojega dela v življenju je posvetil šoli, rad pa je ob nedeljah in prostih mesecih v počitnicah pomagal tudi v dušnem pastirstvu. Vojne razmere, zlasti selitev gimnazije iz Št. Vida v Ljubljano in pa žalosten konec gimnazije v teh letih, so strle sicer zdravega moža. Naj mu bo Bog plačnik za vse, kar je dobrega naredil!

Smrt g. Antona Lovšina, očeta župnika Vinka Lovšina. Na praznik presv. Trojice 4. junija je umrl v 81. letu starosti, na pol hrom, na svojem domu v Jurjevici pri Ribnici na Dolenjskem. Pred časom mu je umrla žena, katere smrti ni mogel preboleti. Bil je brihtna ribniška glava in silno delaven. Zelo zgodaj po poroki je moral v Ameriko, da reši domačijo. Po vrnitvi pa je doma v letnem času urejal posestvo, pozimi pa navadno potoval na Tirolsko, da si kaj prisluži. Veliko je naredil za dom, pa tudi za ves domač kraj, bil je cerkveni ključar in velik prijatelj domačih duhovnikov; Bog mu je to plačal tako, da mu je v lastno družino dal duhovnika. Sedaj pa se je spočil in Bog naj mu plača v večnosti vse dobro, g. župniku Vinku pa naše sožalje.

Patriarh Gavril v Beogradu je umrl. Bil je poglavar srpske pravoslavne cerkve do dneva, ko mu je srčna kap končala življenje. L. 1941 so ga po vdoru v Jugoslavijo Nemci od-

vedli v koncentracijsko taborišče, odkoder je bil kasneje rešen ter je odšel v Rim, kjer je bil gost papeža Pija XII., ki mu je dal na razpolago vilo. L. 1946 ga je povabil Stalin v Moskvo, kakor so si komunisti uslužnjili pravoslavno cerkev v Rusiji in Romuniji, so isto želeli tudi s srbsko, pa se ni dal Gavrilu pogovoriti. Ko se je vrnil v Beograd, je živel takorekoč kot ujetnik. Letošnje leto je v januarju izdal pastirsko pismo, kjer opisuje komunizem v pravi luči. Za Veliko noč je pisal duhovščini, ki se je udejstvovala komunizmu, pismo, v katerem sicer svetuje sodelovanje z režimom, obsoja pa komunistično organizacijo srbske duhovščine "Zveza srbskih duhovnikov". Pri volitvah novega patriarha ima po še predvojni ustavi veliko besedo kralj; kaj bodo sedanji oblastniki naredili, je vsekakor zanimivo.

Umrl je trpin. V nedeljo 25. junija 1950 je v Selcih nad Škofje Loko umrl duhovnik **Valentin Benedik**. Malokdo ga je v življenju poznal. Toda kljub temu zasluži, da se ga ob smrti posebej spomnimo. Bil je velik trpin. Tri mesece po novi maši je hudo zbolel. Njegova bolezen je bila neozdravljiva. Strašno je trpel na sklepnem revmatizmu in osrednji živec mu je odpovedal. Trpel je neprestano nad pet in dvajset let. Lani je obhajal srebrno mašo. Poznal sem ga izza semenjskih let; pozneje sva bivala petnajst let pod isto streho. Zato morem pričati, da je trpljenje prenašal možko. Nikdar ni tožil. Vdan v voljo božjo je vztrajal na najtežji postojanki trpljenja, kamor ga je postavila neumljiva božja Previdnost. Nad pet in dvajset let nas je učil mrli ob živem telesu z lastnim zgledom, kako se prenaša trpljenje. Naj mu Bog obilno poplača.

Dr. Alojzij Odar

V nedeljo 23. maja sta praznovala **zlato poroko** šolski ravnatelj in pisatelj g. **Julij Slapčak** ter žena g. **Jerica**. Odgojila sta 4 sinove in 6 hčera, od katerih sta duhovnika gg. **Julij** v Clevelandu v Sev. Ameriki, **Božidar** pa je služboval v Ljubljani. Imata tudi eno hčerko usmiljenko, menda sedaj v Voloskem v Dalmaciji.

Postopanje s Cerkvijo pokaže naslednji primer: V Strugah so zaprli prejšnjega župnika g. Janka Oražmah in je za njim prevzel dužno pastirstvo stari gospod **Franc Kralj**, ki je bil prej že dolgo v pokoju. Ta ima hude boje z oblastniki, čeprav je že ves gluhi in nadložen, da celo težko spoveduje. Štirikrat so ga zaprli. Neko dekle je nameravalo zbežati čez mejo, prej pa je želela dati za sv. mašo in je zato prišla k g. Kralju. Ta za mašo ni vzel in je ni vprašal, kam bo šla. Na poti so jo ujeli, pa je povedala, da je bila pri gospodu za mašo. Stražniki so šli k njemu in ga obdolžili sokrivde pri begu dekleta. On jim je pa odgovoril: "Kar ubijte me, da boste siti," pa mu odvrnejo: "Mi ne ubijamo. On jim pa reče: "Že 70 duhovnikov ste ubili." Radi tega je zgubil vse državljsanske pravice, ne sme v šolo in še v cerkvi sme učiti samo stare ljudi. Živi kot berač od darov, ki jih dobi.

V cerkvi sv. **Jozefa** v Ljubljani so stranske oltarje razbili in uničili tudi slike, glavni

oltar so pa zazidali, ker ima umetniško vrednost.

Pogreb na meji. Po svoje nam pokaže razmere v sedanji Jugoslaviji pogreb, ki je bil 17. aprila na mirnem pokopališču, preko katerega gre jugoslovansko-italijanska meja. Umrli je g. Anton Devetak iz Mirna pri Gorici. Grob so izkopali kake 4 metre od železne zaves. Pogreb, ki sta ga vodila župnik g. Pahor in lazarist g. Mlakar, je spremljala skupina jugoslovanskih vojakov, ki so imeli pa nalogo, da preprečijo vsak stik sorodnikov s svojci z italijanske strani. Nekaj časa niso Jugoslovani pustili ljudi niti na pokopališču, ko so pa videli, da jih Italijani pustijo, so storili oni isto, a pod strogim nadzorstvom, da ne bi kdo spregovoril z njimi kake besede. Ko se je pokojnikova sestra sklonila k meji, da bi par besedi spregovorila s svojo nečakinjo, hčerko pokojnikovo, so jo straže potegnile proč od meje. Prav tako ni mogla s hčerko s. Marijo Doloroso spregovoriti besede njena lastna mati, ki je bila od nje oddeljena le 6 metrov. Pri pogrebu so nosili veliko rdečo zastavo, preko katere so obesili malo krpo kot žalni trak.

Sardenkovo "Mat'r Dolorosa" so predstavili na odru Marijine družbenice v Gorici.

Prvo sv. obhajilo v Gerici. V nedeljo dne 21. maja je bilo v cerkvi sv. Ignacija prvo sv. obhajilo slovenskih otrok. Cerkev je bila nabito polna, ko so vstopili otroci v spremstvu svojih učiteljev in učiteljic. Med sv. mašo, pri kateri so deloma prepevali prvoobhajanci, deloma cerkveni zbor, jim je govoril katehet g. Mazora, nato pa je pristopilo 60 otrok prvikrat k sv. obhajilu. Drugi duhovniki so pa vernike obhajali kar po cerkvi. — Dobri ljudje so malčkom po sv. maši pripravili zajutrek, opoldne pa so imeli lepo spominsko prireditev v Marijinem domu, le škoda, da je prostor tako majhen in ni mogel sprejeti vseh tistih, ki bi se radi prireditve udeležili.

Zaklad goriške stolnice bodo uredili ob dve-stoletnici ustanovitve nadškofije. Večina tega zaklada je cerkev dobila od oglejske bazilike, ki je bil ukinjen oglejski patriarhat. Za nas Slovence je goriška nadškofija važna, ker je bila dolgo vrsto let do konca prve svetovne vojne nadškofijsko središče večine slovenskih škofij. Zadnji slovenski metropolit je bil dr. Franc Borja Sedei.

Skupina slovenskih tretjerednikov je iz Gorice odšla pod vodstvom p. Fidelisa, p. Alfonza na svetoletno romanje v Rim. Vmes so obiskali tudi Asisi, Padovo in Loreto.

Procesijo sv. Rešnjega Telesa so imeli posebno veličastno rojaki v Trstu in Gorici: pravijo, da že več let ni bilo tako lepe procesije, v Gorici jo je zaključil nadškof msgr. Margotič v govoru in blagoslovom.

Smrt v Ajdovščini je pobrala tamkajšnjega dolgoletnega cerkvenika g. Srečka Poljaka. V mladih letih je bil v službi v kapucinskem samostanu pri Sv. Križu in bil vse življenje znan kot dober katoličan. Ženi, ki jo zapuščala doma, hčerki Mariji in sinu Antonu,

Salezijanska cerkev na Belgrano, kjer je glavna slovenska služba božja

ki sta tukaj v Argentini, naše sožalje, očetu pa večni pokoj!

Župnik špacapan in vikar Tuna sta po uspešnih operacijah spet zdrava. Prvi je odšel na okrevanje na svoj dom v Podgori, drugi pa zdrav na faro.

Jubilej slovenskega usmiljenega brata. V hiši v Brescia je praznoval redovno 50 letnico Vilibald Belec, doma iz št. Vida nad Ljubljano. Glavo so mu okrasili z lepim vencem z željo, da bi v večnosti dobil še lepšo krono. Hkrati s njim sta zlati jubilej obhajala še dva druga slovenska brata Gotfrid in Gotthard. V zavodu je pa osem Slovencev in sicer dva duhovnika, pet bratov in en civilist.

Bogoslovno semenišče v Trstu je toliko delano, da bodo z novim šolskim letom bogoslovci svoj študij že začeli doma, ko morajo biti sedaj raztreseni po različnih drugih semeniščih. V nedeljo 21. maja je škof msr. Santin blagoslovil temeljni kamen za semeniško cerkev Brezmadežne.

Marijino zmagovalje v Trstu. Skoro ni bilo verjeti, da je kaj takega mogoče tudi v Trstu. Kakor o drugih mestih Evrope, posebno po Italiji, prirejajo tudi v Trstu romanje Marije, morske zvezde. Njena pot od sv. Jakoba do Skednja, pravijo, je bila pravo zmagovalje. Marijin obisk v ladjedelnicah sv. Marka in drugih tovarnah bo ostal v neizbrisnem spominu vsem. Delavci so Marijo povsod slovesno in dostojno sprejeli in je bilo videti med njimi resnično zadovoljstvo in pobožnost. Duhovnik-misijonar, ki je sliko spremljal, je dal ravnatelju tovarne v spomin Marijino podobo. Splošno mnenje je, da s tem češčenjem Matere božje resnično raste, no njem pa se utrjuje tudi vera v človeških srcih.

Cerkev v Floridi, še ne dodelana

Prelat Valentin Podgorc — bisceromagnik. Vsa Koroška pozna prelata Podgorca, ki je letos 10. maja pri Gospej sveti praznoval svojo biserno mašo. Dolga leta je vodilno sodeloval v slovenskem javnem življenju. — Rojen je bil 14. februarja 1866 in prihaja v 84. leto. Doma je od Sv. Ruperta pri Velikovcu. Po starših je podedoval močno zdravje, pri njih je užil tudi trdno slovensko vzgojo. Je zelo nardarjen duhovnik, tako da po zmožnostih pruje pred drugimi. Odlikuje pa ga tudi neizmerna pridnost in velika vestnost. Znan je kot govornik in pevec. Že iz dijaških let se je udeleževal v narodnostnih bojih za Slovence, kar je posebno nadaljeval kasneje kot duhovnik in je bil mnogo let voditelj koroških Slovencev. Začel je s tem delom v celovškem Marijanišču pri dijakih in tako vzgojil veliko koroških slovenskih inteligentov. Kasneje je postal profesor verouka na uršulinskem učiteljsišču, kjer je imel lepe uspehe, tako da se ga učenke še danes s hvaležnostjo spominjajo. Leta in leta je bil slovenski pridigar pri sv. Duhu, kjer je imel veliko poslušalcev, zlasti ker je bil zelo jassen in izviren. Rad je šel tudi po slovenskih farah na različne cerkvene slovesnosti. Znan je tudi kot pisatelj v slovenskem in nemškem jeziku. Bil je dolga leta predsednik Mohorjeve družbe in zelo odločno nastopil sedaj po vojni, ko so Družbi grozili s prenosom v Jugoslavijo. Bil je lastnik slovenskega verskega lista "Nedelja". Pridno je sodeloval pri organizaciji zadružništva. — Po drugi svetovni vojni je ves čas ostal pravih misli in z odprtimi rokami sprejel begunce, ki so na Koroškem izkali zavetja. Zdrav je še pel svojo biserno mašo, pri kateri je sam pridigal o hvaležnosti do Boga.

Naj ga Bog ohranja še naprej v zdravju slovenskemu koroškemu ljudstvu; mi mu k jubileju častitamo.

Zlato mašo imajo letošnje leto sledeči duhovniki ljubljanske škofije: **1. Bešter Janez**, ki je bil dolga leta dekan v Postojni, nato kot begunec zivel nekaj časa v Zagrebu, dokler ni prišel na župnijo Dob pri Domžalah, odkoder so ga pregnali Nemci; sedaj pa živi v Rimu.

2. Gnidovec Karel, brat škofa dr. Franceta Gnidovca, že vrsto let dekan v Žužemberku, kjer je zlasti med vojno veliko pretrpel.

3. Kralj Franc, ki je več let kot vpokojeni duhovnik opravljal dužno pastirstvo v Litiji pred ustanovitvijo samostojne župnije, sedaj upravlja župnijo Struge pri Dobropolju.

4. Evgen Legat, katerega pozna vsak Ljubljančan kot upravitelja mestnega pokopališča, sedaj pa živi pri mestni župniji sv. Petra v Ljubljani.

5. Šaver dr. Jože, mornariški nadkurat v pokoju, ki je posebno pod nemško okupacijo vestno oskrboval v dužnopastirskem oziru župnijo St. Vid nad Ljubljano z okolico; tam sedaj živi.

6. Erjavec Ivan, bivši župnik iz Želimelj, je šel v pokoj na Breg pri Kranju, odkoder so ga pregnali Nemci, po sedanji vojni pa je ostal kot namestnik župnika izanske fare.

7. Mrkun Anžon, poznan Slovecem kot delavec za treznost, Cirilmetodijsko gibanje in misijone. Prvi je obiskal slovenske naseljence v Argentini. Bil je nazadnje župnik v Dobropoljah. Danes živi kot begunec v Barbetonu v USA, kjer se živahno udeležuje tudi s pisano besedo.

8. Razboršek Jakob, župnik iz Tunjice, odkoder je odšel ko vpokojenec v Lahoviče pri Cerkljah. Ko so ga pregnali Nemci, je prišel za upravitelja v Želimlje.

Vsem gospodom jubilatam zlatomašnikom častitamo in z njimi hkrati zahvalimo Boga, kar je dobrega naklonil njim in po njih vsemu slovenskemu ljudstvu.

Srebrno mašo to leto slavijo:

1. Bartol Mirko, ki je bil zadnja leta subsidarij v St. Vidu z namenom, da ustanovi župnijo v Zgor. Šiški. Sedaj je v domovini zaprt.

2. Franc Fister, do vojske župni upravitelj na Osilnici, je ostal v domovini. Upravlja župnijo Srednja vas v Bohinju.

3. Plečnik Ivan, župnik, Nemci so ga pregnali v Srbijo, odkoder je prišel ves strp po koncu vojne.

4. Štrus Ivan, župnik v Adlešičih v Beli Krajini, kjer po vesteh še sedaj živi.

5. Cunder Viljem, ki je bil do te vojne župni upravitelj v Sorici, potem pregnan po Nemcih, po vojni se je vrnil v župnijo Boh. Bistrice.

6. Glinšek Franc je bil profesor francosčine v škofijski gimnaziji, sedaj je bil prefekt v malem semenišču v Ljubljani.

7. Godina Jožef, poznan po svojem delu zlasti v kamniški dekaniji iz Grobeli, kjer je vodil Misijonsko tiskarno, urejal "Kat. Mi-

sijone" ter sicer v katoliškem gibanju kamniškega okraja veliko pomenil. Nekaj let pred vojno je bil kaplan na Jesenicah, odkoder so ga pregnali Nemci. Sedaj živi v Clevelandu, kjer vodi slovensko pisarno. V begunstvu je bil priden soodelavec pri osrednjih organizacijah za Slovence zunaj meja.

8. Jeraša Franc, ki je bil do vojne župnik na Krki pri Muljavi, odkoder je odšel v begunstvo, katerega je delno preživel v Italiji v taborišču in na župniji, sedaj je v Severni Ameriki. Mnogo je trpel zlasti po vdoru komunistov po razpadu Italije 1943.

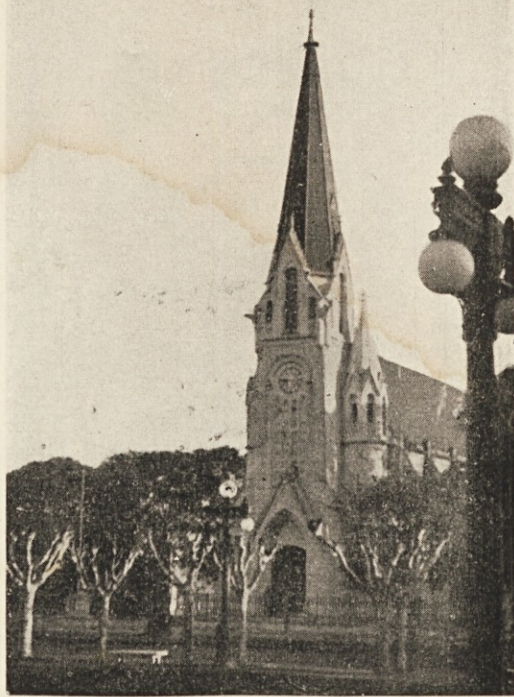
9. Kristanc Leon, župnik iz Kresnic, je kot begunec živel kot pomočnik svetniku Krampeštarju pri sv. Gregoriju, se na begu pred komunisti ponesrečil, da še sedaj nosi posledice. Živi v USA.

10. Lamovšek Matija, ki je bil do begunstva kaplan v Devici Mariji v Polju, eni najtežjih fara v ljubljanski okolici, je kasneje vsa leta vodil kot taboriščni župnik dušno pastirstvo v št. Vidu in Spittalu; živi sedaj v Argentini, v Quilmesu.

11. Šlapčak Julij, o katerem smo pisali zadnjič.

12. Studen Franc, ki je bil do bega ga kaplan na Vrhniki, živel je po taboriščih v Italiji, kjer živi v enem od samostanov bratov krščanske šole.

Tudi tem srebrnomašnikom častitamo in želimo še dolgo življenje ter mnogo blagoslova pri dušnopastirskem delu.

Cerkev v Ramos Mejia, ki je druga najvažnejša slovenska duhovna postojanka v Velikem Buenos Airesu

MED ROJAKI V SVOBODI

ARGENTINA

Praznovanje zapovedanih praznikov je vedno težko vprašanje za slovenske delavce po argentinskih tovarnah, ki cerkvenih praznikov večinoma ne praznujejo. Slovenci so zlasti radnje praznike Vnebohoda, Sv. Rešnjega Telesa in sv. Petra in Pavla lepo praznovali. So odšli nekateri na delo zaradi važnih razlogov, tako da jih je opravičiti, drugod so pa tako zgledno ostali doma, da so mnogi Argentinci, ki so to videli, rekli: tako bi morali narediti tudi mi. Praznovanje praznikov je veliko zdravilo proti življenjskemu materializmu, pred katerim tudi Slovenci nismo zavarovani. Če bodo vsi Slovenci, kar jih dela skupaj, no istih podjetjih dajali drug drugemu oporo, bodo rešili praznike sebi in dali lep zgled drugim.

Tri nenadne smrti smo imeli v zadnjem času. Dne 11. junija je v Mar del Plata umrl radiotehnik Tone Kavelar, doma učitelj, ki je bil uslužben na radiooddajni postaji "Luz Mar del Plata". Njegov prijatelj piše o smrti: "V nedeljo ob 18.30, ko je ob zamenjavi službojočega hotel opozoriti namestnika na napako velikih izhodnih žarnic, ki delujejo s silo 7000 voltov napetosti, se je nevarno približal

in dolg blisk je preskočil na njegovo telo. Padel je in po dveh urah umrl. V trenutku nesreče sem bil na kontrolnem oddelku iste postaje, ki je v središču mesta pri studio. Obvestil sem takoj rešilno postajo in č. g. Komana, našega duhovnika. Dopoldne sva s Tonetom še bila pri sv. maši ob 11. uri kakor vsako nedeljo in ob 22.30 je že umrl. Pogreb je oskrbela radiopostaja. Pogrebne molitve in mašo je opravil č. g. Koman.

Čez en mesec 13. julija opoldne je pa zadela kap sodnika g. Jožeta Rezlja v tovarni Munro, kamor je hodil na delo; zgodilo se je par metrov od poslopja. Bil je na mestu mrtev. Pokopali so ga naslednji dan popoldne na pokopališču v San Martín. Pogrebne obrede je ob asistenci gg. Oreharja in Knaflja opravil g. Škulj, ki je imel tudi lep nagrobni govor ob veliki udeležbi Slovencev, čeprav je bilo to na delovni dan. Pokojni sodnik je bil rojen v Mirni peči na Dolenjskem. V veliki revščini je študiral in se posvetil po končani gimnaziji pravnim študijem. Ko je dokončal, je služboval kot okrajni sodnik v Metliki in Črnomlju, dokler ni prišel k okrožnemu sodišču v Novo mesto, odkoder ga je pregnala revolucija. V času slovenskega odpora proti komunizmu je bil tudi on vojak, in sicer je služil

Cerkev v Quilmesu

na pravnem oddelku slovenskega domobranskega poveljstva. Bil je vse skozi zaveden katoliški izobraženec, tudi član Slovenskega katoliškega akademskega staležinstva. Dobro je vzgojil svojo družino. Naj mu poplača Bog na drugem svetu vse dobro, njegovi družini pa naše sožalje.

Smrt dourega družinskega očeta. Ne samo številno družino Bohine, ampak vse lujanske Slovence je težko prizadela nenadna smrt 'Bohinčevega očeta' Alojzija iz uregač pri Podnatu, ko je bil vendar še poln življenja, saj je vsak dan hodil, bolje rečeno, se vozil na delo več kot dve uri daleč — iz Lujana v San

Cerkev v Batawi (Kanada)

Justo. Morda je prav ta, za 65 letnega moža neobičajni vsakodnevni napor kaj pripomogel k hitri, nenadni smrti, ki ga je doletela v petek, dne 21. julija, ko se je vrnil z dela domov. Potožil je, da se slabo počuti, legel in čez kake pol ure izdihnil. Njegova dobra žena in otroci so zajokali in še žalujejo za blagim pokojnikom, vendar jih lahko tolaži zavest, da je bil ranjki krščanski mož, ki se je vse življenje trudil, da bi vzgojil Cerkev božjo in narodu slovenskemu čim več dobrih sinov in hčera. Tu v Argentini so tri dekleta in trije fantje, od katerih starejši dela v tovarni, mlajša dva pa se šolata pri salezijancih. Na pogrebu v soboto dopoldne, ki je bil z mašo, katero je opravil in pogreb vodil č. g. Ciril Demšar CM, se je zbralo vse, kar je slovenskega v Lujanu in okolici, pa tudi nekaj argentinskih prijateljev je prišlo na to zadnjo pot moža, ki so ga brž vzljubili in vedno bolj cenili, čim dalje časa so ga poznali. Na grobu je pokojniku spregovoril v slovo č. g. prof. dr. Fran Jaklič, ki so mu šle besede prav iz srca. Res, lujanski Slovenci so s pokojnikom izgubili prijatelja, s katerim se je dalo tako lepo pokramljati in ki si od njega odhajal poln življenjskega optimizma. — Naj Bog pokojnemu da zasluženost plačilo, njegovim svojem pa nadnaravno tolažbo.

"Ura molitve izseljencev", je knjižica, ki jo je izdalo Slovensko dužnopastirstvo v Buenos Airesu. Namenjena in priljučena je slovenskim naseljencem, ki naj v tej molitvi počaste, za dosto in prosijo Gospoda v sv. Rešnjem Telesu. Vse zadeve svoje v tujini, domačih v Sloveniji, zadeve sv. Cerkve na sploh, predložijo Bogu. Res je knjižica pisana iz duše naseljenca z vsemi njegovimi skrbmi za dušo in telo. Zelo primerna za zasebne ure molitve in skupno čiščenje.

ŠPANJA

Promocija slovenskega doktorja v Madridu.

Kot doktor gospodarskih in političnih ved je promoviral na madridski univerzi g. Koren Franc, rodom iz Žužemberka. Postal je že poznan v španskem svetu po svojih člankih v različnih revijah, posebno pa je postal znan s svojo razpravo o Trstu, kjer dokazuje, da spada Trst k svojemu slovenskemu zaledju. On je med prvimi, ki so v Španiji dosegli doktorski naslov, dočim jih je študije že nekaj dokončalo, tako gđc. Velikonjeva in Strletova ter g. Antolin. Drugih nekateri so tik pred tem, da študije dovršijo. — Sedaj pet pripravljajo svoj počitniški študijski tečaj za Veliki šmaren.

Španijo je zapustila skupina slovenskih lekaristov, sedem po številu. Srečno so dospeli v Argentino, o čemer poročamo na drugem mestu.

BELGIJA

Romanje v Banno smo imeli skupaj Slovenci in Hrvatje v nedejo 21. maja. Ena slovenska skupina je prišla iz Limburga na 3 avtobusih, Hrvatje in Slovenci pa tudi iz Jemeppe. Službo božjo je imel slovenski duhovnik g. Vinko Žakelj, doma iz Sv Jošta nad Vrhniko. To je komaj eno leto stara božja pot. Lansko leto je na praznik Marijinega Brezma-

dežnega Srca lueteški škof v pridigi povedal, da se je Marija prikazala na tem mestu desetkrat 12 letni deklici Mariji. Deco, ter ji na vprašanje, kdo je, odgovorila, da je "Devica ubogih". — Popoldne smo imeli še slovenske pete litanije Matere božje. Pel je slovenski pevski zbor, ki je s svojim nastopom vzbudil veliko pozornost med drugimi narodnostmi.

KANADA

Smrt mlade Slovenke v Burlingtonu. Zjutraj 12. maja je šla še na delo in nikomur ni padlo v glavo, da bi se moglo kaj hudega zgoditi. Zvečer je dobila hude bolečine v želodcu in ob prevozu v bolnišnico jim je podlegla. Zdravniki so ugotovili, da se je razlil žolč v želodcu. Bila je to Ivanka Cedičnik. Pokopana je bila 17. maja na katoliškem pokopališču. Pogreb ji je lepo oskrbel družina Vrenjakova. Posebno se je zanimal tudi domači župnik, ki razume Slovence, čeprav jim je tujec po jeziku in narodnosti.

Spomin padlih žrtev so izrekli tudi v Kanadi, in sicer je v Toronto priredilo akademijo Društvo Najsvetejšega imena ob 8 zvečer 11. junija v poljski dvorani. Sledile so si pevske točke, recitacije in govor. Vse v spomin veliki žrtvi in zgledu naših tisočev, ki so legli v zemljo ter dali zgled zvestobe veri in svojemu rodu.

Resno pojmovanje svojega izseljenskega življenja so pokazali slovenski naseljenci v Alberti. Ob obisku g. Vukšiniča, ki je ostal med njimi 14 dni, so opravili svoje verske dolžnosti, ob koncu so pa z vso dozorelostjo premislili svoje stališče do življenja v novi deželi. Na skupnem zborovanju jim je kadežni g. Vukšinič najprej govoril o prilagoditvi v novih razmerah v verskem, narodnem in gospodarskem oziru. Razumljivo je, da vsak hoče čimprej dobiti soliden gospodarski temelj življenja, a gledati je treba, da se pri tem v verskem in narodnem oziru ne zanemari. Nevarnosti je zadosti. Življenjski materializem sega po najboljših, tudi slovenski naseljenci niso izvzeti. Za obstanek naseljenstva je važna zveza med seboj v posameznih krajih, potem pa povezanost z večjim središčem, kakršen je za kanadske Slovence v Torontu. Zvolili so si poseben odbor, ki bo vse delo vodil in vzdrževal tudi zveze z drugimi slovenskimi skupinami, zlasti s središčem.

Cerkev Naše Gospe Brezmadežnega spočetja obvlada Guelph. Skoraj prav iz vsakega kotička tega mesteca s 27.000 prebivalci morete videti mogočno gotsko svetišče. Glavna cesta se vpenja na grič, kjer stoji cerkev. Lahko bi slišali čudovite zgodbe o tej zgradbi, kako so irski misijonarji tu postavili leseno cerkvico, o poznejši kameni, posvečeni sv. Bartolomeju. — L. 1850 pa so prišli v Guelph avstrijski jezuitje, ki jih je vodil neki sošolec cesarja Maksimilijana. Ta jezuit je hotel na Svetem griču postaviti cerkev — popolni posnetek katedrale v Koelnu. Z velikanskim delom je začel, ker mu je Maksimilijan redno pošiljal dobesedno cele sode denarja. Ko pa so Mehikanci cesarja ubili, je delo obstalo. Gradivo so porabili za skromnejšo cerkev, ki pa je še vendar mogočna in ena najlepših.

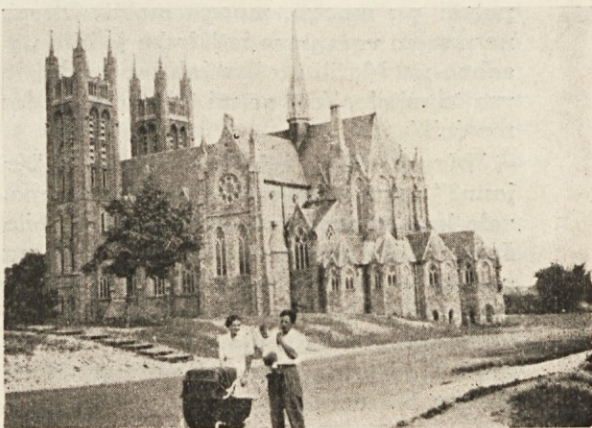
Cerkev v Lanusu

V tej cerkvi se zbiramo tudi Slovenci v Guelphu k službi božji. Kadar pride med nas dr. Kolarič, imamo tu tudi duhovno obnovo. Takrat pridejo sem še Slovenci iz okolice (Acton, Preston, Kitchener). — Za pet slovenskih parov pa pomeni cerkev Naše Gospe začetek nove življenjske poti.

Rožnevenska akcija je zbrala med Slovenci v Toronto 250 podpisov za vsakdanjo molitev rožnega venca. Med temi je 39 družin s 106 člani, ostali so poedinci, ki nimajo družine.

VSEM NAROČNIKOM V KANADI javljamo, da nam bodo napravili veliko uslugo, ako naročnino za leto 1950 (in če je še kaj iz l. 1949...) plačajo našemu zastopniku g. **TURKU FRANCETU, 150 Geoffrey Str. TORONTO.**

Cerkev v Guelphu (Kanada)

PRI TONČKOVIH TEKMUJEJO

Bilo je popoldne na delavnik v začetku avgusta. Pri Tončkovih je bilo tiho kot v grobu. Zunaj pa je sijalo zimsko južno-ameriško sonce. Mama je pletla nogavice in mislila, samo mislila. Nič ni govorila. Otroci so se čudili, zakaj mama tako molči. Zakaj je še žalostna po vrhu? Saj so bili v zadnjem času vsi pridni. Vsi natančno izpolnjujejo vse, kar so obljubili mami za sveto leto.

Tonček si pa misli: "Naj bo, kar hoče. Vprašal bom mamo, na kaj tako misli in zakaj je žalostna." Res se ji tiho približa in jo zaupno vpraša. "Mama, kaj ti je? Na kaj tako misliš? Zakaj si žalostna?"

Mama vzdihne in reče. "Otroci, mislim na domovino. O kako je bilo doma v avgustu lepo! Romali smo na Brezje, na Rakovnik, na Dobrovo, na Šmarčno goro pri Ljubljani, na Žalostno goro pri Preserjah, na Krko in Zaplaz pri Čatežu na Dolenjskem, k Novi štifti in Svetemu Križu na Štajerskem..."

Kaj ste pa delali tam?" seže Metka mami v besedo. "Otrok, peli, Marijo častili, k spovedi smo šli in Jezusa prejeli, potem pa mnogo, mnogo molili. Otroci, ne morem vam povedati, kako je bilo posebno pri Mariji na Brezjah lepo. Zdaj je vse to minilo. Zato se mi tako toži po domovini!"

"Mama, ali je bilo še lepše ko v Lujanu?" vpraša Janko. "V Lujanu je lepo, zelo lepo, a pri Mariji na Brezjah je bilo še lepše. Pa tudi na Rakovniku je bilo na vse moč lepo, posebno tedaj, ko so škof v procesiji tja nesli križ, bogoslovci pa sliko Marije z Brezij, ki je bila tedaj v Ljubljani. Pred to sliko smo se posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu..."

"Mama, zakaj so pa škof nosili križ? Ali ni bilo nobenega drugega strica, da bi ga nesel?" vpraša Metka in upre v mamo svoje žive in radovedne oči.

"Pripovedovala sem vam že, da se je v Fatimi na Portugalskem Marija prikazala trem pastirčkom. Naročila jim je, naj ljudje delajo pokoro in naj se posveté Marijinemu brezmadežnemu Srcu. To Marijino naročilo smo hoteli Slovenci izpolniti. Zato smo šli na Rakovnik med vojsko v spokorni procesiji. Škof so za pokoro nesli križ in imeli pred Marijo z Brezij zelo lep govor. Potem smo se pa posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Otroci, to je bilo tedaj lepo, to je bilo tedaj lepo!" Mama se je spet zamislila.

"Mama, Srcu Jezusvemu smo se že posvetili. Posvetimo se še Srcu Marijinemu!" veselo zakliče Tonček.

"Mama, saj reče še Mariji se posvetimo," brž povzameta Janko in Metka. "Otroci, zelo sem vesela vaše želje," reče mama. "Prositi tudi ata!" Če bo še ata s tem zadovoljen, pa se bomo vsi posvetili Mariji."

Otroci so tisti dan zelo težko čakali ata. Popoldne se jim je zdelo tako dolgo kakor več dni skupaj. Sonce kar ni hotelo zaiti in pustiti mraku, da bi poslal na zemljo večer. No, zvečer je ata res prišel. Otroci so se kakor čebele usuli proti atu in se ga oklenili. "Kaj boste povedali, malčki?" jih je prijazno vprašal utrujeni ata. "Ata, posvetimo se Marijinemu Srcu. Mama pravi, kako je bilo lepo na Rakovniku tedaj, ko ste se posvetili. Ata, prosimo, prosimo..."

Še niso končali, ko je ata pritrdil: "Otroci"

ci, posvetili se bomo. Mama, povej, kdaj bi se mogli posvetiti?"

"Posvetimo se na Veliki Šmaren ali na praznik Marijinega vnebovzeta. Ta praznik je za nas tako lep in poln najlepših spominov. Otroci, zdaj pa na delo! Na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu se moramo vsi lepo pripraviti. Marija nas mora biti na ta dan vseh vesela. Jaz in ata bova šla za ta praznik k spovedi in svetemu obhajilu. Kaj pa boste vi naredili, otroci?"

"Jaz bom dal iz svojega hranilčka denar za cvetlice," se odreže Tonček. "Jaz bom pa kupil lepo posodo za cvetlice," pripomni Janko. "Jaz pa nimam nič denarja, ker sem še premajhna. Zato bom prinesla vode za cvetlice in Mariji bom dala svoj srček," počasi govori Metka.

"Draga Metka! Ti si obljubila Mariji najlepši dar. Da, poleg drugih darov morate prinesiti v dar Mariji čista, nedolžna srca. Tega daru bo Marija najbolj vesela. Toda dovolj besed! Zdaj pa vsi tekmuje. Kdo bo Mariji v teh dneh napravil več veselja. "Mama je odšla in pustila otroke same pri atu, ki jih je ves večer učil, kako naj delajo Mariji veselje.

V času, ko to berete, pri Tončkovih vsi tekmujejo: ata, mama in otroci. Kdo se bo lepše pripravil na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Vsak bi rad dosegel pri Mariji najlepšo nagrado. Po večerni molitvi vedno zapoje prav lepo, a čisto tiho, Marijino pesem, da drugih v hiši ne motijo, ki že spe.

Kdo se bo najlepše pripravil, kdo dosegel pri Mariji najlepšo nagrado in kako bo na dan posvetitve, vam zdaj še ne morem povedati. Pišite, če ste kaj radovedni, pa vam bom povedal prihodnjič!

GREGOR MALI

MALI "JORGE"

"Lustrar, señor"

Rahel, skoraj otroški glas me je zmotil v mojem razmišljanju, ko sem na večer pešjačil po razsvetljeni Avenidi de Mayo proti "domu". Ozrem se za glasom. Res, deset, dvanajstleten deček morda sedi na nizki pručici in me gleda: bo ali ne bo?

Sežem v žep in mu ponudim nekaj

Ali so tile trije mali Tončkovi...? Ne vemo; samo to vemo, da jih je foto DŽ v Lanusu pobral...

drobiža. Samozavestno, skoraj z nevoljo ga odkloni: "Nisem berač, gospod! Čevlje snažim."

Odgovor me je osupnil. Nisem ga bil vajen od te vrste ljudi. Fant me je zanimal, zato sem položil nogo na stojalce — prvič v Argentini. Z vso skrbnostjo se je fant lotil dela. Vmes sva pa kramljala.

"Kako ti je ime?" — "Jorge." — "Koliko si star?" — "Dvanajst let, v trinajstem sem." — "Hm, takle fant," sem nadaljeval, "mar bi se kaj učil! Pa zgubljaš čas s takšnim praznim delom. Kajpak, zaslužiš že. A časa, ki ga izgubljaš tako-le zvečer, je pa le škoda!"

"Gospod, živeti je treba!" je odvrnil z glasom, kakor da leži vsa teža življenja na njegovih ramenih. "Sicer se pa tudi učim," je dopolnil svoje pojasnilo.

Skoraj si nisem upal dalje vpraševati. Imel sem občutek, da so moja vprašanja

Tole sta pa bratec in sestra Kopačeva iz Spitala, nečaka kitajskega misijonarja Janeza Kopača. Očka jima je zelo bolan; otroci, pomagajte jima z molitvijo, da izprosita očku zdravje

Jorgeju neprijetna. Vendar sem nadaljeval.

Mar ata ne zasluži dovolj?"

"Nimam ateta," je odvrnil kratko in sklonil glavo nad čevlji, ki ga je snažil.

"A tako! Najbrže pomagaš mami s svojim delom. No, to je pa res lepo. Všeč si mi!" sem hotel zabrisati neprijeten občutek, ki se mu je zbudil ob spominu na očeta. A Jorge je sklonil glavo še nižje k mojemu čevlju in komaj slišno dejal: "Tudi mame nimam!"

Mučno mi je postalo ob tem odgovoru in res nisem vedel, kaj bi. Želel sem, da bi dečko čimprej skončal svoje delo.

Čez nekaj hipov me Jorge pogleda. Najina pogleda sta se srečala. Menda je bilo to vzrok, da je dobil zaupanje vame. Pa je kar sam nadaljeval.

"Živim pri teti. Do lani je še nekam skrbela zame. Letos pa je dejala: 'Dva najstlet imaš in čas je, da začneš skrbeti sam zase. Stanovanje imaš pri meni. Za drugo pa giej, kako boš zaslužil in plačal...' —

Tako. In sedaj se dopoldne učim, popoldne pomagam teti. Zvečer snažim čevlje. Še nekako gre. Teti plačujem, kolikor zahteva za hrano. Le časa za učenje mi včasih zmanjka."

Presunjen sem gledal tega malega dečka, ki ga je življenje tako zgodaj potegnilo v svoj vrtinec. Njegove drobne roke so se urno gibale pri delu. Njegove misli pa — Bog ve kje so romale?

"Učiš se, Jorge, praviš? Kaj pa?"

Švetlo me je pogledal: "Da, gospod, učim se. V šolo hodim. Veste, duhovnik bom postal," je povedal na koncu čisto tiho in zaupno.

Skoraj da me je smeh posilil ob teh njegovih besedah. Res si nisem mogel predstavljati, da bo ta le mali snažilec čevljev stal kdaj pred oltarjem Gospodovim kot duhovnik.

"No, lepo," sem mu dejal. Nekaj sem moral pač reči. "Lep poklic je to in dobro se ti bo godilo."

Pol začudeno, pol dvomljivo me je pogledal: "Kako mislite to, gospod?"

"No, tako." Nekočiko neprijetno mi je postalo ob njegovem vprašanju. "Duhovniki, pravijo, živijo dobro."

"Ne, ne! Ne zato! Ne mislim tako!" je vzkliknil Jorge užaljeno. Pomolčal je nekoliko, potem pa nadaljeval bolj umirjeno: "Vi ste tujec, gospod, in ne veste, kako je pri nas. Duhovnikov je pri nas premalo. Ljudje vedo o Bogu zelo malo. Treba jih je učiti. Med njimi delati. V cerkev — v cerkev jih bolj malo pride, zato je treba iti med nje. O! Jaz bom vse drugače delal!"

"Le kje je fant staknil te misli?" mi je rojilo po glavi. Hotel sem zvedeti, zato sem dejal: "Dobro te učijo v šoli?"

"V šoli? Motite se gospod. Poglejte!" Potegnil je iz žepa revijo in mi jo pokazal: "Primeras armas." Tu, vidite, tu sem se naučil tega. In če bo božja volja tudi bom!" je na koncu pribil.

Ves se je razgrel pri teh besedah. Oči so mu bleščale od gorečnosti in ponosa. Nisem več dvomil; ta Jorge, ki ga vidim sedaj pred seboj, bo gotovo postal duhovnik!

Poslovila sva se. Plačilo za delo je odklonil: "Prvi ste, ki ste se zanimali za mene, zato naj bo zastoj." Pa nisem odnehal: "Vzemi, Jorge, da ti ne bo treba tolikokrat na delo, pa boš lažje študiral do"

ma," sem mu dejal, ko sem mu ponudil večjo vsoto. "To pa, to!" je dejal in spravil denar.

Od takrat se večkrat vidiva. Kadar ravno snaži komu čevlje, mi veselo pomežikne. Če je pa prost, kramljava o tem, kar je Jorgeju najljubše: o duhovniškem poklicu.

INE

ALI STE PRAV ODGOVORILI?

Namreč na 10 vprašanj v zadnji številki. Pravilni odgovori so tile:

1. Najpotrebnejši zakrament je SVETI KRST.

2. Jezus je bil rojen v BETLEHEMU v JUDEJI.

3. Največji praznik v letu je praznik VSTAJENJA.

4. Jezus je postavil zakrament sv. Reš. Telesa PRI ZADNJI VEČERJI.

5. Glavni deli svete maše so: EVANGELIJ, DAROVANJE, POVZDIGOVANJE in SVETO OBHAJLO.

6. Pri zakramentu svete pokore so najpotrebnejše tri stvari: izpoved grehov, kesanje s trdnim sklepom in spovedniškova odveza.

7. Obredne barve mašnih oblačil so: bela, rdeča, vijolična, zelena in črna.

8. Staršev in predstojnikov ne smemo ubogati, kadar nam ukazujejo greh.

9. Največji čudež, ki ga je naredil Jezus, je, da je sam vstal od mrtvih.

10. Ali opravljáš redno dnevne molitve ali ne, na to si pa le ti sam moreš odgovor dati.

5 NOVIH VPRAŠANJ

1. Kje in komu je Bog dal 10 božjih zapovedi?

Na gori Sinaj Mojzesu.

2. Kdo je bil obcvrtovan izvirnega greha?

Marija, božja Mati.

3. Katera molitev je najpogostnejša?

Očenaš.

4. Katera je največja zapoved?

Zapoved krščanske ljubezni.

5. Ali molite pri vas vsak dan rožni venec?

Na to vprašanje odgovori sam.

SLOVENSKA PESEM

Dajte mi zlatih strun, mili zvonovi,
da bo odmevalo s tisoč glasovi;
Ave Marija, Ave Marija!

sta peli Gorše Mimi in Pepca Vidervol na šolski proslavi v Minneapolisu, Minesota. Tudi na skrajni meji USA se razlega slovenska pesem v čast in slavo Mariji, božji Materi.

*

ZANKE IN UGANKE

ONE V ZADNJI ŠTEVILKI SE TAKOLE REŠIJO:

KLINOPIS: "KOGAR KAČA PIČI, SE BOJI ZVITE VRVI". — Ključ: koprive = žgoč plevel, steza = pot, goba = gozdna rastlina, čaj = dijača.

ČAROBNI KVADRAT: "KUJ ME, ŽIVLJENJE, KUJ; ČE SEM STEKLO, SE ZDROBIM, ČE SEM JEKLO, SE RAZISKRIMI!" OTON ZUPANČIČ.

Reševali in PRAVILNO SO REŠILI sledeči: Stanko Žužek, Capital; Tomazin Vinco, Hredo; Barle Janko, Quilmes; VIDA AVGUSTINČIČ, Capital; Marko Bajuk, Mendoza; Alenka Augustinčič, Capital; Janez Habat, Moron; Tomazin Franci, Ha-

edo; GRILJ MARTINA, Haedo; SUHA-DOLNIK IVANA, Lanus; Avanzo Marija, Quilmes; Barle Miha, Quilmes; Tomazin, Jožica, Haedo.

DEBELO TISKANI so tisti, ki jih je do-
ločil žreb: teden dni pred Velikim srečo-
lovom naj pridejo v Dušnopastirsko pisar-
no, kjer bodo prejeli vsak svoje NAKA-
ZILO za 10 zastojnskih srečk srečolova.

K SVETEMU LETU

ALI VEŠ, da tudi ti lahko mno-
go pripomoreš k uspehu svetega
leta? — KAKO? Tako, da vestno
izpolnjuješ šolske dolžnosti; da
ubogaš starše; da si dober z
brati in sestrami — sploh z vse-
mi, s katerimi prideš skupaj. Po-
izkusi! SVETI OČE KLIČE!

Nosimo
svetoletni
znak!

VSEBINA AVGUSTOVE ŠTEVILKE

VSEBINA:

Stran:

VSEBINA:

Stran:

Naslovna slika: Ljubljana z Gradu ..	449
Cerkev in narodnost (Odar)	450
Domovina je kakor mati... (Selivec)	457
Pesmi: Vodilo (Budnik), Žalne strune (Mali), Lahko noč (Narodna)	460
Potovanje v svobodo (Škof dr. Gregorij Rožman)	461
Pesmi: Prostost srca (Budnik), Jona (Srebrnič), Grozdje (Janko)	464
Marija Vnebovzeta (Langus)	465
Oče naš (Ahčin)	466
Krščanstvo in katolištvo (Odar)	471
Nesebična ljubezen (Pij XII)	478
Otrok naj se igra (Hanželič)	481

Podlasica (Kk)	483
Voditeljeva beseda (Dr. Miha Krek) ..	485
Cerkev na Koreji (Arh C.M.)	486
Misijoni na Kitajskem (Petek C.M.) ..	489
Dr. Janež poroča	491
Pogovor o svetnikih (Gorenc)	492
V zaupanju nisem bil varan (M. J.) ..	494
"Bog te nesí, Fric pobožni" (Janko) ..	495
Po katoliškem svetu	497
Iz zaslužnjene domovine	500
Škof Vovk — petdesetletnik	501
Med rojaki v svobodi	505
Pri Tončkovih tekmujejo (Mali)	508
Mali "Jorge" (Ine)	509
Ai ste prav odgovorili?	511

Svetovno znana knjiga španskega pisatelja HEREDIA,
ki jo je prevedel v slovenščino France Kremžar,

„VIR NAJVEČJE SILE“

je izšla. Dobite jo:

V ARGENTINI: DUŠNOPASTIRSKA PISARNA, Victor Mar-
tinez 50, Buenos Aires, in v trgovini "SANTA JULIA" na isti
ulici, št. 39.

V KANADI: France Turk, 150 Geoffrey Str., TORONTO, Ont.
V USA: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, CLEVELAND, Ohio

Broširana stane v Argentini 15.— pesov

"La Vida Espiritual" — "Duhovno življenje" je slovenski
duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — Uredništvo in
uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Za
izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. —
Naročnina: Za Argentino polletna 20 pesov; za inozemstvo
letna: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA
dolarjev; Čile 300 čilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija
1000 frankov; Avstrija 50 šilingov.

ARGENTINO
CORREO
Suc. 19

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560